វិទ្យាស្ថានពហុបច្ចេកទេសភូមិភាគតេជោសែនតាកែវ
REGIONAL POLYTECHNIC INSTITUTE TECHO SEN TAKEO

ផលិតកម្មសត្វស្លាប

POULTRY PRODUCTION

រៀបចំ និងបង្រៀនដោយ លោកគ្រូ ឃឹម សាម៉ៃ

រៀបរៀងឆ្នាំ២០២៥

មាតិកា

១. ការចិញ្ចឹមសត្វស្លាប
២. លក្ខណៈជីវសាស្ត្រនិងចំណុចសំខាន់ៗនៃសត្វស្លាប
៣. ការជ្រើសរើសពូជក្នុងការចិញ្ចឹម
៤. ការភ្ញាស់ស៊ុត
៥. ការជ្រើសរើសទីតាំងនិងប្រព័ន្ធចិញ្ចឹមមាន់នៅក្នុងកសិដ្ឋាន
៦. ការផ្គត់ផ្គង់ចំណីសំរាប់មាន់
៧. ការចិញ្ចឹមកូនមាន់
៨. ការចិញ្ចឹមមាន់ជំទង់
៩. ការចិញ្ចឹមមាន់ពង
១០. ការចិញ្ចឹមមាន់ពងពូជ
១១. ការចិញ្ចឹមមាន់ពងអាជីវកម្ម
១២. ការចិញ្ចឹមមាន់សាច់
១៣. ការចិញ្ចឹមមាន់គ្រៀវ
១៤. ករណីដែលត្រូវយល់ដឹងក្នុងការចិញ្ចឹមមាន់
១៥. ជំងឺមួយចំនួនដែលតែងតែជួបនៅលើសត្វមាន់
១៦. ការចិញ្ចឹមក្រួច

គោលបំណង

បន្ទាប់ពីបញ្ចប់មេរៀននេះនិស្សិតអាចៈ

- យល់ច្បាស់ពីផលប្រយោជន៍នៃការចិញ្ចឹមសត្វស្លាប
- យល់ច្បាស់ពីបច្ចេកទេសចិញ្ចឹម និងរយៈ ពេលចិញ្ចឹម
- ធ្វើសេចក្តីសំម្រេចចិត្តយ៉ាងត្រឹមត្រូវក្នុងការជំរើសការពូជសត្វចិញ្ចឹម។

ខ្លឹមសារសំខាន់

- សារៈប្រយោជន៍នៃការចិញ្ចឹមសត្វស្លាប
- ធ្វើសេចក្តីសំរេចចិត្តដ៏មានជ័យជំនះ

មេរៀនទី១ ការចិញ្ចឹមសត្វស្លាប

១.អត្ថន័យក្នុងការចិញ្ចឹមសត្វស្លាប

កម្រិតកើនឡើងយ៉ាងឆាប់រហ័សរបស់សត្វស្លាប គឺជាលក្ខណៈពិសេសនៃការលូតលាស់របស់បណ្ដាកសិដ្ឋានចិញ្ចឹមសត្វ។

ការផលិតផ្នែកចិញ្ចឹមសត្វស្លាបបាន កើនឡើងជាលំដាប់ជំរុញឲ្យជីវភាពរបស់មនុស្សគ្រប់សញ្ជាតិមានជីវភាពធូរធារ អាស្រ័យដោយការកើនឡើងទិន្នផលនៃបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមមានការរីកចម្រើន។

បច្ចុប្បន្ននេះសេចក្តីត្រូវការរបស់មនុស្សគ្រប់រូបលើពិភពលោកមានតម្រូវការពីសាច់ និងស៊ុត ក៏បានកើនឡើងជាលំដាប់ផងដែរ។ ដូច្នេះការប្រមូលប្រូតេអ៊ីនសម្រាប់សេចក្តីត្រូវការរបស់មនុស្សមួយភាគធំបានស្រូបយកមកពីផ្នែកចិញ្ចឹមសត្វស្លាប។ ចំពោះស៊ុតសត្វស្លាបគេពិនិត្យឃើញថា ក្នុងផ្នែកឧស្សាហកម្មគេមិនសូវយកទៅកែច្នៃទេ គឺគ្រាន់តែជាសេចក្តីត្រូវរបស់មនុស្សតែប៉ុណ្ណោះ។

២.ផលប្រយោជន៍ការចិញ្ចឹមមាន់ជាលក្ខណៈពាក់កណ្ដាលឧស្សាហកម្ម

ក. ល្បឿននៃការបន្តពូជឆាប់រហ័ស

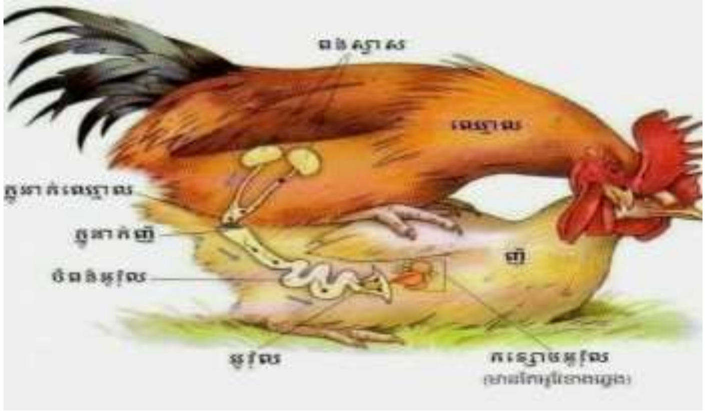

ជារៀងរាល់ឆ្នាំពូជមាន់អាចផ្តល់ស៊ុត មានលទ្ធភាពអាចពងបាន២៥០ ទៅ៣០០ស៊ុតក្នុងមួយក្បាល។ ចំណែកពូជមាន់ផ្តល់សាច់ផងនិងស៊ុតផងមានលទ្ធភាពពងបាន ពី ១០០ទៅ ១៥០ ស៊ុតមួយក្បាល។

ចំពោះការបន្តពូជបើសិនជាយើងជ្រើសរើសយកស៊ុតសម្រាប់ ភ្ញាស់ ឱ្យត្រូវទៅតាម លក្ខណៈបច្ចេកទេស នោះគឺវាអាចផ្តល់កូនបានពី ២០០ ទៅ២២០ កូនក្នុងមួយក្បាល ។ ដូច្នេះលទ្ធភាពបង្កើតហ្វូង មាន់កើនយ៉ាងឆាប់រហ័សជាងការចិញ្ចឹមសត្វផ្សេងៗ

ទៀត។

ខ. ល្បឿនលូតលាស់របស់មាន់ផ្តល់សាច់

ក្នុងកូនមាន់មួយក្បាលដែលទើបនឹងញាស់ គឺមានទម្ងន់ប្រហែលពី ៣៥-៤0g តែក្រោយពេលចិញ្ចឹមរយៈពេល ៨-១០ អាទិត្យគឺអាចឡើងទម្ងន់ពី ១.៥ទៅ ២.៥ Kg។ ដូច្នេះនៅក្នុងរយៈ ពេលពី ២-២.៥ខែទម្ងន់របស់វាអាចកើនឡើង ៤0- ៥0 ដងធៀបទៅនឹង ទម្ងន់ដែលទើបនឹងញាស់។

គ. ការបម្លែងពីចំណីទៅជាសាច់នឹងស៊ុត

មានលទ្ធភាពល្អបំផុតគឺដើម្បីផលិតចេញជាសាច់ ១ kg គេប្រើចំណីផ្សំស្រេចអស់ប្រមាណ ២.៥ kg។

វដ្តនៃការផលិតបន្តពូជរបស់មាន់មានច្រើនដងសមស្របទៅ និងសេចក្តី ត្រូវការរបស់មនុស្ស។រយៈពេលចិញ្ចឹមនៃបណ្តាប្រភេទសត្វតាមបែបឧស្សាហកម្មមាន ដូចខាងក្រោម :

- ❑ - រយៈពេលមាន់ផ្តល់សាច់២ខែ
- ❑ - រយៈពេលជ្រូកផ្តល់សាច់៦សាច់
- ❑ - រយៈពេលមាន់ផ្តល់ស៊ុត ១៨អាទិត្យ (ជាង៤ខែ)
- ❑ - រយៈពេលគោផ្តល់សាច់ ១២-២៤ ខែ។

ឃ.អំពីទ្រុងចិញ្ចឹម

គឺសង់ឡើងជាមួយនឹងវត្ថុស្រាល ថោកល្មម ផ្ទៃចិញ្ចឹមតូច ហើយមាន របៀប ។ បញ្ហាគ្រួសាររស់នៅទីក្រុងក៏អាចកែឆ្នៃចិញ្ចឹមមាន់បែបឧស្សាហ៍កម្មបានដែរ ប៉ុន្តែត្រូវរក្សា អនាម័យជានិច្ច ។

ក្នុងលក្ខណៈចិញ្ចឹមបែបធំៗគេបានអនុវត្តតាមរបៀបស្វ័យកម្មដែលផ្តល់ប្រយោជន៍ច្រើន ។

ង. ផលិតផលនៃការចិញ្ចឹម

ផលិតផលដែលបានមកពីការចិញ្ចឹមសត្វគឺ : ស៊ុត . សាច់ ។ហើយថាមពលដែលផ្តល់មកពី សាច់. ស៊ុតនិងទឹកដោះគឺ :

	protein (g)	kcal
• សាច់ជ្រូក	១០០	៤០៤
• ទឹកដោះ	៣.៦	៦៧
• សាច់គោ (ពេញវ័យ)	១៨.១	២៨៦
• សាច់កូនគោ (មិនលើសពី១៨ខែ)	១៩.៥	១២៤
• សាច់មាន់	២១.៥	១១៣
• សាច់ទា	២០	១៨០
• ស៊ុត	១៣.៥	១៦៩

សាច់ និង ស៊ុតសំបូរទៅដោយប្រូតេអ៊ីននិងវិតាមីនដែលមានលក្ខណៈឆាប់រលាយហើយ អាច កែឆ្នៃ ទៅម្ហូបដែលមានគុណភាពក្នុងការបំប៉ន ។

ច/អនុផលនៃការចិញ្ចឹមសត្វស្លាប

លាមកមាន់មានគុណភាពខ្ពស់បើប្រៀបធៀបទៅនឹងជីនឹងសរីរាង្គដ៏ទៃទៀត ។ចំណែករោម សត្វស្លាបក៏មាន ប្រយោជន៍ដែរ គឺរោមឆ្មារ ១ យើងអាចធ្វើជាគសំរាប់ច្រកខ្នើយរឺពូកនិងធ្វើជារបស់ ផ្សេង ៗ ទៀត ។

ចំណែករោមប្រភេទរឹងអាចយកទៅធ្វើជាម្សៅរោមដែលសំបូរទៅដោយប្រូតេអ៊ីន ទៅក្នុងចំណីពី ១-២% ។

រាល់បញ្ហាគុណសម្បត្តិខាងលើ បានបង្ហាញអំពីការលូតលាស់នៃផ្នែកចិញ្ចឹមសត្វស្លាបបែបឧស្សាហកម្មបាន កើនឡើងឆាប់រហ័សនិងជារៀងរាល់ឆ្នាំមានបណ្តាប្រទេសមួយចំនួនអាចពង្រីកផ្នែកនេះបានកើនឡើងពី ២០-៣០% ។

៣.លទ្ធផលចិញ្ចឹមសត្វស្លាបនិងភាពរីកចំរើននៅលើពិភពលោក :

គេពុំបានធ្វើស្ថិតិអោយបានពិតប្រាកដ ស្តីពីការរីកចំរើនផ្នែកចិញ្ចឹមសត្វស្លាបនៅលើពិភពលោកទេព្រោះបណ្តាប្រទេសខ្លះគ្រាន់តែធ្វើស្ថិតិនៅតំបន់ខ្លះ ៗ និងប្រទេសខ្លះទៀតពុំបានធ្វើទៀតផង ។ នៅឆ្នាំ ១៩៥៩-៦០ នៅប្រទេសប្រេស៊ីលមានទាចំនួន៥.៩លានក្បាលនៅហ្វីលីពីមានទា ចំនួន ២.៣ លាន ក្បាលនៅអាល្លឺម៉ង់ខាងលិចមានទាចំនួន ១.៧លានក្បាល នៅហូឡង់មានទាចំនួន ១.៥លានក្បាល និង នៅអង់គ្លេសមានទាចំនួន១.៣លានក្បាល ។ នៅឆ្នាំ ១៩៦៣ មានមាន់នៅអាមេរិកចំនួន៣៦៤លាន ក្បាល នៅកាណាដាមានមាន់ចំនួន ៨៧.៦លានក្បានៅបារាំងមានមាន់ចំនួន ៧៦.៦លាន ក្បាលនិងនៅអាល្លឺម៉ង់ខាងលិចមានមាន់ចំនួន៦៧.៥ លានក្បាល។

លទ្ធភាពផ្គត់ផ្គង់ពងមាន់ចំពោះបណ្តាប្រទេសមួយចំនួន

ឈ្មោះប្រទេស	ឆ្នាំ	ចំនួនពង/ក្បាល/ឆ្នាំ
Belgique	1963	200
U.S.A	1963	211
Japan	1963	211
Holland	1963	215
Anglais	1963	201
Su.ait	1963	190
Alemand	1963	188
Danamak	1963	180
Alemamd	1963	141
France	1963	160
Suise	1963	156

ជាមួយនឹងការរីកចំរើននៃផ្នែកចិញ្ចឹមសត្វស្លាបក្នុងមួយឆ្នាំ ៗ ចំនួនមនុស្សគ្រប់សញ្ជាតិនៅលើពិភព លោកក៏បានកើនឡើងជាលំដាប់ដែរ ។

សេចក្តីត្រូវការពងនិងសាច់សំរាប់មនុស្សម្នាក់ក្នុងមួយឆ្នាំរបស់ប្រទេសមួយចំនួន

ឈ្មោះប្រទេស	ឆ្នាំ	ស៊ុតសម្រាប់ម្នាក់/ឆ្នាំ	សាច់សម្រាប់ម្នាក់/ឆ្នាំ
Holland	1962	225	3,2Kg
Belgique	1962-63	270	9,00Kg
Lexsombour	1962-63	270	9,00Kg
Alemand	1965	236	6,2Kg
Italie	1962-63	168	25,2Kg
France	1962-63	200	9,2Kg
Danamak	1962-64	225	4,00Kg
Anglais	1964	264	6,7Kg
U.S.A	1964	314	17,5Kg
Canada	1963	258	14,8Kg
Alemand	1965	211	4,00Kg

៤.ភាពប្រែប្រួលនៃបរិមាណស៊ុតនិងសាច់ខាងផ្នែកចិញ្ចឹមសត្វស្លាបនៅលើពិភពលោក

បរិមានសាច់ និងស៊ុតផ្នែកចិញ្ចឹមសត្វស្លាបនៅលើពីភពលោកមានការប្រែប្រួលជារៀងរាល់ ឆ្នាំ។ នៅខាងក្រោមនេះ គឺជាតួលេខនៃបរិមាណសាច់និងស៊ុតដែលមានការប្រែប្រួលពីមួយឆ្នាំ ទៅមួយឆ្នាំនៅលើពិភពលោកទាំងមូលះ

ឆ្នាំ	បរិមាណស៊ុត	បរិមាណសាច់
១៩៤៩- ១៩៥២	២០៤០០លានគ្រាប់	៥, ៧ លានតោន
១៩៦០	២០៤០០លានគ្រាប់	១២,៣លានតោន
១៩៦៦	២៤១០០លានគ្រាប់	១២,៣លានតោន
១៩៧០	៣៩៧៧០០លានគ្រាប់	១៧,៦លានតោន
១៩៨៥	៣០៤០០០លានគ្រាប់	៣១០,៩១លានតោន

នៅក្នុងនោះមានទាចំនួន១.៨% ក្ងានចំនួន០,៣% មាន់ចំនួន៩៥,៧% មាន់បារាំង

ចំនួន២,២%។ ការរីកចម្រើននៃទិន្នផលរបស់សត្វស្លាបគឺអាស្រ័យដោយការចិញ្ចឹមយកស៊ុតនិងចិញ្ចឹមយកសាច់។ តាមឯកសាររបស់អង្គការ FAO បានបង្ហាញអោយដឹងថាៈ

ការចិញ្ចឹមយកស៊ុត

- ❑ ឆ្នាំ១៩៦០ មេមាន់មួយក្បាលពងបាន១៦០ស៊ុត/ឆ្នាំ
- ❑ ឆ្នាំ១៩៦៥ មេមាន់មួយក្បាលពងបាន២២០ស៊ុត/ឆ្នាំ
- ❑ ឆ្នាំ១៩៨០ មេមាន់មួយក្បាលពងបាន២៤០ស៊ុត/ឆ្នាំ
- ❑ ឆ្នាំ១៩៨៥ មេមាន់មួយក្បាលពងបាន២៨០ស៊ុត/ឆ្នាំ

ការចិញ្ចឹមយកសាច់ :

- ❑ ឆ្នាំ ១៩៦០ ចិញ្ចឹមក្នុងរយៈពេល ១០អាទិត្យបានទំងន់១.៦ គក្រ
- ❑ ឆ្នាំ១៩៧០ ចិញ្ចឹមក្នុងរយៈពេល ៨អាទិត្យបានទំងន់១,៦ គក្រ
- ❑ ឆ្នាំ១៩៨០ ចិញ្ចឹមក្នុងរយៈពេល ៧អាទិត្យបានទំងន់១.៦ គក្រ
- ❑ ឆ្នាំ១៩៨៥ ចិញ្ចឹមក្នុងរយៈពេល៤២-៤៥ថ្ងៃបានទំងន់១,៦ គក្រ

បច្ចុប្បន្ននៅក្នុងបណ្តាប្រទេសជឿនលឿនមួយចំនួនគេអាចចិញ្ចឹមមាន់យកសាច់នៅក្នុងរយៈពេលតែ៤អាទិត្យប៉ុណ្ណោះ ។ ដោយសេចក្តីត្រូវការរបស់មនុស្សអំពីស៊ុតនិងសាច់ពីមួយ ថ្ងៃទៅមួយថ្ងៃកាន់តែកើនឡើង បានធ្វើអោយបណ្តាប្រទេសរីកចំរើនមួយចំនួនផ្នែកចិញ្ចឹមសត្វ ស្លាបកាន់ តែវិវត្តន៍ឡើង។ដើម្បីផ្តល់តាមសេចក្តីត្រូវការរបស់មនុស្សដូច្នេះការចិញ្ចឹមសត្វស្លាប របស់គេត្រូវមាន លក្ខណៈបច្ចេកទេសខ្ពស់ និង មានបទពិសោធន៍គ្រប់គ្រាន់ដូចជាបញ្ហាការពារ ជំងឺអោយបានល្អ រក្សា អនាម័យអោយបានត្រឹមត្រូវ បច្ចេកទេសចិញ្ចឹមអោយបានខ្ពស់និងថ្នាំព្យាបាលក៏ត្រូវមានគ្រប់គ្រាន់ ។

សូមអរគុណ

មេរៀនទី២ លក្ខណៈជីវសាស្ត្រនិងចំណុចសំខាន់ៗនៃសត្វស្លាប

I. . ប្រភពដើមនៃសត្វស្លាប :

គ្រប់ប្រភេទសត្វទាំងអស់ដែលយើងយកមកចិញ្ចឹមតាមផ្ទះរឺតាមកន្លែងផ្សេង ៗ ប្រភពដើមកំណើតរបស់វាគឺយើងចាប់យកសត្វមកពីព្រៃហើយធ្វើការបង្ហាត់ និង ម្យ៉ាងវាអោយទៅជាសត្វស្រុកអាចរស់នៅជាមួយមនុស្សបាន ។

ក/សត្វមាន់ : ប្រភេទសត្តសាស្ត្រ

- ❑ សាខា Chordata
- ❑ ផ្នែក Vetebrata
- ❑ ថ្នាក់ Aves
- ❑ ក្រុម Galliformes
- ❑ អំបូរ Fasianidea
- ❑ ពូជ Gallus
- ❑ ប្រភេទ Gallus gallusdomestica

ដោយរយៈកាលសមស្របគួបផ្សំ នឹងការចំរាញ់ជ្រើសរើសផងនោះទើបពូជមាន់នាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ មានអំបូរប្លែក ១ ពីគ្នា ហើយប្រភេទពូជខ្លះផ្តល់នូវទិន្នផលយ៉ាងខ្ពស់សំរាប់សេចក្តីត្រូវការរបស់មនុស្ស ។

ខ/សត្វទា : ប្រភេទសត្តសាស្ត្រ

- ❑ ក្រុម Anseriformes
- ❑ អំបូរ Anatidea
- ❑ ពូជ Anas
- ❑ ប្រភេទ Anas Phityrphynchos domestica

និយាយរួមប្រភេទទាស្រុកគឺបានមកពីប្រភពទាព្រៃហើយឆ្លងតាមការយកមកចិញ្ចឹមបំប៉នគេអាចបង្កើតបានជាពូជទាដែលផ្តល់សាច់យ៉ាងច្រើននា ពេលបច្ចុប្បន្ន ។

គ.សត្វក្ងាន : ប្រភេទសត្វសាស្រ្ត (មានប្រភពមកពីក្ងានព្រៃ)

- ក្រុម Anseriformes
- អំបូរ Anatidea
- ពូជ Anser
- ប្រភេទ Anser anserdomestica

ឃ. មាន់បារាំង (Dindon) : មានប្រភពចេញមកពីមាន់ព្រៃដែលមានឈ្មោះ៖ Meleagris gallopavo.

- ក្រុម Galloformes
- អំបូរ Meleasidea
- ពូជ Meleagia
- ប្រភេទ Melegris

II. . ចំណុចសំខាន់ៗរបស់សត្វស្លាប :

១. ប្រដាប់បន្តពូជ : ពងស្វាសខាងឆ្វេង ធំជាងពងស្វាសខាងស្តាំបន្តិច។

សត្វឈ្មោលៈកោសិកាបន្តពូជរបស់សត្វឈ្មោលគឺ Spermatosoide (ល្អែម៉ាតូសូអ៊ីដ) ។ ស្ពែ ម៉ាតូសូអ៊ីដកើតចេញឡើងពីបំពង់ទាំងឡាយដែលស្ថិតនៅក្នុងពងស្វាស ។ ពងស្វាសរបស់សត្វ ស្លាប ស្ថិតនៅក្រោមឆ្អឹងខ្នងក្នុងប្រអប់ពោះដែលមានរាងជាពងក្រពើរីគ្រាប់សណ្តែក ។ ពងស្វា សខាងឆ្វេង ធំជាងខាងស្តាំបន្តិច និង នៅពេលមានសកម្មភាពពងស្វាសឡើងធំជាងធម្មតា ប៉ុន្តែនៅ ពេលជ្រុះរោម (ជំរុះរោម) ពងស្វាសរួមតូចមកវិញ ។ប្រព័ន្ធបំពង់បង្កើតរីបញ្ចេញស្ពែ ម៉ាតូសូអ៊ីដប្រទាក់គ្នាដោយ ជាលិកាសន្ទាន ។ ទំហំពងស្វាសនិងការបង្កើតល្អែម៉ាតូសូអ៊ីដវាមិនគ្រាន់តែ ទទួលឥទ្ធិពលខាង ក្នុងខ្លួន របស់វាទេថែមទាំងតែទទួលឥទ្ធិពលពីកត្តាខាងក្រៅថែមទៀត ដូចជាកត្តាគុណភាពចំណី ធាតុអាកាស និង ពន្លឺ ។ល។ ការខ្វះវីតាមីន B នៅក្នុងចំណីអាចបណ្តាលអន្តរាយដល់ពងស្វាសដែរ ។ ពេលមាន់ឈ្មោលកំពុងលូតលាស់ហើយយើងចាប់បញ្ចូលវាចូលទៅក្នុងទ្រុងដែលខ្វះពន្លឺ ពេលនោះពង ស្វាសមិន អាចដំណើរការពេញវ័យបានរឺក៏អាចបែកថែមទៀតផង ។ ក្នុងលក្ខណៈដែល

ខ្ទះពន្លឺកាន់តែខ្លាំងនោះ ដំណើរការពេញវ័យរបស់មាន់ឈ្មោលត្រូវបានបញ្ឈប់ ។ បំពង់នាំបញ្ចេញ Spermatojoid ធ្លាក់មក ក្លូអាក់ (Cloaque) ស្របនឹងបំពង់បញ្ចេញទឹកនោម ហើយចូលមកក្លូអាក់ត្រង់សងខាង នៃបំពង់បំពង់បញ្ចេញទឹកនោម ។បំពង់នាំស្ពែម៉ាតូសូអ៊ុត នេះ មុនមកដល់ក្លូអាករីកធំ ហើយបង្កើតជាថង់ទឹក កាមមួយដែលសំរាប់រក្សា ស្ពែម៉ាតូសូអ៊ុតក្នុងពេលសេពកាម។ ចំពោះសត្វទានិងក្ងានការបន្តពូជរបស់ សត្វឈ្មោលប្រព្រឹត្តឡើងដោយលឹង្គដែលមានរាងជារើសិរី ស្ថិតនៅយ៉ាងជ្រៅខាងក្រោយក្លូអាក់ ហើយ នៅពេលជាន់មេ លិង្គនេះពេញទៅដោយគោលិកាល ។**សត្វញី** : ការបន្តពូជរបស់សត្វស្លាបញីប្រព្រឹត្តឡើងដោយពង។ លូត លាស់តែខាងឆ្វេង។ អូវែបានភ្ជាប់ទៅខាងមុខនៃតំរងនោមខាងឆ្វេង ផ្នែកខាងក្រោមនិងត្រូវបាន បិទបាំងដោយកោះ។ អូវែមានទំហំប្រមាណពី ៨-២២ម.ម ប្រវែងពី១២-៣៤ម.មនិងកំរាស់ប្រ ហែលពី៣.៥-១០ម.ម។ នៅពេលធ្វើសកម្មភាព (ដំណើរការពង)

អូវែមានការរីកចំរើនយ៉ាងខ្លាំង គឺវារីកធំឡើងយ៉ាងច្បាស់ ។នៅក្នុងអូវែមានកោសិកាបន្តពូជដែលមិនផ្លាស់ប្តូរតាំងពីកូនមាន់ទើបញាស់ មកម្ល៉េះ ។

ក្នុងរយៈពេលលូតលាស់ដំបូងកោសិកាបន្តញី (អូវុល) បានគ្របដណ្តប់ដោយកោសិកា១ជាន់ដែល មានទំនាក់ទំនងជាមួយកោសិកាអេពីតេស្យូម (Epitelium) ។ស្រទាប់កោសិកា១ជាន់នេះនឹងទៅជា ច្រើនជាន់ ហើយការលូតលាស់របៀបនេះ ធ្វើឡើងជាបន្តបន្ទាប់រហូតជាប់នឹងផ្ទៃខាងលើនៃអូវែដែល ជា Follicule (ពងដែលកើតឡើងពេញរូបរាងនៅក្នុងស្រោមអូវែ)។ផ្ទៃខាងក្រៅនៃ Follicule មានសភាពថ្លា ហើយនៅពេលសត្វដំណើរការពង Follicule ជាច្រើនឡើងទុំ ហើយធ្វើអោយមានការ ផ្លាស់ប្តូររូបរាងរបស់អូវែដែលមើលពីខាងក្រៅដូចជាចង្កោមទំពាំងបាយជូ។ ក្រោយពេលដំណើរការ ពងអូវែនឹងត្រឡប់ទៅសភាពដើមវិញ។

កោសិកាពងបានទុំនិងជ្រុះធ្លាក់ចេញពី Follicule ចូលទៅក្នុងបំពង់នាំអូវុលតាមប្រម៉ោយ Fallope ។បំពង់នាំអូវុលនេះជាបំពង់មួយវែង ហើមានច្រើនកង់ និងផ្ទៃខាងក្នុងមានស្រទាប់សាច់ដុំពាសដោយ ភ្នាសរំអិលមួយស្រទាប់ ។

ក្នុងពេលកំពុងពងទំរង់និងរូបរាងនៃបំពង់នាំពង មានការផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងខ្លាំងហើយវែងទៀតផង ។កំ លាំងរបស់វាកើនឡើងប្រវែង៥០ដង ។ឧទាហរណ៍ៈ ប្រវែងបំពង់នាំពងរបស់មាន់ Leghorn វែងថែមទៀតប្រមាណពី ៣០-៦០ស.ម (នៅ ពេលវាកំពុងពង និងបំពង់នាំពងរបស់មាន់ Plymouth វែងពី១៣-២៣ស.ម ជួនកាលអាចដល់ពី ៤៥-៥០ ស.ម ។

បំពង់នាំស៊ុតនៃសត្វស្លាបចែកចេញជា៥ផ្នែកគឺ :

ក. ប្រម៉ោយ Fallope :ជាកន្លែងសំរាប់ទទួលអូវុល និងជាកន្លែងណាត់ជួបគ្នា រវាងស្ពែម៉ាតូសូអ៊ុតនិងអូវុល ។

ខ/កន្លែងផលិតពងស : (ក្រពេញអាល់បុយមីន)

កន្លែងនេះមានប្រវែងប្រមាណពី ២/៣ នៃបំពង់នាំស៊ុតទាំងមូល(ប្រវែង ៤០ស.ម) ។ នៅពេល កំពុងពង ប្រវែងកន្លែងនេះកើនឡើង ២ដង ធៀបទៅនឹងពេលមិនពង ។ នៅទីនេះមានទៅដោយកោ សិកាក្រពេញ ដែលសំរាប់ផលិតនិងបញ្ចេញពងសគ្របដណ្តប់ព័ទ្ធជុំវិញពងក្រហម ហើយពងសនេះមាន សារធាតុអាល់ប៊ុយមីន

(Albumine)ប្រមាណពី ៥០-៦០%។ស៊ុតស្ថិតនៅទីនេះប្រមាណពី ២-៣ ម៉ោង ។

គ. កន្លែងផលិតភ្នាសស្តើង :

ផ្នែកដើមដំបូងនៃកន្លែងនេះមានសភាពស្តើង ហើយមានប្រវែងប្រមាណជា ៤ស.ម។ ជាកន្លែងមួយដែលចង្អៀត និងគ្មានក្រពេញទៀតផង ប៉ុន្តែវាអាចផលិតនូវភ្នាសស្តើងមួយដើម្បីគ្របដណ្តប់ជាប់ ទៅនឹងពងស។ ផ្នែកបន្ទាប់មកទៀតជាកន្លែងមួយដែលមានក្រពេញមួយ សំរាប់បញ្ចេញភាសមួយក្រោមសំបករឹង ហើយស៊ុតអាចនៅទីនេះមានរយៈពេលពី ២-៣ម៉ោង ។

ឃ. កន្លែងផលិតសំបករឹង : (ក្រពេញ Ca)

ផ្ទៃនៃកន្លែងនេះមានទៅដោយក្រពេញជាច្រើនដែលផលិតបញ្ចេញនូវជាតិកំបោរ ។ ស៊ុតអាចនៅទីនេះមានរយៈពេលពី ១៦-២០ម៉ោង ។

ង . ទ្វារមាស :

ជាសរីរាង្គដែលមានទៅដោយក្រពេញសំរាប់ផលិតបញ្ចេញនូវជាតិរំអិល។ ជាតិរំអិលនេះមានលទ្ធ ភាពសំខាន់ក្នុងជំនួយបញ្ចេញស៊ុត ។ នៅពេលសត្វកំពុងពងទ្វារមាសបានលូនចេញមកក្រៅក្លូអាក់ គឺដើ ម្បីរក្សាស៊ុតមិនអោយប្រឡាក់ ។

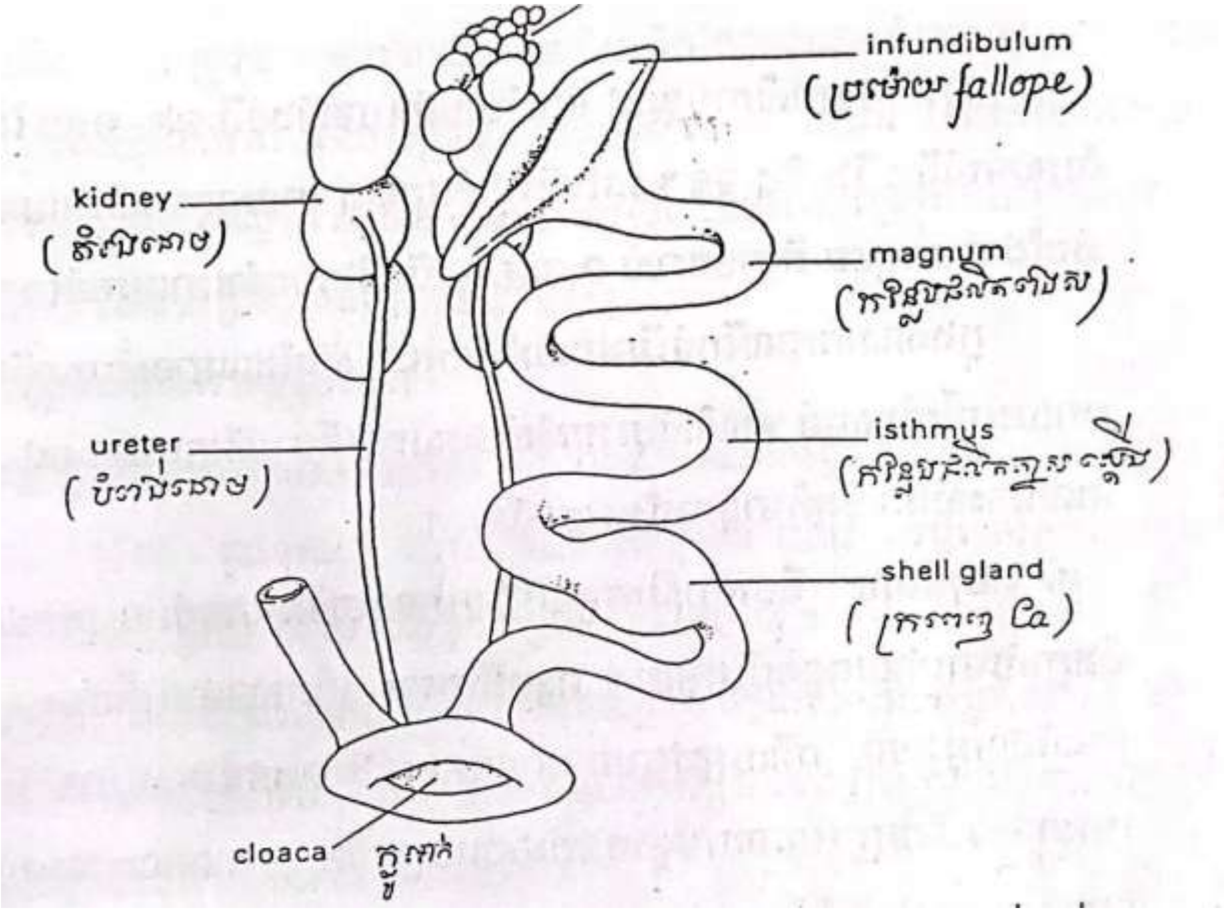

២. លទ្ធភាពផលិតស៊ុតរបស់សត្វស្លាប

ស៊ុតគឺជាកោសិការស់មួយ ដែលនៅក្នុងនោះមានទៅដោយបណ្តាសារធាតុសរុប ។នៅក្នុងរយៈពេលភ្ញាស់ គឺស៊ុតនេះហើយជាអ្នកបង្កើតនូវអំប្រីយ៉ុង (Embryon › មួយ ហើយចុងបញ្ចប់ក៏លេចចេញជារូបរាងបក្សីថ្មីមួយទៀត ។

- ❑ ស៊ុតគឺជាប្រភពនៃសារធាតុប៉ូតាស្យូមដែលគាំទ្រសរសៃប្រសាទនិងសុខភាពសាច់ដុំ។ ប៉ូតាស្យូមជួយឱ្យកម្រិតជាតិសូដ្យូម   នៅក្នុងរាងកាយមានតុល្យភាពផងដែរហើយវាអាចធ្វើ

អោយសុខភាពសរសៃឈាមបេះដូងរបស់អ្នកប្រសើរ ឡើង។ ស៊ុតមានសារធាតុបំប៉នជាច្រើនដូចជាសារធាតុ lutein ដែលការពារអ្នក ប្រឆាំងនឹងជំងឺ និងកូលីនដែល ផ្តល់ភាពប្រសើរឡើងដល់សុខភាពខួរក្បាល។

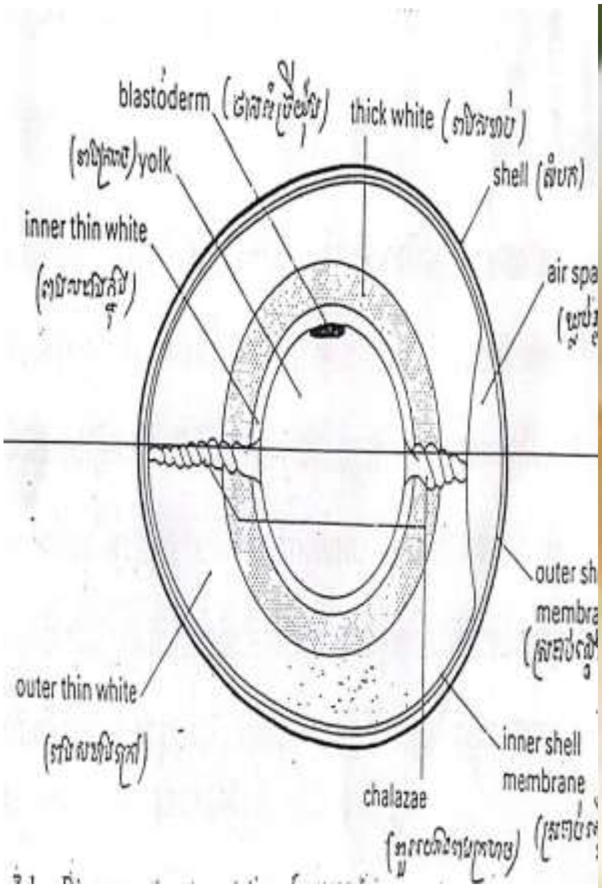

ស៊ុតគឺជាកោសិកាបន្តពូជ និងសំបកស៊ុតមានទំងន់ពី ១២-១៥%នៃទំងន់ស៊ុត។ សំបកស៊ុតមានពីរស្រទាប់គឺ : រឹង និង ទន់។ នៅលើផ្ទៃសំបកស៊ុត មានរន្ធតូចៗសំរាប់បណ្តូរប្រព័ន្ធខ្យល់ ហើយសំបក ស៊ុតដែលសមស្រប គឺមានកំរាស់ ០ .៣ម.ម បើស្តើងពេកនាំអោយឆាប់បែក ។

ក្នុងតំណាក់កាលរីកចំរើនរបស់អំប្រីយ៉ុង ស៊ុតដែលមានសំបកស្តើង និងមិនស្មើអាចបណ្តាលអោយអំប្រីយ៉ុងស្លាប់ ។ពណ៌សំបុររបស់សំបកស៊ុត គឺអាស្រ័យទៅនឹងពូជ នៅពេលហ្វូងមាន់កើតជំងឺ ពេលនោះសំបកស៊ុតក៏មានការប្រែប្រួលដែរ ។

ក.ពងក្រហម : គឺជាកោសិកាមួយដែលមានតួនាទីជាធាតុបំប៉ន គ្របដណ្តប់ដោយភ្នាសពងក្រហម នឹងភ្ជាប់ទៅដោយពន្លកជីវិតមួយ ។ ពន្លកជីវិតនេះបង្កើតបានជាអំប្រីយ៉ុង (Embryon) ។ក្នុងរយៈ ពេលដែលអូវុលទុំ ហើយត្រូវធ្លាយចេញមក នៅពេលនោះដោយមានសរសៃប្លូរលើកន្លែងអូវុលមាន ការដាច់ ហើយត្រូវហូរឈាមធ្លាក់មកជាប់ពងក្រហម ពេលនោះពងក្រហមត្រូវជាប់ ទៅដោយដុំ ឈាម ។ សារធាតុបំប៉នរបស់ពងក្រហម រួមមានទឹក ៥០ % តំណក់ខ្លាញ់តូចធំ ២៣% ប្រូតេអ៊ីន ១៦ % លីពីត ១១ % និងជាតិរ៉ែអិលបន្តិចបន្តួច ។ ពងក្រហមរួមទៅដោយស្រទាប់ពណ៌ក្រហមស និងពណ៌លឿង ហើយនៅកណ្តាលពងក្រហម គឺជាកន្លែងផ្តុំទៅដោយពណ៌ក្រហមលាយស ។ពន្លកជីវិត គេអាចមើលឃើញដោយភ្នែកទទេ និងជានិច្ចកាលពងក្រហមភ្ជាប់ទៅដោយពន្លកជីវិត ។ពងក្រហម គ្របដណ្តប់ដោយសរសៃភ្នាសឆ្មារៗ ពណ៌សវែង ហើយបណ្តាសរសៃទាំងនេះត្រូវវិលរង្គញទៅតាមទិស សងខាងនៃពងក្រហមដែលហៅថាពូរយោងពងក្រហម ។ពងក្រហម គ្របដណ្តប់ដោយសរសៃភ្នាសឆ្មារៗ ពណ៌សវែង ហើយបណ្តាសរសៃទាំងនេះត្រូវវិលរង្គញទៅតាមទិស សងខាងនៃពងក្រហមដែលហៅថាពូរយោងពងក្រហម ។ ពូរយោងពងក្រហមមាននាទីធ្វើអោយពង ក្រហមមានលំនឹង នៅពេលដឹកជញ្ជូន ។

ខ.ពងស : មានជាតិអាល់ប៊ុយមីន (Albumine) ពី ៥០-៦០% នៃទំងន់ស៊ុត ។ គឺជាអ្នកផ្តល់សារ ធាតុអោយអំប្រីយ៉ុង និងជាស្រទាប់មួយជួយការពារមិនអោយអំប្រីយ៉ុងមានការប៉ះ៖ ឬកកិត ។នៅ ខាងក្រៅនៃពងសគឺគ្របដណ្តប់ដោយភ្នាសស្តើងពីរដែលបង្កើតឡើងដោយជាតិស្នែង (Keratine ដែលមានសភាពស្វិត ។ ភ្នាសទាំងពីរនេះបង្កើតបានជាឃ្លប់ខ្យល់មួយដែលជួយធ្វើអោយធាតុខាងក្នុង នៃស៊ុតមានលំនឹង កំនត់រូបរាងរបស់ស៊ុត និងមានតួនាទីជាអ្នកផ្តល់អុកស៊ីហ្សែន និង ឧស្ម័នកាបូនិកក្នុង ចលនាបណ្តូររូបធាតុរបស់អំប្រីយ៉ុង ។ កាលណាស៊ីតទុកយូរឃ្លប់ខ្យល់នេះរីកកាន់តែធំ ។

គ. សំបករឹង : ស៊ុតត្រូវបានគ្របដណ្តប់ដោយសំបករឹងដែលជាជាតិកំបោរ (Ca) ហើយនៅលើសំបកនៅពីលើសំបករឹងមានស្រទាប់ស្តើងមួយមានរន្ធតូចៗជាច្រើនសំរាប់អោយអំប្រីយ៉ុងដកដង្ហើម។ ស្រោបពីខាងក្រៅដែលធ្វើអោយស៊ុតមានសភាពរលីងងាយបញ្ចេញស៊ុតមកក្រៅ និងជារបាំងមួយការពារមិនអោយមេរោគជ្រាបចូលទៅក្នុងស៊ុតបាន។

III. លទ្ធភាពនៃការផ្តល់ស៊ុត :

ក/ កត្តាពូជនិងលក្ខណៈពេញវ័យ : នៅពេលដែលសត្វស្លាបពងជាលើកដំបូង គឺជារយៈពេលដែលសត្វពេញវ័យ ។ ពូជខុសគ្នា ការពេញវ័យក៏ខុសគ្នាដែរ ហើយការផ្តល់ស៊ុតក៏ខុសគ្នាដែរ ។ ជាធម្មតា ពូជដែលរហ័សពេញវ័យ គឺវាមានលទ្ធភាពផ្តល់ស៊ុតបានច្រើន ។

ខ.អាយុ : យើងសង្កេតឃើញថាអាយុខុសគ្នា ការផ្តល់ស៊ុតក៏ខុសគ្នាដែរ។ (15-25)ឧទាហរណ៍ : មាន់ដែលមានអាយុពី ៣០-៤៣ អាទិត្យមានលទ្ធភាពផ្តល់ស៊ុតបានល្អ ហើយគេត្រូវលក់ បញ្ចេញវានៅពេលវាមានអាយុ ១៨-២០ខែ ។ (tenible -ចំពោះទាការផ្តល់ស៊ុតបានល្អ គឺនៅឆ្នាំទីពីរ ហើយគេត្រូវលក់បញ្ចេញវានៅឆ្នាំទី៣។

គ. លក្ខណៈក្រាបនិងជំរុះរោម : ចំពោះសត្វស្លាបការក្រាបនិងជំរុះរោមគឺជាលក្ខណៈធម្មជាតិ ហើយ នៅពេលសត្វក្រាបពងបានន័យថាគឺវាឈប់ពង ។ឧ. មាន់ស្រុកពេលពងហើយគឺវាក្រាប ពេលនោះការផ្តល់ស៊ុតរបស់វាគឺបានតិច ។ ចំពោះទាពេលពងរួច ហើយវាមិនក្រាបទេ ដូច្នេះការផ្តល់ស៊ុតរបស់វាបានច្រើន។ដោយលក្ខណៈខុសគ្នាដូច្នេះ ហើយផ្អែកទៅលើបច្ចេកទេសជឿនលឿន ទើបបច្ចុប្បន្ននេះគេបានបង្កើត និងបង្កើនពូជមាន់ដែលមិនចេះក្រាប ដើម្បីអោយវាផ្តល់ទិន្នផលស៊ុតបានច្រើន ក៏ប៉ុន្តែវាក៏នៅតែមាន លក្ខណៈជំរុះរោមដែរ ។ ទន្ទឹមនឹងនេះដែរ គេមានបច្ចេកទេសខ្លះដែរដែលធ្វើអោយមាន់កុំអោយរហ័សជ្រុះរោមនិងមិនអោយ ក្រាប ដោយផ្តល់ចំណីឱ្យវាស៊ីមិនឆ្អែត អោយវានៅជិតមាន់ពេឈ្មោល រឺក៏ប្រើអ័រម៉ូនដើម្បីបន្ថយរយៈ ពេលក្រាបរបស់វា។ ចំពោះសត្វទាដើម្បីបន្ថយរយៈពេលជំរុះរោមយើងអាចបង្អត់ចំណី រឺ ទឹកពី ១-២ ថ្ងៃ ដើម្បីអោយវាជ្រុះរោមឆាប់ និងដើម្បីអោយដុះរោមថ្មីមកលឿន ហើយរយៈពេលក្រោយមកយើងអោយវាស៊ីធម្មតា។

ឃ. រយៈពេលផ្តល់ស៊ុតនិងសន្ទុះពងរបស់វា

រយៈពេលមាន់ពងរហូតដល់ពេលជំរុះរោម គឺជារយៈពេលផ្តល់ស៊ុត ។ក្នុងកំឡុងពេលនេះបើមានរយៈ ពេលវែង នោះទិន្នផលស៊ុតក៏បានច្រើន ។ រីឯសំទុះផ្តល់ពងគេគិតជាមធ្យមភាគក្នុងរយៈពេលពងទៅ នឹងចំនួនស៊ុតជាមួយមេដែលពង។ បើសិនជាសំទុះពងបានផលតិច យើងត្រូវគិតគូរអំពីរបបចំណីដែល អោយវាស៊ី តើគ្រាប់គ្រានរឺទេ ។

ង.កត្តាចំណី :

បើសិនជាយើងជ្រើសរើសយកពូជមាន់ល្អមកចិញ្ចឹម នោះការផ្តល់ពងរបស់វាក៏អាស្រ័យទៅនឹងចំណី ដែរ ព្រោះចំនួនស៊ុតនិងគុណភាពរបស់វាគឺអាស្រ័យដោយចំណីជាអ្នកកំណត់ ។ដូច្នេះកត្តាចំណីមានសារៈ សំខាន់ណាស់ក្នុងផ្នែកចិញ្ចឹមសត្វស្លាបបែបឧស្សាហកម្ម ។

ច.សីតុណ្ហភាព និងសំណើម :

ចំពោះសីតុណ្ហភាពនិងសំណើម បើសិនជាខ្ពស់រឺទាបពេក លទ្ធភាពផ្តល់ស៊ុតក៏ត្រូវថយចុះដែរ ។ ឧទាះ នៅពេលថ្ងៃក្តៅខ្លាំង សីតុណ្ហភាពខ្ពស់ ហើយនៅពេលយប់ត្រជាក់ខ្លាំង ពេលនោះលទ្ធភាពផ្តល់ស៊ុតទទួលនូវការពិបាក ។ ដូច្នេះត្រូវមានវិធានការគឺ :

- សំណើមសមស្របគឺ ពី ៦០-៧៥% ។ បើសិនជាសីតុណ្ហភាពខ្ពស់ ហើយសំណើមក៏ខ្ពស់ដែរនោះនឹង ធ្វើអោយសត្វមានជំងឺ គឺធ្វើអោយសត្វមានការប្រែប្រួលបណ្តូររូបធាតុក្នុងរាងកាយ ហើយធ្វើអោយមានឥទ្ធិពលដល់ការផ្តល់ស៊ុត ។ ដូច្នេះយើងត្រូវ :
- ត្រូវសង់ទ្រុងនៅកន្លែងត្រជាក់ មានខ្យល់ចេញចូលបានល្អ
- ត្រូវដាំដើមឈើព័ទ្ធជុំវិញដើម្បីបន្ថយសីតុណ្ហភាព
- ត្រូវជីកស្រះព័ទ្ធជុំវិញកន្លែងចិញ្ចឹម
- ត្រូវធ្វើអនាម័យក្នុងទ្រុង និងជុំវិញទ្រូងអោយបានជាប្រចាំ
- ត្រូវធានានូវចំនួនក្បាលអោយបានសមស្របទៅនឹងផ្ទៃក្រឡារបស់ទ្រុងនីមួយៗ គឺត្រូវធ្វើយ៉ាងណាកុំអោយចង្អៀតពេក ។

ឆ.ពន្លឺ:

ពន្លឺមានសារៈសំខាន់ណាស់ក្នុងការអោយមាន់ស៊ីចំណី និងបំផុសអោយស៊ុតធ្លាក់ (តំណាក់ កាលបង្ក ជាស៊ុត) ។ រយៈពេលផ្តល់ពន្លឺនិងអាំងតង់ស៊ីតេ (Intencytee) នៃពន្លឺក៏មានឥទ្ធិពលដល់ការផ្តល់ស៊ុតរបស់សត្វស្លាប ។ក្នុងការចិញ្ចឹមមាន់ គេច្រើនប្រើពន្លឺពណ៌សដើម្បីបំផុសអោយមាន់ពង។យើងមិនត្រូវ ផ្លាស់ប្តូររយៈពេលផ្តល់ពន្លឺឆាប់រហ័សពេកទេ ព្រោះវាអាចប៉ះពាល់ដល់ការផ្តល់ស៊ុត ។

ជ. រដូវកាល និង អាកាសធាតុ :

ការបន្តពូជរបស់សត្វស្លាបមានរដូវរបស់វា គឺមកពីចំណីអាហារ រឺអាកាសធាតុ ដូច្នេះឥទ្ធិពលផ្តល់ស៊ុត ក៏ដូច្នេះដែរ ។ ឧទានិទាយរដូវ (Spring) និងរដូវស្លឹកឈើជ្រុះ (Autumn)សត្វផ្តល់ពងបានច្រើន។

ឈ.កត្តាជំងឺ :

ជំងឺធ្វើអោយសត្វថយនូវចំនួនស៊ុត រឺក៏អាចដល់ស្លាប់ ដូច្នេះយើងត្រូវមានវិធីបង្ការការពារ និងព្យាបាលជំងឺ អោយបានល្អ ។

ញ. ការថែរក្សា : ត្រូវថែរក្សាអោយបានល្អ និងផ្តល់ទឹកចំណីដល់វាអោយបានគ្រប់គ្រាន់ ។

IV.លទ្ធភាពផ្តល់សាច់របស់សត្វស្លាប :

ក.ការផ្តល់សាច់នៃសត្វស្លាប : សត្វស្លាបមានសំទុះលូតលាស់យ៉ាងឆាប់រហ័ស ដូចនេះលទ្ធភាពផ្តល់សាច់ក៏រីកចំរើនដែរ ។សាច់របស់សត្វស្លាបមានប្រូតេអ៊ីនប្រហែល ២១% ហើយប្រូតេអ៊ីនទាំង នោះសំបូរទៅដោយអាស៊ីតអាមីនេ (Acide Aminee) ដែលមិនអាចជំនួសបាន ។

ការវាយតំលៃសាច់គឺយោងតាមសាច់ភ្លៅ.សាច់ទ្រូងហើយនិងរសជាតិដែលមានក្នុងសាច់អាស្រ័យ ហេតុនេះសត្វណាដែលមានមាឌធំខ្លួនវែង នោះសមាមាត្រសាច់កាប់របស់វាគឺបានល្អ នេះគឺដោយសារ សំទុះលូតលាស់នៃពូជនិមួយៗ ហើយម៉្យាងទៀតក៏អាស្រ័យទៅតាមអាយុនិងទំងន់របស់វាដែរ ។

ចំពោះមាន់ញីនិងមាន់ឈ្មោល បើទំងន់នៅរស់វាស្មើគ្នានោះ នៅពេលដែលកាប់ហើយគេឃើញ ទំម្ងន់សាច់កាប់មាន់ញីធ្ងន់ជាងមាន់ឈ្មោលហើយរសជាតិក៏ឆ្ងាញ់ជាងដែរ ។

ខ.កត្តាដែលមានឥទ្ធិពលដល់ការផ្តល់សាច់ និងស៊ុត :

- ❑ កត្តាពូជ ក្នុងករណីដែលពូជខុសគ្នា ការផ្តល់សាច់និងស៊ុតក៏ខុសគ្នាដែរ ។ ពូជមាន់ដែលគេចិញ្ចឹមយក សាច់មានទំងន់ធ្ងន់ ក្នុងនោះទំងន់សាច់កាប់ផ្តល់ពី ៦៩-៧៧% ។ ចំពោះពូជដែលមិនសូវធ្ងន់ ការផ្តល់ សាច់របស់វាគឺពី ៦៥-៧៥% ។
- ❑ កត្តាចំណី ចំពោះពូជល្អការត្រូវការចំណីរបស់វាក៏ត្រូវតែល្អដែរ។ បើសិនចំណីមិនល្អវិញ នោះយើង មិនអាចធានានូវរសជាតិសាច់និងទំងន់(ពិសេសគឺស៊ុត) របស់វាបានឡើយ ។

ក្នុងករណីដែលយើងអាចធានាទូចសារធាតុផ្សេងៗក្នុងចំណីបានគ្រប់គ្រាន់ ហើយការផ្តល់ចំណីអោយវានិងចិញ្ចឹមបានល្អ នោះ សត្វនឹងមានការលូតលាស់ល្អ។ ដូចនេះកត្តាពូជមាននាទីសំខាន់ ហើយចំណីវាកំណត់នូវការលូតលាស់ របស់សត្វ ។បច្ចេកទេសក្នុងការចិញ្ចឹមយើងត្រូវបែងចែកចំនួនក្បាលសត្វទៅនឹងផ្ទៃក្រឡាកន្លែងចិញ្ចឹមអោយ បានសមស្រប ។ជាមួយគ្នានេះដែរយើងត្រូវសំរួលសីតុណ្ហភាព, សំណើម និងរបៀបថៃទាំអោយបានសមស្របនិងអនុវត្តនូវការការពារ ព្យាបាលទាន់ពេលវេលា ជាពិសេសគឺរក្សាអនាម័យទ្រុងអោយបាន ត្រឹមត្រូវ ។

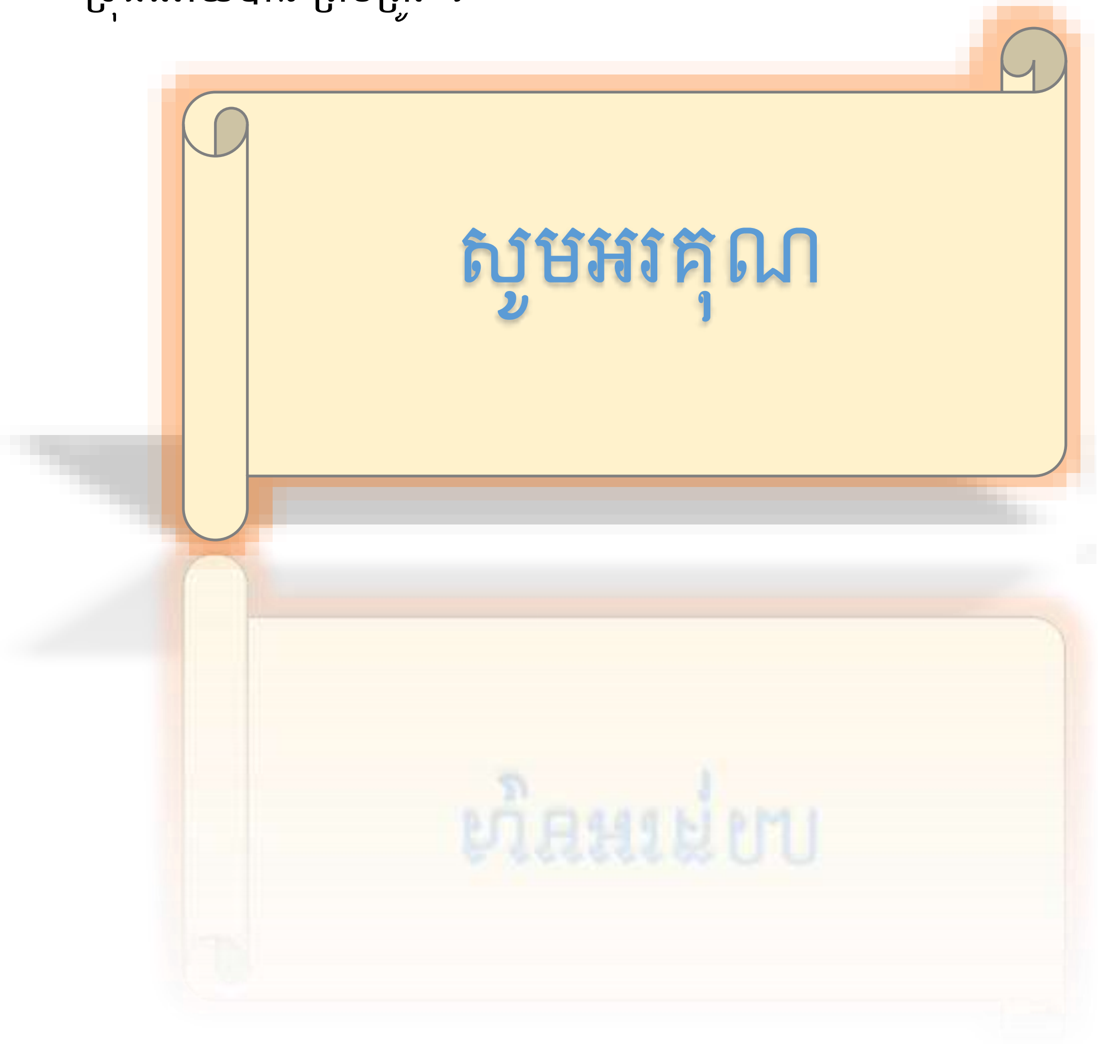

មេរៀនទី៣ ការជ្រើសរើសពូជក្នុងការចិញ្ចឹម

១.អត្ថន័យនៃពូជសត្វស្លាបក្នុងសេដ្ឋកិច្ចៈ

នៅលើពិភពលោកទាំងមូលក្នុងចំណោមពូជរាប់រយរាប់ពាន់និងសៃស្រឡាយរបស់វា បានត្រូវបៀបថៃទាំអោយគេធ្វើការជ្រើសរើសសំរាំងពូជមួយចំនួនតូចដែលមានតំលៃក្នុងសេដ្ឋកិច្ច ។ ហើយមួយភាគតូចនៃពូជ ដែលបានជ្រើសរើសសំរាំងនេះត្រូវបានគេរក្សានិងពង្រីកចិញ្ចឹមគ្រប់ទីកន្លែងដើម្បីបំពេញសេចក្តីត្រូវ ការរបស់មនុស្ស ។ ពូជសត្វស្លាបមួយចំនួនដែលគេទទួលស្គាល់គឺវាស្ថិតនៅលើលក្ខណៈសម្បត្តិរបស់ពូជនាម័យទ្រុងអោយនីមួយៗ ហើយនៅក្នុងនោះគេបានបែងចែកជាបីប្រភេទសត្វស្លាបគឺ :

ក/ប្រភេទសត្វស្លាបដែលផ្តល់ទិន្នផលខាងស៊ុតមាន :

ឧ. ពូជមាន់លីហ្គន (Leghorn), អ៊ីសាប្រោន (Isabrown) ហ្គូលលិន (Goldline)
ៗល ៗ

ខ/ប្រភេទសត្វស្លាបដែលផ្តល់ទិន្នផលខាងសាច់មាន :

ឧ. ពូជមាន់ភ្លីមុត (Plymouth). ហ៊ីប្រូ (Hybro) ៗលៗ

គ/ប្រភេទសត្វស្លាបដែលផ្តល់ទិន្នផលខាងសាច់និងស៊ុតមាន :

ឧ.ពូជមាន់រូដ (Rhode). ញូហាមសៃ (New Hamshaire) ៗលៗ

២.ពូជមាន់មួយចំនួន :

ក/ពូជមាន់ក្នុងស្រុក : នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាយើងប្រជាជនចូលចិត្តចិញ្ចឹមពូជមាន់ក្នុងស្រុក ដែលនលក្ខណៈងាយស្រួលក្នុងការចិញ្ចឹ ។ ពូជមាន់ក្នុងស្រុកមាន :

- ❑ មាន់ចៃ
- ❑ មាន់សំឡី
- ❑ មាន់សំពៅ
- ❑ មាន់ស្ទួយ
- ❑ មាន់ក្រញាស់

❑ មាន់ប្រជល់

ក្នុងការប្រើចំណីដើម្បីបានស៊ុតចំនួន ១ គីឡូក្រាម គេត្រូវចំណាយចំណីផ្សំស្រេចអស់ប្រហែល ៣ ឡូក្រាម។ បច្ចុប្បន្ននេះនៅកន្លែងចិញ្ចឹមមាន់ខ្លះ គេបានបង្កាត់ពូជមាន់លីហ្គនជាមួយ និងពូជមាន់រ៉ូត ដើម្បីបង្កើតចេញជាពូជកូនកាត់ថ្មីមួយទៀតដែលសំបកស៊ុតរបស់វាមានពណ៌លឿងស្លេក រឺប្រផេះដូច ណ៌សំបកពងមាន់ក្នុងស្រុក ។

អាស្រ័យដោយពូជមាន់លីហ្គនជាពូជមាន់ផ្តល់ស៊ុតដូច្នេះហើយត្រូវផ្តល់ចំណីអោយវាស៊ីអោយបានគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីអោយវាមានលទ្ធភាពផ្តល់ស៊ុតមកអោយយើង។

ពូជមាន់នេះបើយើងចិញ្ចឹមតាមលក្ខណៈឧស្សាហកម្មគឺសមស្រប តែបើយើងនាំយកពូជមាន់នេះទៅចិញ្ចឹមនៅឯជនបទតាមលក្ខណៈគ្រួសារនោះវាក៏ផ្តល់ទិន្នផលអោយយើងបានបង្គួរដែរ។

យើងត្រូវបង្ហាត់អោយវាស្គាល់នូវរបៀបចិញ្ចឹម បាលក្ខណៈគ្រួសារ ហើយត្រូវផ្តល់ចំណីអោយវាស៊ីពី ២-៣ដង/មួយថ្ងៃ ។ក្រៅពីនេះយើងត្រូវអោយវាដើររកស៊ីដោយខ្លួនឯង។ ការចិញ្ចឹមជាលក្ខណៈគ្រួសារយើងត្រូវមានដីទូលាយសំរាប់អោយវាដើររកស៊ី រីឯទិន្នផលស៊ុតគឺខ្ពស់បង្គួរ បើប្រៀបធៀបទៅនឹងការចិញ្ចឹមបែបឧស្សាហកម្ម ប៉ុន្តែអាត្រានៃការ កើតជំងឺគឺតិចជាងការចិញ្ចឹមបែបឧស្សាហកម្ម ហើយការកើតជំងឺ Leucose, Marek, CRD ក៏តិចខាងការចិញ្ចឹមបែបឧស្សាហកម្មដែរ ។

❑ ពូជមាន់ (Hubbard Comet) (ពូជនាំចូល)

ពូជមាន់ប្រភេទនេះមានរោមពណ៌លឿងអុជស រឺ ពណ៌សអុជលឿង។ គឺជាប្រភេទមាន់កូនកាត់ដែលបានមកពីការបង្កាត់រវាងមាន់ New Hamshireឈ្មោលពណ៌លឿងជាមួយនឹងពូជមាន់២២០-២៤០ស៊ុត/ក្បាល/ឆ្នាំ។ សំបកលុះដល់ពេលពេញវ័យមាន់Hubbard Sreeder ញីពណ៌ស ។ ជាមធ្យមវាអាចពងបានពី ប៊ុតរបស់វាមានពណ៌ត្នោតហើយក្រាស់ និងទំងន់ស៊ុតជាមធ្យមពី ៥៧-៦០ក្រាម/ស៊ុត។ ក្រោយពេល ញាស់កូនមាន់ឈ្មោលមានរោមពណ៌សចំណែកកូនញីមានពណ៌ឈាមជ្រូក រ៉ូមានពណ៌ស្លេតជាងពីក្មេង ចំណែកមាន់ឈ្មោលមានពណ៌ក្រហមប្រហាក់ប្រហែលនងមាន់ញី ។ ក្រោយពេលចិញ្ចឹមវាបានប្រហែល៤ខែ មាន់

ឈ្មោលមានទំងន់ពី ២.២ - ២.៥គីឡូក្រាម និងមាន់ញី បានទំងន់ជាមធ្យមពី ១.៩ - ២.២ គីឡូក្រាម ។

ការចំណាយចំណីសំរាប់ពូជមាន់នេះគឺច្រើនជាងពូជ (Leghorn)។

❑ ពូជមាន់ ហ្គូលលីន (Goldline) (ពូជនាំចូល)

ពូជមាន់ប្រភេទនេះគឺជាពូជមាន់ដែលទើបតែនាំចូលមកថ្មីៗនេះ ហើយវាមានប្រភពចេញមកពី ប្រទេសហូឡង់។ សមាមាត្រនៃការចិញ្ចឹមគឺល្អ ចាប់តាំងពីអាយុ ១ថ្ងៃរហូតដល់ពេលវាផ្តល់ស៊ុតគឺបាន ពី ៩៣ - ៩៤% ។ ការចំណាយចំណីសំរាប់វាចាប់ពីអាយុ១ថ្ងៃរហូតដល់ ២០អាទិត្យអស់ប្រហែល ៧.៥ គីឡូក្រាម។ វាចាប់ផ្តើមពងនៅពេលវាមានអាយុបាន ២០អាទិត្យរហូតដល់ ៨០អាឱ្យ ។ ទិន្នផលពង ខ្ពស់បំផុតគឺនៅពេលចន្លោះអាយុចាប់ពី ២៤ - ៤០អាទិត្យ (៩០ - ៩៣%) ។ លទ្ធភាពផ្តល់ស៊ុតគឺពី ២៦០-២៨០ស៊ុត/ក្បាល/ឆ្នាំ និងទំងន់ជាមធ្យមពី ៥៨ - ៦០ ក្រាមស៊ុត(សំបកស៊ុតមានពណ៌ត្នោត) គេត្រូវចំណាយចំណីប្រហែល ១៥០ - ១៦០ក្រាមដើម្បីបានស៊ុតមួយរីដើម្បីបានស៊ុត ១គីឡូក្រាមគេ ត្រូវចំណាយចំណីអស់ប្រហែល ២.៤ - ២.៦ គីឡូក្រាម ។

❑ ពូជមាន់អ៊ីសាប្រោន (Isabrown) (ពូជនាំចូល)

ពូជមាន់នេះមានប្រភពចេញមកពីប្រទេសបារាំង ហើយក៏ជាពូជដែលផ្តល់ទិន្នផលស៊ុតខ្ពស់ដែរ ។ នាយកដ្ឋានផលិតកម្ម និងបសុព្យាបាលបាននាំចូលមកចិញ្ចឹមនៅក្នុងឆ្នាំ ១៩៩១ ហើយកម្មវិធីនេះគឺ រៀបចំដោយបារាំង ។ លក្ខណៈពិសេសរបស់ពូជមាន់នេះ គឺវាមានរោមពណ៌ត្នោត ឯសំបកស៊ុតរបស់វា ក៏មានពណ៌ត្នោតដែរ ។ សមាមាត្រនៃការចិញ្ចឹមគឺខ្ពស់ ពី ៩៣ - ៩៤% ។ ការចំណាយចំណីសំរាប់វា ចាប់ពីអាយុ១ថ្ងៃរហូតដល់ ២០អាទិត្យអស់ប្រហែល ៧.៤ - ៧.៥ គីឡូក្រាម/ក្បាល ។ទំងន់ជាមធ្យម នៅពេលវាចាប់ផ្តើមពងគឺពី ១.៦ - ១.៧ គីឡូក្រាម/ក្បាល។ ក្រោយពេលពងរហូតដល់ពេលជំរុះវា មានទំងន់ពី ២.១ - ២.៣ គីឡូក្រាម/ក្បាល ហើយវាចាប់ផ្តើមពងនៅពេលវាមានអាយុ ២២អាទិត្យនៅអាទិត្យទី ២៤ សមាមាត្រនៃការពងគឺបាន ៥០% ។ ចាប់ពីអាទិត្យទី ២៧-៣០សមាមាត្រនៃការ ពងរបស់វាគឺខ្ពស់បំផុតពី ៩០ -៩២% ។ ក្រោយមក

ទៀតការពងរបស់វាក៏ចាប់ផ្តើមថយចុះបន្តិចម្តង។ រហូតមកដល់អាទិត្យទី ៧៦ គឺបានប្រហែល ៦៥% ។

ការចំណាយចំណីក្នុងតំណាក់កាលដែលវាកំពុងពងគឺ ១១៥ - ១២០ ក្រាម/ថ្ងៃ/ក្បាល។ ដើម្បីបាន ស៊ុតមួយគេត្រូវចំណាយចំណីអស់ប្រហែល ១៤៩ ក្រាម។ ជាមធ្យមស៊ុតរបស់វាមានទំងន់ពី ៥៧ ៦៣ក្រាម/ស៊ុត ហើយក្នុងនោះមានប្រហែល ៤០% នៃពងដែលមានទំងន់លើ ៦៥ ក្រាម ។

- ❑ ពូជមាន់ផ្តល់សាច់ (ពូជមាន់នាំចូល)
- ➢ ពូជមាន់ភ្លីមុត (Plymouth)

ពូជមាន់នេះមានប្រភពចេញមកពីប្រទេសអាមេរិក។ វាមានរោមពណ៌សស្គុស់ រឺពណ៌សស្លួយ ដែល មានក្បាល តូចល្មម សិរទាបតែ មួយផ្លូវ ត្រដោក(រឺណង់) និងស្លឹកត្រចៀកមានពណ៌ក្រហម។ មុខវាមានរោមបន្តិច ភ្នែកធំដែលផ្លាស់ពីក្រម៉ៅទៅជាពណ៌ទឹកក្រូច ចំពុះខ្លី កវែងល្មម ដងខ្លួនធំវែងទូ លាយជ្រៅ ទ្រូងរីក រោមក្តោបទៅនឹងដងខ្លួន។ វាចាប់ផ្តើមពេញវ័យនៅពេលវាមានអាយុ ១៧០ថ្ងៃ ហើយក្រោយពេលចិញ្ចឹមបានជាង ៣ខែ : មាន់ញីមានទំងន់ពី ២.៨ - ៣.៣ គីឡូក្រាម/ក្បាល

: មាន់ឈ្មោលមានទំងន់ពី ៣.១ - ៣.៨ គីឡូក្រាម/ក្បាលរីឯទិន្នផលស៊ុតវិញគឺ ១៥០ - ១៦០ ស៊ុត/ក្បាល/ឆ្នាំ ។ ពូជស្រាលសំបកស៊ុតមានពណ៌ត្នោត ហើយភ្លី និងចំពោះពូជធ្ងន់គឺ ១៣០ ស៊ុត/ក្បាល/ឆ្នាំ កូនទើបញាស់មានសំបុរពណ៌ប្រផេះ និងពណ៌ស ។ បើគេចិញ្ចឹមតាមលក្ខណៈឧស្សាហកម្ម នោះគេត្រូវចំណាយចំណីផ្សំស្រេចអស់ប្រហែល ៣គីឡូក្រាម ទើបបាន ១ គីឡូក្រាមនៃទំងន់មាន់ ។

ពូជមាន់ភីមុតឆាប់ទទួលជំងឺណាស់ នៅពេលដែលអាកាសធាតុក្តៅខ្លាំងពេក រឺត្រជាក់ខ្លាំងពេក។ នៅរដូវភ្លៀង ប្រសិនបើយើងពុំបានថៃរក្សាវាអោយបានត្រឹមត្រូវ ហើយបណ្តាលអោយភ្លៀង ទទឹកវា នោះវានឹងងាយកើតជំងឺខ្វិន នឹងស្វិតដៃជើង ។

ប្រសិនបើយើងនាំពូជមាន់នេះទៅចិញ្ចឹមនៅតាមជនបទតាមរបៀបជាលក្ខណៈគ្រួសារ និងពាក់កណ្តាលជាលក្ខណៈឧស្សាហកម្មនោះក៏បានដែរ តែព្រឹកឡើងត្រូវរង់ចាំអោយថ្ងៃរះឡើង

សិន ទើប យើងព្រលែងវាចេញ ។ នៅក្នុងតំណាក់កាលដំបូង ត្រូវអោយវាស៊ីអាហារដែលមានរសជាតិ និងមានជីវ ជាតិគ្រប់គ្រាន់។ ក្រោយពេលចិញ្ចឹមបានអាយុជាង ១ខែ ក្រៅពីអាហារដែលយើងដាក់អោយវាស៊ី (មួយថ្ងៃបីដង) ត្រូវអោយវាដើររកស៊ីបន្ថែមទៀតដោយខ្លួនវា។ ការចិញ្ចឹមតាមរបៀបពាក់កណ្តាល គ្រួសារពាក់កណ្តាលឧស្សាហកម្ម មាន់ក្រធំ ប៉ុន្តែវាមិនសូវកើតជំងឺ សាច់របស់វាណែនល្អ ខ្លាញ់តិច និង មានរសជាតិជាងមាន់ចិញ្ចឹមរបៀបឧស្សាហកម្ម ។

- ពូជ Hubbard :

ពូជមាន់នេះមានប្រភពចេញមកពីរដ្ឋ NewHamshire (អាមេរិក) ។ វាមានរោមពណ៌សរលោង និងចំពុះពណ៌លឿង ទ្រូងទូលាយ ដងខ្លួនជ្រៅ កន្ទុយធំ ស្មាទូលាយ ។ ក្រោយពេលចិញ្ចឹមបាន ជាងបួនខែ ទំងន់ជាមធ្យមគឺ ពី ៣.៦ - ៤.២ គីឡូក្រាម/ក្បាល។ ការចំណាយចំណីគឺតិច ដើម្បីបានសាច់ ១គីឡូក្រាម គឺគេត្រូវចំណាយចំណីផ្សំស្រេចអស់ប្រហែល ២.២ គីឡូក្រាម។ ពូជមាន់នេះងាយ នឹងទទួលជំងឺណាស់ ដូច្នេះក្នុងការចិញ្ចឹមត្រូវរក្សាអនាម័យអោយបានត្រឹមត្រូវ ។

ពូជមាន់នេះមានរោមពណ៌ស ជើងនិងចំពុះមានពណ៌លឿង ដើមទ្រូងទូលាយ ដងខ្លួនវែងជ្រៅ ពូជមាន់នេះមានប្រភពចេញមកពីប្រទេសហូឡង់។ ក្រោយពេលចិញ្ចឹមបានជាងពីរខែ ទំងន់ជាមធ្យម គឺពី ១.៨ - ២.២គីឡូក្រាម/ក្បាល។ ការចំណាយចំណីសំរាប់វាតិចតួចល្មម គឺក្នុងតំណាក់កាលទី១ (ចាប់ពី ១ - ៥ អាទិត្យ) ត្រូវចំណាយចំណីផ្សំស្រេច ១.៧៥គីឡូក្រាម ដើម្បីបានសាច់ ១គីឡូក្រាម -នៅអាទិត្យ ទី ៦ ត្រូវចំណាយចំណីផ្សំស្រេចអស់ ១.៨៧ គីឡូក្រាម ទើបបានសាច់ ១គីឡូក្រាម

- នៅអាទិត្យ ទី ៦ ត្រូវចំណាយចំណីផ្សំស្រេចអស់ ១.៨៧ គីឡូក្រាម ទើបបានសាច់ ១ គីឡូក្រាម
- នៅអាទិត្យ ទី ៧ ត្រូវចំណាយចំណីផ្សំស្រេចអស់ ២ គីឡូក្រាម ទើបបានសាច់ ១ គីឡូក្រាម
- នៅអាទិត្យ ទី ៨-៩ ត្រូវចំណាយចំណីផ្សំស្រេចអស់ ២.១៣ គីឡូក្រាម ទើបបានសាច់ ១គីឡូក្រាម ។

ពូជមាន់នេះ គឺជាពូជមាន់ដែលផ្តល់ទិន្នផលខ្ពស់ ហើយត្រូវបានគេនិយមចូលចិត្តចិញ្ចឹមវានៅគ្រប់ទីកន្លែង ។

- ពូជមាន់ Cornish:

ពូជមាន់នេះមានប្រភពចេញមកពីប្រទេសអង់គ្លេស(គឺបានមកពីពូជមាន់ជល់នៅក្នុងឆ្នាំ ១៨៥០) ។ អ្នកជ្រើសរើសពូជមាន់អង់គ្លេសបានបង្កាត់ពូជមាន់ជល់អង់គ្លេសជាមួយនឹងពូជមាន់ម៉ាឡេស៊ី ហើយ បានដាក់ឈ្មោះពូជមាន់ Cornish ។

រហូតមកដល់ឆ្នាំ ១៨៨៧ ពូជមាន់នេះត្រូវបានគេយកមកសិក្សា នៅប្រទេសអាមេរិក ។ វាមានក្បាលធំខ្លី ហើយទូលាយ សិររួញអង្កាញ់ ដងខ្លួនរាងអែនទៅមុខ ស្មាទូ លាយ ត្រដោកនិងស្លឹកត្រចៀកមានពណ៌ក្រហម (ត្រដោករាងតូច) មុខគ្មានរោម កូនក្រមុំកែវភ្នែក ពណ៌ក្រហមស្រស់ រឺក្រហមទឹកក្រូច ចំពុះម៉ាខ្លី ករវែងល្មម រោមកខ្លីៗ ភ្លៅវែងហើយម៉ា ស្បែកពណ៌ លឿង រោមរបស់វាមានពណ៌ខ្មៅ និងលាយទៅដោយពន្លឺពណ៌ប្រាក់នៅលើរោមឆ្នារ១ ។

- មាន់ឈ្មោលមានទំងន់ពី ៤-៤.៦ គីឡូក្រាម/ក្បាល
- មាន់ញីមានទំងន់ពី ៣.២ - ៣.៥ គីឡូក្រាម/ក្បាល

ចំណែកការផ្តល់ស៊ុត គឺពី ១៣០ - ១៤០ ស៊ុត/ក្បាល/ឆ្នាំ។ សំបកស៊ុតរបស់វាមានពណ៌ក្រ ហមត្នោត ទំងន់ស៊ុតគឺ ៥០ - ៦០ក្រាម/ស៊ុត និងកូនដែលទើបនឹងញាស់មានពណ៌ស ។ ការចិញ្ចឹមក្នុងរយៈពេល ១០អាទិត្យផ្តល់សាច់ពី ១ - ១.៤គីឡូក្រាម/ក្បាល (ចំពោះមាន់ឈ្មោលអាចបាន ២ គីឡូ ក្រាម) ។ ចំពោះមាន់ពូជ កូនកាត់រវាង Plymouth and Cornish វិញ ការចិញ្ចឹមគឺផ្តល់ទិន្នផល ឆាប់រហ័ស គឺក្នុងរយៈពេល ៦០ថ្ងៃ អាចផ្តល់សាច់បាន ១.៦ គីឡូក្រាម ហើយការចំណាយចំណីគឺ

២.៣៥គីឡូក្រាម ដើម្បីឡើងទំងន់ ១ គីឡូក្រាម។

- ពូជមាន់ចិញ្ចឹមយកសាច់ និង ស៊ុត : (ពូជនាំចូល)

-ពូជមាន់ Newhamshire:

ពូជមាន់ប្រភេទនេះមានប្រភពចេញមកពីប្រទេសអាមេរិក។ រោមរបស់វាមានពណ៌លឿង ស្លែតក្បាលធំ សិរតែមួយផ្លូវ រឹងខ្ពស់បន្តិច (ទាបជាងសិរ Leghorn) ត្រដោក (រីណង់ ទន់ជ្រាយ

ត្រចៀកនិងត្រដោកមានពណ៌ក្រហម ភ្នែកធំ រាងលៀនចេញក្រៅ ចំពុះម៉ាមានពណ៌ផ្កាឈូក ដងខ្លួន វែងជ្រៅទូលាយ បាតជើងពណ៌លឿង រោមក្តោបទៅនឹងដងខ្លួន កន្ទុយរួមជាមួយនឹងឆ្អឹងខ្នងមានរាង ជាខ្សែកោង ។ ក្រោយពេលចិញ្ចឹមបានជាង ៤ខែ ទំងន់ជាមធ្យមគឺ :

- ➢ មាន់ឈ្មោលមានទំងន់ពី ២.៩ - ៣.៧គីឡូក្រាម/ក្បាល
- ➢ មាន់ញីមានទំងន់ពី ២.៥- ២.៧គីឡូក្រាម/ក្បាល

ការផ្តល់ស៊ុតជាមធ្យមគឺ ១៥០ - ១៦០ស៊ុត/ឆ្នាំ។ ពូជមាន់ប្រភេទនេះត្រូវបានគេចូលចិត្តចិញ្ចឹម ព្រោះសាច់របស់វាមានរសជាតិ ស្រួលចិញ្ចឹម ហើយមិនសូវកើតជំងឺ ។

❑ ពូជមាន់ Rhode :

ពូជមាន់នេះមានប្រភពចេញមក ពីប្រទេសអាមេរិក។ រោមរបស់វាមានពណ៌ក្រហមជា និងជើងពណ៌លឿង។ ក្រោយពេលចិញ្ចឹមរយៈពេលជាង ៤ខែ មានទំងន់ជាមធ្យមគឺ ១.៣ - ១.៥គីឡូក្រាម/ក្បាល និងក្រោយពេលជាង ៦ខែ មានទំងន់ជាមធ្យម ពី៣.៣ - ៤.២គីឡូក្រាម ។ រីឯទិន្នផល ស៊ុត ជាមធ្យមគឺ ១៨០ - ២០០ស៊ុតក្នុងមួយឆ្នាំ រីឯទំងន់ស៊ុតជាមធ្យមគឺ ៥០ - ៦០ក្រាម/ស៊ុត ។ សំ បកស៊ុតមានពណ៌ត្នោតស្លែត ។

បច្ចុប្បន្ននេះ គេបានយកពូជមាន់ Rhode ទៅបង្កាត់ជាមួយពូជមាន់ Leghorn ដើម្បីកែប្រែយកស៊ុត។ ស៊ុតរបស់វាមានពណ៌ត្នោតស្លែត ដូចពណ៌សំបកពងមាន់ក្នុងស្រុក។ ការចំណាយចំណីសំរាប់ វាគឺតិច សាច់របស់វាឆ្ងាញ់ ហើយការលូតលាស់ឆាប់រហ័ស និងមិនសូវកើតជំងឺ ។

❑ ពូជមាន់ Sunex :

ពូជមាន់នេះមានប្រភពចេញមកពីប្រទេសអង់គ្លេស។ វាមានរោមពណ៌ស ករបស់វាមានឆ្នូត ពណ៌ខ្មៅ ស្លាបនិងកន្ទុយ មានលាយពណ៌ខ្មៅ។ ការផ្តល់ស៊ុតជាមធ្យមគឺ ១២០ - ១៥០ ស៊ុត/ឆ្នាំ ។ ពូជ មាន់នេះយើងអាចចិញ្ចឹមជាលក្ខណៈឧស្សាហកម្ម និងជាលក្ខណៈពាក់កណ្តាលឧស្សាហកម្ម ។

❑ ពូជមាន់ Australerp:

ពូជមាន់នេះមានរោមពណ៌ខ្មៅ ជើងពណ៌ប្រផេះ រីឯការផ្តល់ស៊ុតគឺ ១៥០ - ១៦០ស៊ុត/ឆ្នាំ។ សំបកស៊ុតរបស់វាមានពណ៌ត្នោតស្លួត ទំងន់ជាមធ្យមគឺ ៥០ - ៥៥ក្រាម/ស៊ុត ។ ការចញ្ចឹមពូជមាន់ នេះតាមរបៀបឧស្សាហកម្ម និង ពាក់កណ្តាលឧស្សាហកម្មគឺបានដូចគ្នា ។

- ពូជមាន់ Moravia :

ពូជមាន់នេះមានប្រភពមកពីប្រទេសឆេកូ រោមរបស់វាមានពណ៌ដូចមាន់ Hubbard Comet ទិន្នផលស៊ុតរបស់វាខ្ពស់បង្គួរ ជាមធ្យមគឺ ២២០ - ២៤០ស៊ុត/ឆ្នាំ/ក្បាល ។ សំបកស៊ុតរបស់វាមានពណ៌ត្នោត ហើយលក្ខណៈពិសេសរបស់របស់វា គឺចាញ់នឹងអាកាសធាតុក្តៅ ហើយមានលក្ខណៈបន្សា នឹងធាតុត្រជាក់ ។ សីតុណ្ហភាពសមស្របសំរាប់វា គឺក្នុងរយៈពេល ៤អាទិត្យដំបូង គឺពី ៣០ អង្សា- ២០អង្សា ហើយចាប់ពីអាទិត្យទី ៥ឡើងទៅសីតុណ្ហភាពត្រូវរក្សាពី ១៥ -១៨ អង្សា។ ប្រសិនបើសីតុ ណ្ហភាពលើសពី ៣០ អង្សា នោះអាត្រាពងនឹងធ្លាក់ចុះ ។

៣. ការជ្រើសរើសពូជ :

ក/ការងារពូជដើម្បីចិញ្ចឹម: អាស្រ័យដោយបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមជាលក្ខណៈឧស្សាកម្ម មានការរីកចំរើនខ្លាំង ដូច្នេះមុខជំនាញក្នុងការជ្រើសរើសពូជក៏ត្រូវអោយសមស្របទៅតាមលក្ខណៈ ផលិតនៃសេចក្តីត្រូវការរបស់ទីកន្លែងចិញ្ចឹមនិមួយៗ។ ដូច្នេះហើយទើបគេបែងចែកពូជសត្វស្លាបជាបីប្រភេទដូចខាងក្រោម :

ក/១ ពូជមាន់ចិញ្ចឹមយកស៊ុត :

មានពូជមាន់ Leghorn. ពូជមាន់ Hubbard Comet. ពូជមាន់កូនកាត់រវាង Legom ជាមួយ Hubbard ព្រោះពូជមាន់ប្រភេទនេះមានទំងន់ស្រាល ការចំណាយចំណីសំរាប់វាគឺអស់តិច អាយុពេញវ័យឆាប់រហ័ស ឯទិន្នផលស៊ុតបានច្រើនហើយធំទៀត ។

ក/២ ពូជមាន់ចិញ្ចឹមយកសាច់ :

មានពូជមាន់ Plymouth. ពូជមាន់ Cornish. ពូជមាន់ Hubbard ផ្តល់សាច់ និងពូជមាន់ កូនកាត់ Cornish ជាមួយនឹង Plymouth ។ ប្រភេទពូជមាន់ទាំងនេះ ការលូតលាស់របស់វាឆាប់រ ហ័ស ទំងន់ក៏ធ្ងន់ និងលទ្ធភាពផ្តល់សាច់ក៏បានច្រើនដែរ ។ ការចិញ្ចឹមពូជប្រភេទទាំងនេះគឺពូជសុទ្ធ

និង សែស្រទ្បាយរបស់វា ត្រូវមានកំរិតកំណត់ ព្រោះថាពូជសុទ្ធ និងសែស្រទ្បាយនេះវាមានកំទ្បាំងប្រឆាំង ទប់ទល់នឹងមេរោគខ្សោយ សមាមាត្រនិងអាត្រាស្លាប់អាចឡើងខ្ពស់ ។

ក/៣ ពូជមាន់ចិញ្ចឹមយកសាច់និងស៊ុត :

មានពូជមាន់ Rhode Island Red ពូជមាន់ NewHamshire ។ ល ។ ប្រភេទពូជមាន់ទាំងនេះ គឺមានលក្ខណៈសមស្របទៅនឹងការចិញ្ចឹមព្រលែង ។

ខ/ការជ្រើសរើសពូជ (គុណភាពពូជ)

ការជ្រើសរើសពូជគឺជាកត្តាសំខាន់ណាស់ព្រោះវាមានឥទ្ធិពលយ៉ាងខ្លាំងទៅលើការផលិតដែលជាបែបផែនឧស្សាហកម្ម ។ គេធ្វើការជ្រើសរើសពូជជាពីររបៀបគឺ :

ខ/១ ការជ្រើសរើសតាមការវាយតំលៃដេណូទីប (Phenotipe) (គំរូទិដ្ឋភាព)

ការជ្រើសរើសរបៀបនេះ គឺគេធ្វើឡើងដោយពឹងផ្អែកទៅលើការកំណត់សំគាល់នូវបណ្តាលក្ខណៈទាំងឡាយដែលអាចត្រួតពិនិត្យ និងវាស់ស្ទង់បាននូវពូជសត្វ ។ ករណីនេះត្រូវបានគេអនុវត្តនិងប្រើ ប្រាស់គ្រប់បណ្តាកន្លែងចិញ្ចឹម ។

ពូជសត្វមួយដែលល្អត្រូវមានលក្ខណៈទាំងខាងក្នុង និងខាងក្រៅបង្ហាញអំពីលក្ខណៈរបស់ពូជ សត្វនោះ។ ដូច្នេះគេត្រូវការរួមផ្សំទៅដោយបច្ចេកទេសជាច្រើនក្នុងការចិញ្ចឹមដូចជា : ការជំរើស. ការបង្កាត់. ការចិញ្ចឹមបំប៉ន. ការធ្វើអនាម័យកន្លែងភ្ញាស់ និងកន្លែងចិញ្ចឹម ... ។ល។

ពេលកូនមាន់ទើបយកចេញពីទូភ្ញាស់ យើងត្រូវជ្រើសរើសយកកូនណាដែលមានសុខភាពល្អ ហើយត្រូវជំរុះចោលចំពោះកូនណា ដែលមានសុខភាពខ្សោយចេញ។ ប្រសិនបើយើងពុំបានយកកូន ដែលខ្សោយចេញ ហើយយកវាមកចិញ្ចឹមរួមគ្នាជាមួយនឹងកូនមាន់ដែលមានសុខភាពល្អពេលនោះ យើងឃើញថា កូនមាន់ដែលមានសុខភាពខ្សោយងាយនឹងទទួលជំងឺជាងកូនមាន់ដែលមានសុខភាពល្អ ហើយវាងាយចំលងជំងឺនោះមកដល់កូនមាន់ដែលមានសុខភាពល្អ ។

កូនមាន់ដែលមានសុខភាពល្អ គឺពេលដែលយើងយកវាចេញពីទូភ្ញាស់ រោមរបស់វាស្ងួតដូចសំឡីត្រសុសគ្របជិតដងខ្លួន ចំពុះលើនិងក្រោមបិទជិត ស្លាបក្តោបទៅនឹងដងខ្លួន ជើងមូលស្មើល្អដំណើរឈរត្រង់ ភ្នែកភ្លឺ មានសកម្មភាពរហ័សរហួន(តាមធម្មតារោមរបស់វាស្ងួតរយៈពេល២ម៉ោងក្រោយពេលវាញាស់)។

ម៉្យាងទៀតវាមានខ្នាតទំងន់ ទៅតាមពូជនិមួយៗរបស់វា គឺពី ៣៨ - ៤៥ក្រាម/ក្នុងមួយក្បាល ។

កូនមាន់ដែលមានសុខភាពខ្សោយ គឺទំងន់របស់វាស្រាលពេក មានជំងឺជាប់នឹងខ្លួន ជើងរៀចរើ កោង ផ្សិតលៀនចេញមកក្រៅ ស្បែកជិតជាប់ជាមួយរោម ចំពុះបិទមិនជិត រឺកាងខុបចុះមកក្រោម កវែងពេក និងខ្វាក់ភ្នែក។

- ការជ្រើសរើសក្រោយពេលអាយុ ៨ អាទិត្យ :

នៅក្នុងតំណាក់កាលនេះ មាន់ដែលគេចិញ្ចឹមយកសាច់មិនសូវចោទជាបញ្ហាទេ ព្រោះនៅក្នុងរយៈពេលនេះ គេអាចបញ្ចេញវាយកទៅធ្វើជាម្ហូបអាហារ ក៏ប៉ុន្តែចំពោះមាន់ដែលយើងទុកធ្វើជាពូជ រឺ សំរាប់ចិញ្ចឹមដើម្បីផលិតយកស៊ុតនោះ គឺជាតំណាក់កាលមួយដែលសំខាន់ ។

ការជ្រើសរើសនៅក្នុងតំណាក់កាលនេះសំខាន់គឺយើងសំរាំងពូជមាន់ដែលល្អ និងជំរុះចោលនូវ មាន់ណាដែលមិនពេញលក្ខណៈសំរាប់ធ្វើពូជ។ នៅក្នុងបញ្ហានេះ យើងត្រូវជ្រើសរើសទំងន់របស់មាន់ គឺមិនត្រូវស្រាលពេក រឺធ្ងន់ជាងខ្នាតទំងន់របស់ពូជ។ ត្រូវជ្រើសរើសយកមាន់ដែលមានរោមដុះអោយ បានសមស្រប ចំពុះលើ និងក្រោមត្រូវបិទជិត ហើយស្លាប រក្តោបយើងខ្លួន ។ល ។

បន្ទាប់មកទៀតនៅក្នុងតំណាក់កាលអាយុ ៤.៥ខែ គឺយើងត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ដល់ការលូតលាស់នូវបណ្តាលក្ខណៈបន្តពូជ។ នៅក្នុងតំណាក់កាលនេះ មាន់មានប្រព័ន្ធសាច់ដុំ និងរោមលូតលាស់ គ្រប់គ្រាន់ ចំពោះមាន់ឈ្មោលមានរោមដុះវែង និងរោមនៅកដុះយ៉ាងល្អ ហើយគេអាចបង្កើតជាហ្វូង មាន់មេផ្តល់ពងបានល្អ ។

មាន់ដែលមានលក្ខណៈល្អ គឺបណ្តាសរីរាង្គដូចជា : សិរ ត្រដោក ស្លឹកត្រចៀកលូតលាស់ស្មើៗគ្នា ហើយមានពណ៌ក្រហមស្រស់ ភ្នែកធំភ្លឺ ជើងត្រង់ល្អ ដំណើរឈរត្រង់ម៉ា រោមដុះលូតលាស់ល្អ និងភ្លឺរលោង មានរូបរាងសមរម្យ និងសកម្មភាពរហ័សរហួន។

ចំណែកមាន់ញីសំរាប់ផ្តល់ស៊ុតវិញ យើងត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ជ្រើសរើសអំពីការលូតលាស់ទៅលើផ្នែកពោះរបស់វា ដែលជាផ្នែកមួយយ៉ាងសំខាន់ដល់ការផលិតស៊ុត។ នៅក្នុងការអនុវត្តផ្ទាល់មាន់ ញីដែលមានលក្ខណៈល្អ គឺចន្លោះពីទ្រូងទៅនឹងគូទមានប្រវែងប្រមាណពី ៣ - ៤ ម្រាមដៃ។

ខ/២ ការជ្រើសរើសក្នុងគ្រាពង :

ក្នុងបណ្តាកន្លែងចិញ្ចឹមមាន់ផ្សេងៗ យើងពិនិត្យឃើញថាមានមេមាន់ខ្លះបាត់ ខ្លាញ់ច្រើន គឺ បណ្តាលមកពីវាទទួលជំងឺ រឺក៏អាស្រ័យដោយការចិញ្ចឹមបំប៉នមិនត្រឹមត្រូវ និង ទំរង់សរីរាង្គមិនល្អ ធ្វើអោយមេមាន់ពងមិនសូវល្អ រឺក៏របស់ឈប់ពង។ នៅក្នុងកណីដែលយើងចិញ្ចឹមបំប៉នធម្មតា ចំនួនមេ មាន់ដែលមិនពង ក៏គង់មានប្រមាណពី ១០ ១៥% ដូច្នេះយើងគម្បីជំរុះចោលជាបន្ទាន់នូវមេមាន់ ណាដែលបាត់បង់លទ្ធភាពផ្តល់ស៊ុត។ ក្នុងករណីដែលអាត្រាពងមានដល់ ៧០%ឡើងទៅ យើងអាច ចាត់ទុកថាជាហ្វូងមាន់ពងបានល្អ ។ បើសិនជាលទ្ធភាពផ្តល់ស៊ុតបានតិចពេក ហើយពិបាកធ្វើការ សន្និដ្ឋាន អំពីទិសដៅនៅពេលអនាគតរបស់សត្វនោះ យើងត្រូវយកមាន់ម្តងមួយក្បាល១មកធ្វើការ ត្រួតពិនិត្យ និងជំរុះចោលនូវមាន់ណាដែលមានលក្ខណៈមិនល្អចេញ។

យើងត្រូវត្រួតពិនិត្យហ្វូងមាន់ រាយបានពី ៣ - ៤ ដងក្នុងមួយឆ្នាំ។ បើសិនជាយើងមិនមានការជំរុះវាចោលក្នុងគ្រាវាពងនោះទេ ទោះជាយើងចិញ្ចឹម និងថែរក្សាត្រូវតាមក្បួនខ្នាតបច្ចេកទេសក៏ដោយនោះ យើងក៏មានការពិបាកដើម្បី បង្កើនអាត្រាពងរបស់ហ្វូងមាន់អោយបានខ្ពស់ដែរ ។

ខាងក្រោមនេះគឺជាលក្ខណៈខាងក្រៅមួយចំនួនដើម្បីយល់ដឹងអំពីមេមាន់មិនពង :

- ការពិនិត្យលក្ខណៈសិររបស់មេមាន់ : មេមាន់ដែលមិនពង សិររបស់វារួញស្វិតតូច ។
- ការពិនិត្យទៅលើពណ៌សំបុរៈ ចំពុះស្បែកជាធម្មតា នៅពេលកំពុងពង សារធាតុការ៉ូតែន (Karotene) នៅក្នុងចំណីអាហារ គឺជាធាតុមួយជំនួយដល់ស៊ុតក្រហម។ ដូច្នេះ សារធាតុនេះមិនសូវ បានផ្ទុកនៅក្នុងស្បែកច្រើនទេ ជាហេតុនាំអោយស្បែកមិនសូវលឿង។

យើងត្រូវបំពេញបន្ថែមសារធាតុនេះអោយបានគ្រប់គ្រាន់នៅពេលមាន់កំពុងពង ។

- ការពិនិត្យរោម : ការចញ្ចឹមមាន់មេនៅលើកំរាលដែលមានមាន់ឈ្មោលនៅជិត តែមាន់មេមិនផ្តល់ស៊ុតទេនោះ គឺវាមានរោមរលោងស្អាត រឺរោមច្រើន នោះក៏មិនទាន់ដល់ពេលរកឈ្មោលដែរ ។ ផ្ទុយទៅវិញមេមាន់ណាដែលពងច្រើនហើយយល់ព្រមដោយឈ្មោល នោះធ្វើអោយរោមនៅលើក្បាល និងខ្នងមានការជ្រុះរោមជាច្រើន ។ ចំពោះមេមាន់ណាដែលឆាប់ផ្លាស់ រឺជ្រុះរោមច្រើន ក៏ត្រូវចាត់ទុកថា ជាមេមាន់មិនពងដែរ ។

ការពិនិត្យទៅលើពោះ និងក្ងអាក់នៅក្នុងបណ្តាកន្លែងចិញ្ចឹមមា គេអាចធ្វើការ ឯងដោយផ្អែកទៅលើការពិនិត្យពោះ និងក្លូអាក់ (Cloaque) ។ក្នុងលក្ខណៈ កត់សំគាល់មាន់ពង រឺមិនពងដោយផ្អែកទេ ដែលពិនិត្យទៅឃើញមេមាន់ណាដែលមានក្ងអាក់ស្ងួត រន្ធគូថរបស់វាតូច មានពណ៌រាងជាគឺបង្ហាញថា មេមាន់នោះមិនពង រឺក៏ពងដែរ ប៉ុន្តែពងតិច ពងតិច ។ ផ្ទុយទៅវិញមេមាន់ណាដែលមានតួអាក់សើម មានរន្ធគូថធំ និងមានចលនាជីបអូចៗ ពណ៌រាងស្លេក នោះគឺបង្ក នោះពងបានល្អ ។

ម៉្យាងទៀតយើងអាចពីឱ្យទៅលើពោះរបស់វា ដោយសង្កត់ទៅលើស្បែកពោះ បើស្បែករ ទន់ហើយយឺត និងចន្លោះពីឆ្អឹងទ្រូងទៅគូថពី ៣ - ៤ម្រាមដៃនោះ គឺបញ្ជាក់ថាមេមាន់ពងបានល្អ ។

- បច្ចេកទេសនៃការចាប់មាន់កំពុងពង

នៅពេលចាប់មាន់មកធ្វើការត្រួតពិនិត្យ យើងត្រូវជៀសវាងកុំអោយមានការប៉ះទង្គិចខ្លាំងពីខាងក្រៅ។ បើសិនជាយើងដេញចាប់មាន់ក្នុងហ្វូងដោយប្រើដៃទទេ នោះវាអាចបណ្តាលអោយមាន ឥទ្ធិពលដល់ការថយចុះនៃពង ។ ដើម្បីចាប់វាអោយបានងាយស្រួល យើងគប្បីធ្វើជាសំភារៈសំរាប់ចាប់ ដូចជា សំណាញ់(លួត) ទំពក់សំរាប់ថ្ពក់ជើងមាន់ដែលមានដងវែងសំរាប់កាន់ រឺក៏ប្រើពន្លឺស្រអាប់ដូច ជាពន្លឺពណ៌ខៀវ រឺពណ៌ស្វាយ ដើម្បីកុំអោយមាន់មើលឃើញច្បាស់ ជាការងាយស្រួលក្នុងការចាប់វា។ នៅពេលដែលយើងភ្លៀងចាប់អាន់ គួរធ្វើឡើងកុំអោយចង្អៀតពេក ព្រោះមាន់អាចឡើងជាន់លើគ្នា បណ្តាលអោយមានបាតុភូត Stress រឺការបែកពងនៅក្នុងពោះ ។

ការចាប់កាន់មាន់មានពីររបៀបគឺ :

- ការចាប់កាន់នៅស្លាប គឺត្រូវដាក់ម្រាមចង្អុលមួយចូលក្នុងចន្លោះស្លាបទាំងពីរ រួចចាប់កាន់ ទៅគល់ស្លាបលើកឡើង ទើបធ្វើការត្រួតពិនិត្យពីក្បាលរហូតដល់ចុងជើងរបស់វា។
- ការចាប់កាន់នៅជើង : គឺត្រូវសិកម្រាមដៃខាងក្រោមឆ្អឹងទ្រូង រួចទ្រលើកឡើង ទើបយើង ធ្វើការត្រួតពិនិត្យវា។

❑ គ/ការបង្កាត់ និងបង្កើនពូជ :

ដើម្បីបង្កើនបរិមាណ និងគុណភាពសត្វស្លាប គេតែងតែអនុវត្តការប ការបង្កាត់ពូជដើម្បីប ដើម្បីបង្កើនហ្វូង មាន់ជារឿយៗ ។ សព្វថ្ងៃនេះតាមទិសដេ តាមទិសដៅរបស់អ្នកចិញ្ចឹមភាគខ្លះគេបង្កាត់ពូជត គបង្កាត់ពូជសុទ្ធ ជាមួយពូជសុទ្ធ ខ្លះទៀតគេបង្កាត់យកពូជកូនកាត់ ។ ដូច្នេះបើគេចង់បង្កើតចំនួនហ្វូងនៃពូជណាមួយនោះ គឺគេត្រូវអនុ អាយល្អនោះ គឺគេត្រូវអនុ វត្តការបង្កាត់រវាងពូជសុទ្ធ និងពូជសុទ្ធ ហើយបើចង់កែប្រែនូវពូជណាមួយអោយល្អ វត្តតាមគោលការណ៍បង្កាត់ស៊ីប្រ៊ីត។

ឧទា : មាន់ឈ្មោល (Leghorn) X មាន់ញី (Leghorn)

↓

ឈ្មោល .ញី (Leghorn)

ក្នុងការបង្កាត់រវាងពូជសុទ្ធនិងពូជសុទ្ធ ដើម្បីបង្កើនពូជអោយបានកាន់តែច្រើននោះ ត្រូវផ្អែក ទៅលើលក្ខណៈសំគាល់បីយ៉ាងខាងក្រោមគឺ :

- ❑ ត្រូវជ្រើសរើសអោយបានត្រឹមត្រូវនូវលក្ខណៈពូជតាមការបង្កាត់ដែលបានបញ្ជាក់នៅខាង លើ។ ហើយបើអនុវត្តតាមរបៀបខាងលើនេះ គឺកាន់តែបង្កើនគុណភាពលក្ខណៈរបស់ពូជ។ គេមិនអនុ ញ្ញាតអោយរើសពូជតាមចំណង់ចិត្តឡើយ ហើយគប្បីជ្រើសរើសញី និងឈ្មោលអោយបានល្អ ។

ជាមួយនឹងការជ្រើសរើសពូជ យើងត្រូវចិញ្ចឹមអោយបានសមស្របទៅតាមលក្ខណៈបច្ចេក ទេសរបស់ពូជនិមួយៗ។ ប្រសិនបើពូជល្អ តែការចិញ្ចឹមពុំបានល្អត្រឹមត្រូវទេនោះ លក្ខណៈរក្សាពូជ នឹងមានការថយចុះ ។

ឧទាហរណ៍ៈ ពូជមាន់ លីហ្គន ពងបាន ៣០០/ឆ្នាំ ដូច្នេះបើយើងចង់បានពូជដែលពងបាន ៣០០/ឆ្នាំ ដែរ យើងត្រូវផ្តល់ចំណីដែលមានប្រូតេអ៊ីនពី ១៦ - ១៧%។ តែបើការផ្តល់ចំណីដែលមានប្រូ

តែអ៊ីនត្រឹមតែ ១២ - ១៣% នោះចំនួនអាត្រានៃពងនឹងត្រូវថយចុះមកត្រឹមតែ ១៥០ - ១៦០ស៊ុត/ឆ្នាំដូច្នេះគុណភាពពូជត្រូវថយចុះ ។

នៅពេលបង្កាត់ពូជសុទ្ធ និងពូជសុទ្ធ យើងត្រូវជៀសវាងនូវការបង្កាត់ដែលមានលក្ខណៈជាន់ឈាមគ្នា ព្រោះវាអាចបណ្តាលអោយគុណភាពពូជថយចុះ ការរស់នៅរបស់វាក៏នៅមានកំលាំងខ្សោយ ហើយគុណសម្បត្តិរបស់ពូជបានលេចឡើងនូវលក្ខណៈថយចុះ ។

គ/២ ការបង្កាត់អ៊ីប្រ៊ីត (Hybride)

បច្ចុប្បន្ននេះគេអនុវត្តរូបមន្តនៃការបង្កាត់អ៊ីប្រ៊ីតមានបីយ៉ាងគឺ :

- ការបង្កាត់សេដ្ឋកិច្ច : ការបង្កាត់នេះ គឺគេយកពូជខុសគ្នាមកបង្កាត់ ហើយគេយកកូនជំនាន់ ទី១ (F1) ទុកចិញ្ចឹម។ លក្ខណៈនេះ គឺគេកែច្នៃយកទិដ្ឋភាពក្លាយនៃពូជដើមដើម្បីអោយចំណេញ ខាងសេដ្ឋកិច្ច តែខាងពូជគឺមិនបានចំណេញទេ។ ការបង្កាត់សេដ្ឋកិច្ច គឺគេចង់បានទិន្នផលរបស់មាន់ ក្នុងស្រុកអោយបានកើនឡើង ហើយទាញយកផលរបស់មាន់បរទេសពាក់កណ្តាល។ ករណីនេះគឺគេ យកមាន់ឈ្មោល (ពូជបរទេស) មកបង្កាត់ជាមួយមាន់ញី (ពូជក្នុងស្រុក) ។

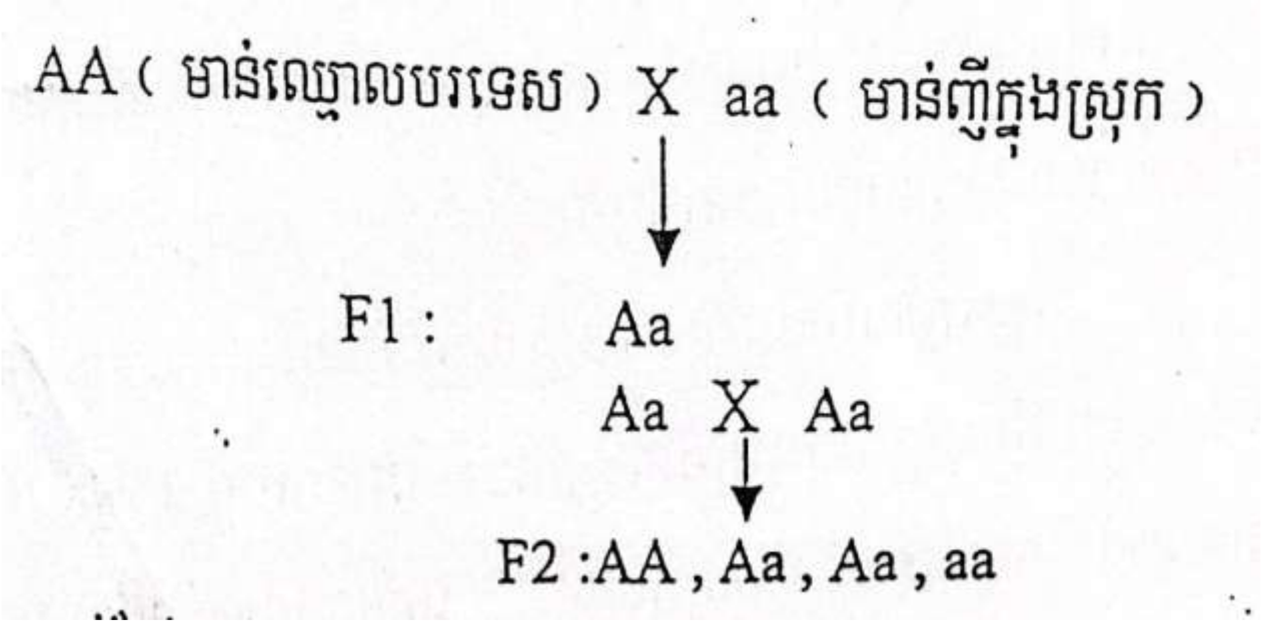

ការបង្កាត់កែប្រែពូជ : នៅពេលដែលយើងចង់បានពូជបរទេស ដែលមានទិន្នផលខ្ពស់មកបង្កាត់ជាមួយពូជមាន់ក្នុងស្រុក ដើម្បីបំបាត់នូវគុណវិបត្តមួយចំនួននោះ គឺគេអនុវត្តតាមរូបមន្តបង្កាត់ កែប្រែ ។ ការបង្កាត់កែប្រែពូជនេះ គេអនុវត្តជាបណ្តើរៗ លុះនៅពេលណាការបង្កាត់នេះទទួលបានតាម គោលបំណងរបស់គេ ទើបគេឈប់បង្កាត់ ។

ឧទា : មាន់ឈ្មោល (Plymouth) X ញី (មាន់គក)

↓

F1 : សាច់ច្រើន

ឈ្មោល Plymouth X F1 → F2

ឈ្មោល Plymouth X F2 → F3

F3 X F3 : បង្កាត់ដើម្បីបង្កើនទំងន់មាន់ក្នុងស្រុក

សូមអរគុណ

មេរៀនទី ៤ ការភ្ញាស់ស៊ុត

បច្ចុប្បន្ននេះការភ្ញាស់ស៊ុតដោយសិប្បនិម្មិតត្រូវបានគេអនុវត្តយ៉ាងទូលំទូលាយ អាស្រ័យដោយ សេចក្ដីត្រូវការរបស់មនុស្សគ្រប់សញ្ជាតិ។ ដូច្នេះហើយទើបគេឃើញមានហ្វូងមាន់ជាច្រើនក្នុង១ឆ្នាំ១ ត្រូវបានផលិតចេញពីម៉ាស៊ីនភ្ញាស់។ ម៉ាស៊ីនភ្ញាស់ដោយស្វ័យប្រវត្តិ គឺជាឧបករណ៍មួយមានសារៈសំ ខាន់ណាស់ ព្រោះវាអាចផលិតបានចំនួនច្រើនក្បាល ហើយមានអាយុស្មើៗគ្នាទៀតផង។ ការភ្ញាស់ ដោយសិប្បនិម្មិតត្រូវទាមទារនូវបច្ចេកទេសខ្ពស់ និងដើម្បីទទួលទិន្នផលល្អត្រូវពឹងផ្អែកទៅលើគុណ ភាពស៊ុត និងលក្ខណៈរបស់ម៉ាស៊ីនភ្ញាស់ ។

១. ការជ្រើសរើសស៊ុតសំរាប់ភ្ញាស់ :

លក្ខខ័ណ្ឌដំបូងដើម្បីភ្ញាស់ស៊ុតអោយបានល្អ គឺយើងត្រូវជ្រើសរើសយកស៊ុតណាដែលមានលក្ខ ណៈជីវសាស្ត្រខ្ពស់។បន្ទាប់មកទៀត យើងត្រូវជ្រើសរើសដោយផ្អែកទៅលើទំងន់របស់ស៊ុត , រូបរាង ខាងក្រៅ និងលក្ខណៈខាងក្នុងរបស់ស៊ុត ។

១/ ទំងន់របស់ស៊ុត : ទំងន់ស៊ុតដែលទទួលលទ្ធផលល្អសំរាប់ជ្រើសរើសយកទៅភ្ញាស់ នោះគឺត្រូវមានទំងន់ពី៥២ - ៦០ក្រាម រឺ ពី ៥៥ - ៦៥ក្រាម អាស្រ័យទៅតាមពូជរបស់វា។ ទំងន់កូនមាន់ដែលទើបនឹងញាស់គឺស្មើនឹង ៧០% នៃទំងន់ស៊ុតដែលដាក់ភ្ញាស់ ។

២/ រូបរាងខាងក្រៅរបស់ស៊ុត : ស៊ុតទាំងឡាយត្រូវបានប្រដាប់បន្តពូជរបស់បក្សីញីជាអ្នកកំណត់រូបរាងអោយ ។ ដូច្នេះមេមាន់និមួយៗសុទ្ធតែបានកំណត់រូបរាងស៊ុតរបស់វារៀងៗខ្លួន។ ប៉ុន្តែរូប រាងស៊ុតដែលមានលក្ខណៈសមស្របដើម្បីយកទៅភ្ញាស់ ត្រូវបានកំនត់ដោយសមាមាត្ររវាងបណ្ដោយ និងទទឹងគឺ :

ការកំណត់រូបរាងរបស់ស៊ុត = ប្រវែងទទឹង = 9740 85 = 0,74-0,85

ប្រវែង បណ្ដោយ 1

- ពណ៌សម្បុរៈ សំបករបស់សត្វមានពណ៌ផ្សេងៗគ្នា ប៉ុន្តែពណ៌សម្បុររបស់ស៊ុតពុំមានទាក់ ទងទៅនឹងកំនកំនើតរបស់អំប្រីយ៉ុងទេ។ ប៉ុន្តែស៊ុតមានសំបកពណ៌សងាយស្រួលក្នុងការឆ្លុះជាងស៊ុតដែល មានពណ៌ផ្សេងៗ ។

- រូបរាងនៃសំបក ៖ សំបកស៊ុតមានជាតិម្សៅម៉្យាងដូចកំបោរ ហ៊ុំព័ទ្ធពីផ្ទៃខាងក្រៅនៃសំបក ស៊ុត។ យើងត្រូវជ្រើសរើសយកស៊ុតដែលមានសំបកក្រាសល្មម ហើយមានសភាពរលីងស្អាតមិនរៀច. មិនស្លួចចុងដើម ។ មិនត្រូវជ្រើសរើសយកស៊ុតដែលមានលក្ខណៈប្រេះស្រាំ និងកខ្វក់ ។

៣/ លក្ខណៈខាងក្នុងរបស់ស៊ុត: ដើម្បីអោយដឹងថា ស៊ុតមានកំណកំណើត រឺក៏គ្មាន គេអាច វាស់ស្ទង់ដោយប្រដាប់វាស់ប៉ូតង់ស្យែល (Potenciel)។ បើប៉ូតង់ស្យែលនៃស៊ុតណាខ្ពស់ នោះគឺជាវត្តមានរបស់អំប្រីយ៉ុង ក៏ប៉ុន្តែការវាស់ស្ទង់ដោយឧបករណ៍នេះវាមិនច្បាស់លាស់ ដូចជាការឆ្លុះទេ ។ រយៈពេលដែលត្រូវឆ្លុះឆាប់បំផុត គឺ ២៤ - ៣៦ ក្រោយពេលដាក់ភ្ញាស់ ។ បើស៊ុតណាមានកំណកំ ណើត ពេលឆ្លុះនោះគេ នឹងឃើញមានបណ្តាញសរសៃឈាមចាប់ដំណើរការ ។

ចំពោះស៊ុតដែលយកទៅភ្ញាស់ត្រូវពិនិត្យមើល មើលឈ្វប់ខ្យល់របស់វាជាមុនសិន បើឃ្លប់ខ្យល់ធំពេក បើពិនិត្យទៅឃើញមានសភាពសថ្លា ពីបង្ហាញថាគ្មាន
កំណកំណើត មិនត្រូវយកទៅភ្ញាស់ទេ ។ ម៉្យាងទៀតបើពិនិត្យទៅ ទេ និងចំពោះស៊ុតដែលដិតជាតដែលដិតជាមទៅដោយដុំឈាម ក៏មិនត្រូវយកទៅភ្ញាស់ដែរ ។

នៅក្នុងនោះ រនោះដែរស៊ុតដែលមានអាត្រាញាស់ខ្ពស់ ក៏អាស្រ័យដោយសមាមាត្រនៃការដាក់បង្កាត់ និងញី អាយុ ការថែរក្សា ព្រមទាំងការផ្តល់ចំណី និងទឹក ។ល ។

២. គុណភាពពូជការផ្តល់ចំណី និងការថែរក្សា :

ដើម្បីទទួលទិន្នផលល្អប្រសើរក្នុងការភ្ញាស់ស៊ុត គឺអាស្រ័យទៅលើការជ្រើសរើសបង្កាត់ពូជ ណភាពចំណីសំរាប់បំប៉ន និងការថែរក្សាឈ្មោល, ញី។

១/ គុណភាពពូជ : កូនមាន់បានទទួលការបន្តពូជពីមេបានូវបញ្ហាសែនទាំងឡាយ ។ សំណូមពររបស់ហ្វូងនីមួយៗដែលមានផលប្រយោជន៍ដល់សេដ្ឋកិច្ច នោះគឺត្រូវមានអាត្រាញាស់ខ្ពស់ ។ ទំនាក់ ទំនងនៃបញ្ហានេះបានត្រូវបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់អំពីការថែរក្សា គឺធ្វើយ៉ាងណាដើម្បីរក្សាថាមពលសំរាប់ បញ្ចេញស៊ុត និងអាត្រាញាស់អោយបានល្អ។ មាន់ញីខ្លះអាចពងនៅពេលយប់ដូច្នេះអាត្រាញាស់ទាប និងអាត្រាកំនកំណើតក៏ទាបដែរ ដូច្នេះមិនត្រូវយកស៊ុតនៃមេមាន់នោះទៅភ្ញាស់ទេ។

គេបានធ្វើការសង្កេត និងពិនិត្យឃើញថាអាត្រាខ្ពស់នៃស៊ុតមាន់ដែលគ្មានកំនកំណើតគឺស្ថិតនៅក្នុងឆ្នាំដំបូង តែចំពោះឆ្នាំក្រោយបន្ទាប់មកអាត្រាមិនញាស់នេះនឹងត្រូវថយចុះជាលំដាប់ ហើយឆ្នាំក្រោយៗមកទៀតរឹតតែថយចុះយ៉ាងខ្លាំង ។ បញ្ហានេះក៏មានទំនាក់ទំនងទៅនឹងសមាមាត្រនៃការដាក់ឈ្មោលបង្កាត់ដែរ ។

សមាមាត្រនៃការដាក់ឈ្មោលក្នុងការបង្កាត់គឺ :

- មាន់ចិញ្ចឹមយកស៊ុតដើម្បីភ្ញាស់ត្រូវដាក់ឈ្មោល១ក្បាល / ញី១២ក្បាល
- មាន់ចិញ្ចឹមយកសាច់ត្រូវដាក់ឈ្មោល១ក្បាល / ញី ៨ - ១០ ក្បាល
- មាន់បារាំងត្រូវដាក់ឈ្មោល១ក្បាល / ញី ១០ - ១២ ក្បាល
- គ្មានត្រូវដាក់ឈ្មោល១ក្បាល / ញី ៥ក្បាល
- ទាត្រូវដាក់ឈ្មោល១ក្បាល / ញី ៥ - ៧ក្បាល

អាត្រាកំណកំណើតនេះ ក៏អាស្រ័យទៅនឹងគុណភាពចំណី, អាយុ អាកាសធាតុ និងសុខភាព របស់ហ្វូងពូជ។ ស៊ុតដែលយើយកទៅភ្ញាស់ ត្រូវយកក្រោយរយៈពេល១០ថ្ងៃនៃថ្ងៃដែលយើងបាន ដាក់ឈ្មោលបង្កាត់ជាមួយនឹងមេ គឺដើម្បីអោយអាត្រាញាស់ខ្ពស់ ។

២/ ការផ្តល់ចំណី : អាត្រាមានកំនកំនើត និងញាស់ខ្ពស់វាក៏មានទំនាក់ទំនងទៅនឹងចំណីអាហារ រួមទាំងការថែរក្សាដែរ ។ចំពោះគុណភាពចំណីវិញគឺប្រូតេអ៊ីន, វិតាមីន អំបិល សារធាតុរក្ខយស៊ីត និងលីពីតសុទ្ធតែមានឥទ្ធិពលយ៉ាងខ្លាំងដល់អាត្រាញាស់ ។ ចំណែកប្រូតេអ៊ីនវិញបើយើងផ្តល់ អោយមាន់ទាបពេក រឺក៏ខ្ពស់ពេកអាចធ្វើអោយថយដល់អាត្រាញាស់។ តាមធម្មតាត្រូវមានប្រូតេអ៊ីនប្រហែល ១៧%នៅក្នុងចំណីសំរាប់មាន់ពង ។

ប្រូតេអ៊ីនដែលមានដើមកំណើតពីសត្វ គឺមានតំលៃជីវសាស្ត្រខ្ពស់ជាងប្រូតេអ៊ីនដែលមានប្រភពពីរុក្ខជាតិ ។ ដូច្នេះត្រូវរក្សាគុណភាព និងចំនួន ១/៣នៃប្រូតេអ៊ីននៅក្នុងចំណីដែលមានប្រភពមក ពីសត្វ ។ ចំពោះវិតាមីន A, D, E សុទ្ធតែមានឥទ្ធិពលដល់អាត្រាញាស់ ដូច្នេះយើងត្រូវបំពេញអោយ បានគ្រប់គ្រាន់នៅក្នុងចំណី។ ការខ្វះធាតុរ៉ែ (Oligoelement) ធ្វើអោយប៉ះពាល់ដល់អាត្រាញាស់ ជាពិសេសគឺកាលស្យូម (Ca) ត្រូវមានបរិមាណគ្រប់គ្រាន់នៅក្នុងចំណីមាន់ពង ។ ចំណែកទឹកក៏ជា អង្គធាតុមួយសំខាន់ដែរក្នុងការលូតលាស់របស់សត្វ គឺត្រូវធ្វើយ៉ាងណារក្សា

និងធានានូវបរិមាណទឹកអោយបានគ្រប់គ្រាន់តាមសេចក្តីត្រូវការរបស់សត្វ។ ទោះបីហ្វូងពូជល្អ តែការថែទាំមិនបានល្អ នោះ ការចិញ្ចឹមរបស់យើងក៏ពុំទទួលបានទិន្នផលល្អដែរ ។

៣/ របៀបរើស និងរក្សាស៊ុត : យើងត្រូវរៀបចំកំរាល និងសំបុកពងអោយបានស្អាត និងស្ងួត ជាប្រចាំ។ យើងត្រូវឧស្សាហ៍រើសស៊ុតអោយបានច្រើនដងក្នុងមួយថ្ងៃ គឺដើម្បីជៀសវាងនូវការកាយកប់ស៊ុតទៅក្នុងអង្កាម ហើយការរក្សាស៊ុត គឺត្រូវតំរៀបក្បាលស្រួចចុះក្រោមទៅលើប្រដាប់ទ្រស៊ុត ។ យើងតំរៀបដាក់ដូច្នេះ គឺសំរាប់ការពារនៅពេលយើងដឹកជញ្ជូន គឺកុំអោយមានការប៉ះទង្គិច និងហាម ជាដាច់ខាតមិនត្រូវយកស៊ុតទៅលាងទឹកទេ។ យើងត្រូវយកស៊ុតទៅរក្សានៅក្នុងបន្ទប់ដែលមាន សីតុ ភាព ពី 15 - 20 °C នឹងមានសំណើមពី ៧០ - ៧៥ % ។ តាមលក្ខណៈបច្ចេកទេសយើងមិនត្រូវរក្សា អោយហួសក្នុងរយៈពេល៧ថ្ងៃ ដើម្បីយកទៅភ្ញាស់ទេ ។

ស៊ុតដែលយើងយកទៅភ្ញាស់ត្រូវជៀសវាងនូវស៊ុតណាដែលប្រឡាក់ ប្រេ វៀច ស្តួច វែង សំបកស្តើងពេក និង គគ្រាត ។ យើងអាចធ្វើការរំងាប់មេរោគ ចំពោះស៊ុតដែលត្រូវយកទៅ ភ្ញាស់ ដោយប្រើនូវធាតុគីមីផ្សេងៗ ដែលមានកំហាប់ផ្សាយដូចជាហ័ម៉ុល (formol 0,5%) កាលស្យូមអ៊ីដ្រូកស៊ីត ($Ca(OH)_2$ 0,2%) ។ ម្យ៉ាងទៀតយើងអាចលាយអ៊ុយ៉ុត ១០ក្រាម និង ប៉ូតាស្យូមអ៊ីយ៉ូន ៥ ក្រាម លាយជាមួយ និងទឹកបិត ១០០០ មល បន្ទាប់មកយើង យកស៊ីតដាក់ លាយក្នុងសូលុយស្យុង ខាងលើ ក្នុងរយៈពេល ៣០ វិនាទី ទៅ ១ នាទី រួចហើយយើងត្រូវប្រញាប់ យកស៊ុតចេញពីសូលុយស្យុងទៅដាក់ក្នុង ប្រដាប់ទ្រស៊ុតដែលប្រើកង្ហារបក់ដើម្បីអោយស៊ុតស្ងួត គឺ ជាការស្រេច ។

ឧទាហរណ៍ អ៊ុយ៉ូត ១០ ក្រ+ KI 5g + 1000 ml ទឹកបឹត ទៅ រយៈពេលពី ៣០ -១ យកស៊ុតចេញដោយប្រើកង្ហារបក់ ។

៣. ប្រភេទម៉ាស៊ីនក្រាប និងភ្ញាស់កូនមាន់ : (ព្រែកសំរោង)

១/ លក្ខណៈរបស់ទូរក្រាប : ទូរក្រាបមានលក្ខណៈធំ និងមានទូរចំនួន ៦ដែលភ្ជាប់គ្នាពីរៗហៅថាទូរភ្លោះ។ទូរនិមួយៗអាចផ្ទុកបានរហូតដល់ ១២២៤០គ្រាប់ ។ នៅក្នុងទូរនិមួយៗមាន :

- ❑ កម្មាទៅសងខាងជញ្ជាំងមានចំនួនពីរ
- ❑ មានសីតុណ្ហមាត្រចំនួន ៤ដើម

ឧបករណ៏សំរាប់ដាក់កញ្ច្រែងស៊ុតមានចំនួន ១៨ ថ្នាក់ក្នុងមួយផ្នែក

- ❑ មានម៉ូទ័រចំនួនមួយគ្រឿងដាក់ពីក្រោមទូរសំរាប់ទាញបង្វិលឧបករណ៏ដាក់កញ្ច្រែងស៊ុត

មានម៉ូទ័រ - សំរាប់បញ្ចេញនូវសំណើមដែលលើសមានរន្ធសំរាប់បញ្ចូលសំណើម និងរន្ធជាច្រើនទៀតសការស្រូបយកនូវអុកស៊ីហ្សែន និងបញ្ចេញនូវឧស្ម័នCO2 ចេញមកខាងក្រៅ ។

២/ លក្ខណៈរបស់ទូរភ្ញាស់ : នៅក្នុងទូរភ្ញាស់មានឧបករណ៏សំរាប់ដាក់កញ្ច្រែង រាប់ដាក់កញ្ច្រែងស៊ុតចំនួនផ្នែក។ ផ្នែកនិមួយៗអាច ១អាចផ្ទុកកញ្ច្រែងស៊ុតបានចំនួន ៣០ នុះស្ថិតនៅក្នុងទូរទាំងមូលអាចផ្ទុកបាន ១២០ គ្រាប់ ។ នួន ១២ យក្នុងកញ្ច្រែងនិមួយៗអាចផ្ទុកស៊ុតបានចំហើយក្នុ ចផ្ទុកបាន ៧២០០ គ្រាប់ ។

៣/ ការធ្វើអនាម័យលើម៉ាស៊ី - ភ្ញាស់ ភ្ញាស់ :

ក/ ការធ្វើអនាម័យលើម៉ាស៊ីនក្រាប : ត្រូវបានរៀបចំឡើងជារៀងរាល់ពេល ដែលត្រូវបញ្ចូល ក. ស៊ុតចូលទៅក្នុងទូរ។ នៅក្នុងទូរក្រាប ការរំងាប់មេរោគត្រូវបានប្រើប្រាស់ដោយសូលុយស្យុងពៃរម៉ង់ កាណាតឌីប៉ូតាសចំនួន 50mg. ទឹកបរិសុទ្ធចំនួន នួន 40ml ដាក់លាយបញ្ចូលគ្នា រួចហើត្រូវយកទៅដាក់ នៅក្នុងទូរក្រាបផ្នែកខាងក្រោម រួចបិទទ្វារទូរអោយជិតក្នុងរយៈពេល ១៥នាទី ។

ខ/ ការធ្វើអនាម័យលើម៉ាស៊ីនភ្ញាស់ : ក្រោយពីកូនមាន់ត្រូវបានយកចេញពីទូរភ្ញាស់រួចមកមុននឹងរៀបចំស៊ុតដាក់ក្នុងទូរភ្ញាស់ម្តងទៀត ចាំបាច់ត្រូវធ្វើការលាងសំអាតជាមុនសិន ដោយប្រើសាប៊ូ ដុសលាង ហើយបោសសំអាតទឹកចេញពីក្នុងទូរ និងធ្វើការកំដៅអោយស្ងួត ទើបបញ្ចូលស៊ុតសារជាថ្មី។

៤. បណ្តាលក្ខខ័ណ្ឌចាំបាច់ក្នុងការភ្ញាស់ :(ម៉ាស៊ីនភ្ញាស់)

ការលូតលាស់របស់អំប្រីយ៉ុង បានចាប់ដំណើរការតាំងពីពេលដែលកោសិកាបន្តពូជស៊ុតញីនិង ឈ្មោលជួបគ្នាមកម្លេះ។ ដូច្នេះនៅក្នុងដំណើរការភ្ញាស់ដោយម៉ាស៊ីនភ្ញាស់ ត្រូវមានទំនាក់ទំនងអំពីសីតុ ណ្ហភាព, សំណើម ប្រព័ន្ធខ្យល់ និងការកែប្រែត្រលប់ស៊ុត ដែលមានលក្ខណៈដូចការភ្ញាស់ដោយធម្ម ជាតិដែរ ។

១. អំពីសីតុណ្ហភាព : សីតុណ្ហភាពមានសារៈសំខាន់ណាស់ នៅក្នុងដំណើរការភ្ញាស់ស៊ុតទៅតាមតំណាក់កាលនិមួយៗ។ សីតុណ្ហភាពខ្ពស់ រឺទាបពេក សុទ្ធតែធ្វើអោយមានឥទ្ធិពលដល់ដំណើរការ ភ្ញាស់ស៊ុត ។ នៅក្នុងដំណើរការភ្ញាស់ស៊ុត គេចែកចេញជាបីតំណាក់កាលគឺ :

ក/ តំណាក់កាលទី១ : គឺចាប់ពី ១ - ១៣ថ្ងៃ គឺត្រូវការសីតុណ្ហភាពពី ៣៧៥ - ៣៧.៨◦C និងសំណើមគឺ ៧៥% ហើយត្រូវប្រែត្រឡប់ក្នុងរយៈពេល ២ម៉ោងម្តង ។

ខ/ តំណាក់កាលទី២ : គឺចាប់ពី ១៤ - ១៨ថ្ងៃ គឺត្រូវការសីតុណ្ហភាព ៣៧ ◦C និងសំណើមលើស៧៥ % ហើយត្រូវប្រែត្រឡប់ក្នុងរយៈពេល ២ម៉ោងម្តង ។

គ/ តំណាក់កាលទី៣ : គឺចាប់ពី ១៩ - ២១ថ្ងៃ ត្រូវការសីតុណ្ហភាព 36 ◦C និងសំណើម ៧៥% ដោយមិនចាំបាច់ប្រែ រឺត្រឡប់ទៀតទេ ។

នៅក្នុងដំណើរការភ្ញាស់ ប្រសិនបើសីតុណ្ហភាពមានការខុសគ្នា ពី 2-3 ◦C ក្នុងរយៈពេលយូរ នោះការលូតលាស់របស់អំប្រីយ៉ុង ត្រូវយឺត រឺក៏ត្រូវបញ្ឈប់ទាំងស្រុង។ បើសីតុណ្ហភាពកាន់តែទាបជាង នេះទៀតនោះ គឺអំប្រីយ៉ុងមិនអាចលូតញាស់បានឡើយ។ បើសីតុណ្ហភាពឡើងដល់ 42-43 ◦C នោះអំប្រីយ៉ុងអាចស្លាប់ក្នុងរយៈពេល ពី ២-៣ ម៉ោង ។

ចំពោះមេមាន់ដែលក្រាបដោយធម្មជាតិ ការខុសគ្នាពី ៥-១០ ◦C ទោះគ្មានឥទ្ធិពលដល់ដំនើរការភ្ញាស់ទេ ព្រោះមេមាន់អាចបង្វិលស៊ុតដោយខ្លួនវា។ តែបើសីតុណ្ហភាពខ្ពស់ជាងធម្មតា នោះកូន មាន់ និងកូនទា រហ័សញាស់តែមិនស្មើគ្នា ព្រោះសរីរាង្គខ្លះលូតលាស់មិនគ្រាប់លក្ខណៈ ធ្វើអោយកូទ មាន់មានកំលាំងខ្សោយ ។

ឱ. ចំនួនលើ និងក្រោមបិទមិនជិត រឺក៏ខ្លីពេក និងដូររោមមិនគ្រប់លក្ខណៈ ។

២. រយៈពេលញាស់ :

- មាន់ ពី ១៩ - ២១ថ្ងៃ
- ទា ពី ២៨ - ២៩ថ្ងៃ
- ក្ងាន ពី ៣៥ - ៣៦ថ្ងៃ
- ទាកាប៉ា ពី ៣១ - ៣២ថ្ងៃ
- ក្រួច ពី ១៦ - ១៧ថ្ងៃ

- ព្រាប ពី ១៦ - ១៧ថ្ងៃ (VN) រឺ ពី ១៧- ១៩ថ្ងៃ (អប់រំ)
- មាន់បារាំង ២៦ថ្ងៃ

៣. អំពីសំណើម :

សំណើមក៏មានតួនាទីសំខាន់ណាស់ដែរ នៅក្នុងដំណើរការភ្ញាស់ស៊ុត ។

ក/ សំណើមខ្ពស់ : ប្រសិនបើសំណើមខ្ពស់ នោះរការបំភាយទឹកចេញពីស៊ុតគឺបានតិច ដូច្នេះនពេល ដែលយើងប្តូរទៅឃើញស្អប់ខ្យល់នៅធម្មតា រឺក៏ប្រែប្រួលតិចតួចនោរ អំប្រើយ៉ុងនឹងមានសភាពខ្សោយញាស់ចេញមកពុំរួច រឺក៏ញាស់ចេញមកមានទំងន់ខុសធម្មតា មានការលូតលាស់យឺត រឺជួនកាលញាស់ ចេញមកបានកូនធំ តែមានសភាពខ្សោយដោយសារវាហើមទឹក ។

ខ/ សំណើមទាបៈ ក្នុងដំណើរការភ្ញាស់ ប្រសិនបើសំណើមទាបវិញនោះ ការបំភាយទឹកចេញពីស៊ុតបានច្រើន។ បើសំណើមកាន់តែទាបនោះ ឃ្លប់ខ្យល់កាន់តែរីកធំ ធ្វើអោយអំប្រីយ៉ុងបឺតស្រូប យកសារធាតុចិញ្ចឹមនៅក្នុងពងស និងពងក្រហមមិនបាន។

ដូច្នេះអំប្រីយ៉ុងនឹងខ្សោយ មិនគ្រប់កំលាំង ដើម្បីទំលាយសំបកចេញមកក្រៅ។ តែបើញាស់បានគឺមានទំងន់ស្រាល មាឌតូច រោមជាប់នឹងសំ បក គឺជាប់នៅកន្លែងពោះ និងខ្នង ។

៤. ប្រព័ន្ធខ្យល់ :

អាស្រ័យដោយបណ្តូររូបធាតុរបស់អំប្រីយ៉ុង គឺវាត្រូវការ O_2 ហើយបញ្ចេញនូវ CO_2, H_2S NH, មកខាងក្រៅ។ នៅក្នុងដំណើរការភ្ញាស់ត្រូវរក្សាប្រព័ន្ធខ្យល់អោយបានសមស្រប ដើម្បីការលូតលាស់របស់អំប្រីយ៉ុង ។ សេចក្តីត្រូវការ O_2 នៅក្នុងម៉ាស៊ីនភ្ញាស់គឺ ២១% និង CO_2 ពី 0,04-0,15% តែបើ O_2 មានកំរិតក្រោម ១៥% និង CO_2 ឡើងដល់ 1, 5% វិញនោះ គឺបណ្តាលអោយខូចខាតដល់ ការលូតលាស់របស់អំប្រីយ៉ុង ។

៥. ការប្រែត្រឡប់ស៊ុត :

នៅក្នុងដំណើរការក្រាបត្រូវមានការកែប្រែត្រឡប់ស៊ុត ដើម្បីកុំអោយកូនដែលញាស់មក មានការជាប់ស្អិតទៅនឹងសំបក ញាស់ចេញមកពុំរួច រឺក៏ញាស់ចេញមកមានរូបរាងមិនធម្មតា។

បច្ចុប្បន្ន ម៉ាស៊ីនភ្ញាស់ទំនើបៗ មានការប្រែត្រលប់ស៊ុតដោយស្វ័យប្រវត្តិក្នុងរយៈពេល ១ - ២ ម៉ោងម្តង ។

៥. របៀបភ្ញាស់ និងការផ្ទុះស៊ុត :

១. ការភ្ញាស់ស៊ុតមានពីរយ៉ាងគឺ : ការភ្ញាស់ដោយធម្មជាតិ និងការភ្ញាស់ដោយម៉ាស៊ីន ។

ក/ ការភ្ញាស់ដោយធម្មជាតិ :

ការភ្ញាស់របៀបនេះ គឺមេមាន់ក្រាប ក្រាស់ដោយខ្លួនវា ដូច្នេះយើងត្រូវរៀបចំធ្វើសំបុកពង និងផ្តល់ចំណីអោយវាស៊ីអោយបានគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីធានាសុខភាពក្នុងរយៈពេលក្រាប ។

ខ/ ការភ្ញាស់ដោយម៉ាស៊ីនភ្ញាស់ :

ម៉ាស៊ីនភ្ញាស់ដោយអគ្គិសនីមានចំណុះផ្សេងៗពីគ្នា ការប្រើកំដៅ គឺប្រើដោយរេស៊ីស្តង់ និងប្រើ កង្ហារដើម្បីរក្សាលំនឹងកំដៅ កែតំរូវកំដៅដោយស្វ័យប្រវត្តិ។ ចំពោះបញ្ហាសំណើមវិញ គឺបញ្ជាដោយម៉ាស៊ីនបាញ់ចំហាយ រីឯការត្រឡប់ស៊ុត ក៏ធ្វើឡើងដោយស្វ័យប្រវត្តិដែរ។ ម៉ាស៊ីនក្រាបធំៗ អាចផ្ទុក បានស៊ុតចំនួនពី ២០០០០ - ៥០០០០ ពង។

២. ការឆ្លុះស៊ុត : ការឆ្លុះស៊ុតត្រូវធ្វើឡើងនៅក្នុងបន្ទប់ងងឹត ប្រើដោយឧបករណ៍ឆ្លុះស៊ុត (អូវ ស្កុប > មានរាងដូចបាល់ មានដៃសំរាប់កាន់ និងមានបំពង់ស៊ីឡាំង១ប៉ុនពងមាន់ដែលក្នុងនោះមានដាក់ អំពូលភ្លើងមូលមួយ ។

ក/ការឆ្លុះលើកទី១ : គឺនៅពេលដែលយើងដាក់ស៊ុតក្នុងទូរក្រាបបានរយៈពេល ៧ថ្ងៃ ។ ពេលឆ្លុះទៅឃើញមានបណ្តាញសរសៃឈាម និងសំបកស៊ុតមានពណ៌ផ្កាឈូក នោះបញ្ជាក់ថាស៊ុតមានកំណ កំណើត ។ តែបើឆ្លុះទៅឃើញពងក្រហមថ្លា នោះបញ្ជាក់ថាស៊ុតគ្មានឈ្មោល ។

ខ/ ការឆ្លុះលើកទី២ : គឺឆ្លុះនៅថ្ងៃទី ១៤។ ៤។ បើសិនជាឆ្លុះនឹងអំពូល 200w នោះយើងនឹងឃើញអំប្រីយ៉ុងកំរើកច្បាស់ ។ ករណីអំប្រីយ៉ុងលូតលាស់ ឃ្លប់ខ្យល់រីកធំជាងធម្មតា ហើយមានព្រំដែន ច្បាស់លាស់ ។ ចំពោះអំប្រីយ៉ុងដែលងាប់វិញ គេពុំឃើញមានព្រំដែនខ័ណ្ឌច្បាស់លាស់ទេ ហើយសំបក មានពណ៌ប្រផេះ រឺខ្មៅ។ ស៊ុតដែលពិនិត្យឃើញថាមិនល្អ ត្រូវយកចេញភ្លាមដើម្បីកុំអោយខូចទៅដល់ ស៊ុតផ្សេងទៀត ។

គ/ការឆ្លុះលើកទី៣ : គឺធ្វើឡើងនៅថ្ងៃទី១៨ ដើម្បីរើសកូនដែលលូតលាស់ល្អ ដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងទូរភ្ញាស់ ។

- ចំណាំ : ស៊ុតដែលយើងជំរុះនៅថ្ងៃទី៧ យើងអាចយកទៅប្រើការបាន ប៉ុន្តែស៊ុតដែលយើងជំរុះ យកចេញនៅថ្ងៃទី ១៤ គឺមានលក្ខណៈស្អុយប្រសិនបើវាបែក នោះវាធ្វើអោយប៉ះពាល់ដល់ស៊ុតផ្សេង ទៀត ពិសេសគឺអាចចំលងជំងឺផ្សេងៗបាន ។

សូមអរគុណ

មេរៀនទី៥   ការជ្រើសរើសទីតាំងនិងប្រព័ន្ធចិញ្ចឹមមាន់នៅក្នុងកសិដ្ឋាន

១.ការជ្រើសរើសទីតាំង :

កសិដ្ឋានរឺទីកន្លែងសំរាប់ចិញ្ចឹមមាន់ទោះបីជាតូចក្តីរឺធំក្តីត្រូវសាងសង់នៅលើកន្លែងទួលដែលមិនលិច ទឹក ហើយឆ្ងាយពីភូមិរបស់ប្រជាជន តែត្រូវមានផ្លូវគមនាគមន៍ចេញចូលទៅមកបានងាយស្រួលនិង ជាកន្លែងដែលអាចពន្យាទឹកសំរាប់ប្រើប្រាស់បានគ្រប់រដូវ ហើយពុំធ្លាប់កើតជំងឺឆ្លង ។យើងត្រូវជីកអ ល្អាងយកទឹកទៅពិសោធន៍មើលតើអាចប្រើប្រាស់បានរឺមិនបាន ។ក្រៅពីនេះយើងត្រូវយល់ដឹងទៅលើ   អាកាសធាតុគឺការជ្រើសរើសយកធាតុអាកាសមធ្យម   កុំអោយមានការប្រែប្រួលខុសគ្នាខ្លាំងពេកគឺ រវាងពេលយប់និងពេលថ្ងៃ ព្រោះវាអាចបណ្តាលអោយសត្វឆាប់ទទួលនូវជំងឺ ។ ជាពិសេសនៅក្រោយពេលដែលយើជ្រើសរើសទីតាំង និងសាងសង់អគាររួចត្រូវតែធ្វើរបងព័ទ្ធជុំ វិញកន្លែងចិញ្ចឹមអោយបានកំពស់២ម   ដើម្បីការពារកុំអោយចំលងជំងឺរវាងសត្វព្រៃនិងសត្វស្រុក ។ នៅតាមច្រកចេញចូលនៃកន្លែងចិញ្ចឹមជាពិសេសគឺច្រកផ្លូវសំរាប់យើងចេញចូលត្រូវធ្វើកន្លែងដាក់ថ្នាំ   សំរាប់សំលាប់មេរោគនិងការពាររោគរាតត្បាតផ្សេងៗនៅពេលដែលឆ្លងកាត់។ អ្វីដែលទាក់ទងទៅ នឹងអនាម័យនៃការចិញ្ចឹមត្រូវតែរៀបចំធ្វើអោយបានសព្វគ្រប់ដូចជាកន្លែងសំរាប់កបរីដុតសាកសព របស់សត្វនិងត្រូវធ្វើបន្ទប់អនាម័យសំរាប់មនុស្ស ។

២ ប្រព័ន្ធចិញ្ចឹមមាន់នៅក្នុងកសិដ្ឋាន

ការចិញ្ចឹមមាន់នៅក្នុងកសិដ្ឋានរឺស្ថានីយ៍គេធ្វើឡើងតាមប្រព័ន្ធពីរបែបគឺ :

ក. ការចិញ្ចឹមមាន់នៅក្នុងទ្រុងលាត :

ការចិញ្ចឹមរបៀបនេះមាន់មានសេរីភាពក្នុងការធ្វើចលនាដើរចុះឡើង   រំរត់លោតទៅតាមចំណង់ចំ ណូលចិត្តរបស់វា ។ មាន់អាចស្រូបយកខ្យល់អាកាសបានល្អហើយវាអាចបង្កើនសមត្ថភាពរបស់វាប្រ វាំងនឹងជំងឺហើយបណ្តូររូបធាតុគីមីនៅក្នុងខ្លួនខ្ពស់ ។ផលិតស៊ុតនិងសាច់ក៏ទទួលបានក្នុងលក្ខណៈខ្ពស់ ដែរ ។ ការជ្រើសរើសយកស៊ុតយកទៅភ្ញាស់តាមការចិញ្ចឹមបែបនេះ គឺមានលក្ខណៈប្រសើរបំផុត ប៉ុន្តែចំពោះបរិមាណនៃការផ្តល់ស៊ុតវិញគឺតិចជាងការចិញ្ចឹមក្នុងទ្រុងកា។

ខ. ការចិញ្ចឹមមាន់នៅក្នុងទ្រុងកា :

ការចិញ្ចឹមមាន់នៅក្នុងទ្រុងការនេះគឺវាគ្មានសេរីភាពក្នុងការធ្វើចលនាចុះឡើងបានឡើយ គឺវាស្ថិត នៅតែមួយកន្លែងប៉ុណ្ណោះ ព្រោះគេធ្វើទ្រុងខ័ណ្ឌពីចន្លោះមួយទៅចន្លោះមួយសំរាប់មួយក្បាលរឺសំរាប់ ពីរក្បាលតែប៉ុណ្ណោះ ។ការចិញ្ចឹមរបៀបនេះយើងអាចតាមដានពិនិត្យសុខភាពរបស់វា ជាពិសេសយើ ងអាចដឹងថាតើវា
ផ្តល់ស៊ុតរឺក៏មិនផ្តល់ស៊ុត ។

ការចិញ្ចឹមរបៀបនេះយើងត្រូវចំណាយថវិកាច្រើនទៅលើលាំងពលកម្ម

សំភារៈទ្រុងនិងការថែ រក្សា បោសសំអាតតែផលិតផលស៊ុតគឺបានច្រើន ។ការចិញ្ចឹមរបៀបនេះយើងអាចយកស៊ុតទោធ្វើអា ជីវកម្ម តែពុំអាចយកទៅភ្ញាស់បានទេ ។

- សន្និដ្ឋាន : ការចិញ្ចឹមមាន់តាមរបៀបខាងលើទាំងពីរនេះគឺមានភាពងាយស្រួលម្យ៉ាងម្នាក់ ប៉ុន្តែជា ទូទៅដើម្បីចិញ្ចឹមមាន់ទុកពូជឬយកសាច់គឺគេត្រូវចិញ្ចឹមនៅក្នុងទ្រុងលាត រីឯការចិញ្ចឹមយកស៊ុតធ្វើ អាជីវកម្មគឺត្រូវចិញ្ចឹមនៅក្នុងទ្រុងការទើបទទួលបាននូវទិន្នផលខ្ពស់ ។

៣.លក្ខណៈទ្រុងសំរាប់ចិញ្ចឹមមាន់ :

ទ្រុងចិញ្ចឹមមាន់ត្រូវសាងសង់ឡើងដោយបានគិតគូរអំពីអនាម័យដែលមានលក្ខណៈសន្សំសំចៃនិងនាំមកនូវភាពសុខស្រួល ។ដើម្បីសំរេចនូវគោលបំនងនេះទ្រុងមាន់ត្រូវមានលក្ខណៈដូចខាងក្រោម :

ក/ លក្ខណៈដែលត្រូវអនុវត្ត :

- ❑ សង់នៅលើកន្លែងមិនលិចទឹក
- ❑ មានពន្លឺថ្ងៃចេញចូល
- ❑ ធានាខ្យល់អាកាសចេញចូលបានល្អ
- ❑ ងាយស្រួលដល់ការសំអាតនិងធ្វើអនាម័យ

- ពារកុំអោយចាប់រឺសត្វដទៃទៀតចូលធ្វើសំបុក
- សំភារៈសំណង់ត្រូវប្រើឈើច្រើនជាងស៊ីម៉ង់ត៍
- ដំបូលត្រូវប្រក់ហ្វីប្រូរីក៏សង្កសីហើយត្រូវធ្វើពិដានបញ្ឆោតជៀសវាងកុំអោយក្តៅខ្លាំងពេក
- ជញ្ជាំងទ្រូងត្រូវហ៊ុំព័ទ្ធដោយសំណាញ់ដែកក្រឡាញឹក ។

ខ/ ការរៀបចំនៅក្នុងទ្រុង :

- ទ្រុងមាន់ត្រូវមានលក្ខណៈងាយស្រួលដល់ការសំអាត គួរជៀសវាងទីកន្លែងងងឹត កៀន កោះនិងពិបាកត្រួតពិនិត្យ ។ការសំអាតនិងថែរក្សាគឺជាភារកិច្ចចាំបាច់ ដើម្បីកុំអោយមានមេរោគផ្សំ តនៅលើកំរាល រឺលើសំបុកពងនិងនៅលើសំភារៈផ្សេងៗទៀត។

- ត្រូវលាបកំបោរសនៅខាងក្នុងទ្រុង ជញ្ជាំងនិងសំភារៈផ្សេងៗ ព្រោះទឹកកំបោរសអាចសម្លាប់មេរោគ ជាពិសេសការពារមិនអោយមានពពួកបារាស៊ីតនៅជាប់លើទ្រូង។
- ត្រូវជំរះស្មៅជុំវិញទ្រុងចំងាយប្រហែល២ម៉ែត្រ -
- ត្រូវរៀបចំបណ្តាញភ្លើងក្នុងទ្រុង
- ត្រូវបាញ់ថ្នា Formol । ២% រឺក្រេស៊ីល ២% ទៅលើផ្ទៃជុំវិញទ្រុង ជញ្ជាំង កំរាល និងដំបូលជាលើកទីពីរ ។
- ត្រូវក្រាលអង្កាលរឺអាចម៍រចម៍រណាក្នុងទ្រុងអោយបានកំរាស់ពី១០-១៥ស.ម ។
- ត្រូវដាក់ស្នូកទឹកសំរាប់រំងាប់មេរោគ ងាប់មេរោគ ដោយប្រើកំបោរសនៅតាមផ្លូវ ចេញចូលក្នុងទ្រុង ។
- ត្រូវដុសលាងស្នូកទឹកស្នូកចំណីរួចហើយទើបលាបលាងជាមួយសូលុយស្យុងតែម៉ង់កាណាតទៀត ដោយរក្សាទុកអោយបានស្ងួតល្អ ។
- កំរាលអង្កាមរឺអាចម៍រណាដែលក្រាលនៅក្នុងទ្រុង ទ្រុង ត្រូវឧស្សាហ៍ផ្លាស់ប្តូរជាប្រចាំ។
- ស្នូកទឹកនិងស្នូកចំណីមិនត្រូវធ្វើអំពីវត្ថុណាដែលនាំ លនាំអោយមានប្រតិកម្មបង្កើតជាច្រេះទេហើយត្រូវរៀបចំកុំអោយមាន់ឡើងជាន់បាន។
- ស្នូកចំណីត្រូវរៀបចំយ៉ាងណាអោយសមាមាត្រទៅនឹងចំនួនមាន់ គឺថានៅពេលដែលយើងដាក់ចំណីហើយមាន់ទាំងអស់នៅក្នុងទ្រុងអាចចូលស៊ីចំណីបានព្រមគ្នា ។

- ផ្ទៃក្រឡានៃទ្រុង :
- ចំពោះមាន់ចិញ្ចឹមយកស៊ុតត្រូវដាក់ពី ៥-៦ក្បាល់ ក្នុងមួយម៉ែត្រក្រឡា
- ចំពោះមាន់ចិញ្ចឹមយកសាចវិញត្រូវដាក់ពី ២.៥-៣ក្បាល ក្នុងមួយម៉ែត្រក្រឡា
- (គឺប្រហែលពី ១០-១២ Kgនៃទំងន់ ក្នុងមួយម៉ែត្រក្រឡា)
- គ/ ទីធ្លាសំរាប់មាន់រត់លេង :
- នៅក្នុងបណ្តាប្រទេសដែលជឿនលឿន ការចិញ្ចឹមគឺគេមានជីវជាតិគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការផ្សំចំណី ដូច្នេះទីធ្លាសំរាប់លេងមិនចោទជាបញ្ហាទេ ប៉ុន្តែបើសមាសធាតុចំណីមានជីវជាតិពុំគ្រប់គ្រាន់ទេនោះ ម៉ាបាច់ត្រូវមានទីធ្លាសំរាប់មាន់រត់លេងនិងដើររកស៊ីចំណីបន្ថែម ។
- ទីធ្លាសំរាប់មាន់រត់លេងមានសារៈសំខាន់ណាស់ ព្រោះវាមានស្មៅលាស់ថ្មីៗដែលជាអាហារបន្ថែម ។
- ក្នុងទីធ្លានីមួយៗត្រូវមានដើមឈើពីបីទៅបួនដើម ដើម្បីជាម្លប់ដល់សត្វ ប៉ុន្តែមិនត្រូវទុក អោយច្រើនពេកទេ ព្រោះវាជាឧបសគ្គក្នុងការលូតលាស់របស់ស្មៅ ។ប្រសិនបើស្មៅដុះច្រើនពេកយើ ងត្រូវកាត់ចេញដើម្បីអោយវាលាស់ស្មៅខ្ចីៗដែលសំបូរទៅដោយជីវជាតិអំណោយផលដល់សត្វ ។

សូមអរគុណ

មេរៀនទី ៦ ការផ្តត់ផ្គង់ចំណីសម្រាប់មាន់

I.សញ្ញាណស៊ីអំពីការរៀបចំចំណីមាន់ :

ចំណីអាហារសំរាប់មាន់ ជាទូទៅផ្សំឡើងដោយទឹក និងរូបធាតុស្ងួត។ រូបធាតុស្ងួតមួយផ្នែកជារូបធាតុអសរីរាង្គ និងមួយផ្នែកទៀតជារូបធាតុសរីរាង្គ។ នៅក្នុងរូបធាតុសរីរាង្គ យើងឃើញមាន:

- ប្រូតេអ៊ីន
- ក្លុយស៊ីត (ជាតិស្ករ)
- លីពីត (ជាតិខ្លាញ់)
- វីតាមីន
- អាមីដុង (ជាតិម្សៅ)
- សែលុយឡូស (ជាតិសរសៃ)

ឯរូបធាតុអសរីរាង្គមាន : អំបិល, កាលស្យូម និងផូស្វ័រជាដើម ។

ការចិញ្ចឹមមាន់ដោយបង្ខាំងនៅក្នុងទ្រុង ការទៅតាមរបបកំណត់របស់វា។ គេចាំបាច់ត្រូវផ្តល់ចំណីអោយមាន់នូវអ្វីដែលវាត្រូវ ហេតុដូច្នេះគេតែងតែប្រើនូវប្រភេទចំណីដែលផ្សំពីរូបធាតុសរីរាង្គ និងរូបធាតុអសរីរាង្គ សំខាន់ៗខាងលើ ដែលអាចទ្រទ្រង់អោយសារពាង្គកាយសត្វលូតលាស់បានល្អ ។

II. ការរៀបចំចំណីមាន់ :

ចំណីផ្សំរបស់មាន់ជាប្រភេទចំណីស្ងួត មិនសូវមានជាតិទឹកទេ ដូច្នេះគេផ្តល់ទឹកអោយមាន់ដោយឡែកសំរាប់ធ្វើអោយមានភាពទៀងទាត់នូវសីតុណ្ហភាពក្នុងខ្លួន រួមចំណែកធ្វើបណ្តូរសារធាតុ ក្នុងខ្លួន សំរួលដល់ការរំលាយអាហារ និងជួយបញ្ចេញនូវជាតិពុលបានមួយចំនួន។ ប៉ុន្តែបើមានបរិ មានទឹកមិនគ្រប់គ្រាន់នៅក្នុងចំណី អា និងបណ្តាលអោយទល់លាមក ។

នៅក្នុងសារពាង្គកាយបក្សី ជាធម្មតាមានជាតិទឹកពី ៦០-៧០% ហើយនៅក្នុងស៊ុតរបស់វាមានប្រហែល ៦៥% ដែរ ។មាន់នៅក្នុងតំបន់ត្រូពិកផឹកទឹកក្នុងប្រមាណប្រហែលជា ៣ដងនៃ

បរិមាណចំណីដែលត្រូវ ផ្ដល់អោយវាស៊ី និង មាន់អត់ចំណីអាចរស់បានច្រើនថ្ងៃជាងអត់ទឹក។ ការផ្ដល់ទឹកមិនគ្រប់គ្រាន់ធ្វើ អោយមាន់មិនសូវស៊ីចំណី បន្ថយការលូតលាស់ មានការធំធាត់យឺត ។ ប្រសិនបើនៅក្នុងតំណាក់កាល មាន់កំពុងពងយើងបង្អត់ទឹក និងកុំផ្ដល់អោយក្នុងរយៈពេល ២៤ម៉ោង នោះផលិតកម្មស៊ុតត្រូវធ្លាក់ ចុះប្រហែល ៣០% ហើយដើម្បីទទួលនូវផលិតកម្មស៊ុតត្រឡប់មកកំរិតធម្មតាវិញនោះ ត្រូវការ ចំណាយរយៈពេល១ខែ រឺច្រើនជាងនេះ ។

១.សារជាតិនៅក្នុងចំណីមាន់ :

ដើម្បីអោយមាន់ឆាបរីកធំធាត់, មាន់ពងច្រើន ហើយចំណាយចំណីអស់តិចនោះ គេត្រូវអោយមាន់ស៊ីចំណីដែលមានជីវជាតិគ្រប់គ្រាន់ ។

ក/ ជាតិស្ករ និងជាតិខ្លាញ់:

សារជាតិទាំងពីរនេះ គឺសំរាប់ផ្ដល់ថាមពលអោយរាងកាយមានការលូតលាស់ ។

ជាតិស្ករ : មានច្រើននៅក្នុងគ្រាប់ធញ្ញជាតិ ដូចជាពោតក្រហម. ចុងអង្ករ. ម្សៅមើម ជាដើម ។ ចំពោះកូនមាន់ ជាតិស្ករមានសារៈសំខាន់ណាស់ ព្រោះវាអាចជ្រាបចូលក្នុងសារពាង្គរ ពាង្គកាយយ៉ាងឆាប់រហ័ស និងផ្ដល់ថាមពលនៅពេលដែលកូនមាន់ហត់ (បន្ទាប់ពីការដឹកជញ្ជូន) ។ គេអាច ផ្ដល់អោយវា ៨០ក្រាម/ទឹក១លីត្រ សំរាប់ផ្ដល់អោយកូនមាន់នៅអាយុ ២ថ្ងៃដំបូង អាចបន្ថយអាត្រាងាប់របស់វាបាន។

- ❑ ជាតិខ្លាញ់ : ជាតិនេះ៖ ផ្ដល់ថាមពលខ្ពស់ជាងស្ករ និងជាតិសាច់ ។ ប៉ុន្តែវាមិនចាំបាច់ខ្លាំងក្នុង ចំណីប៉ុន្មានទេ ។ កាកខ្លាញ់ត្រី. កាកប្រេងសល់ពីចៀននំហើយឡើងខ្មៅ រឺកាកខ្លាញ់ជ្រូកអាចប្រើ ជំនួសគ្រាប់ធញ្ញជាតិបានខ្លះៗ ។តែចំណីលាយខ្លាញ់ទាំងនេះមិនត្រូវទុកយូរទេ ព្រោះវាអាចធ្វើអោយគុណភាពចំណីថយចុះយ៉ាងឆាប់រហ័ស ។

ខ/ ជាតិប្រូតេអ៊ីន :

មានពីរក្រុមគឺ ប្រូតេអ៊ីនដែលបានមកពីសត្វ និងប្រូតេស៊ីដែលបានមកពីរុក្ខជាតិ ។ នៅក្នុងការផ្សំចំណី យ៉ាងហោចណាស់ត្រូវមានជាតិប្រូតេអ៊ីនដែលបានមកពីសត្វ ៤៣ ព្រោះវាជាប្រូតេអ៊ីនដែល មានគុណភាពល្អជាងប្រូតេអ៊ីនដែលបានមកពីរុក្ខជាតិ ។ ជាតិប្រូតេអ៊ីនមានតួនាទីសំខាន់

ណាស់វាជួយបង្កជាសាច់ អោយមានការធំធាត់ នាងច្រើន និងការបង្កើតជាអប់ទីគ័រដើម្បីប្រឆាំងនឹងជំងឺ ផ្សេងៗ។

ដូចនេះកាលណាសត្វមានប្រូតេអ៊ីនមិនគ្រប់គ្រាន់ នោះមាន់ដោយប្រើ ស្លែកស្លាំង ក្រិន ក្រន់ពងតិច និងបណ្តាលអោយគាត់នឹកគ្នា។ វត្ថុធាតុដើមដែលមានប្រូតេអ៊ីនច្រើនគឺត្រីហាល វចែកសៀង កាកសណ្តែកដី, កាកសណ្តែកបាយ ម្សៅឈាម ។ល។

គ/ ជាតិសរសៃ:

វាមានច្រើននៅក្នុងពពួកស្លឹករុក្ខជាតិដូចជា : ចំបើង ស្មៅ ហើយនៅក្នុងចំណីដែលលាយ ផ្សំដោយជាតិសាសៃមិនអោយលើសពី ៥%ទេ ប៉ុន្តែប្រសិនបើមាន់ធំយើងអាចអោយវាស៊ីច្រើនជាងនេះ។ ជាតិរសៃនេះមិនអាចចាត់ទុកថាជាជាតិផ្តល់រសជាតិដល់មាន់ទេ តែបើខ្វះជាតិនេះវា បណ្តាលអោយមាន់ទល់លាមក និងអាចបើកគ្នាទៀតផង ។ អំបិលមាននៅក្នុងរបបអាហារ អាចបង្កើននូវការប្រើប្រាស់ប្រូតេអ៊ីន។ ប្រសិនបើខ្វះអំបិល នៅក្នុងចំណី បណ្តាលអោយការស៊ីរបស់មាន់មានការថយចុះប្រហែល ៥0% ។ ធម្មតានៅក្នុងចំណី ផ្សំតែប្រើអំបិលប្រហែល 0.៥%។

ង/ កាលស្យូម និង ផូរ: (Ca , P)

សារធាតុទាំងពីរនេះមានតួនាទីចាំបាច់ណាស់ សំរាប់បង្កើតជាឆ្អឹង និងបង្កើតសំបកស៊ុត ។ ជាតិកាលស្យូម និងផូស្វ័រមានបរិមាណប្រើនៅក្នុងសំបកខ្យង សំបកងាវ ថ្មកំបោរ,ឆ្អឹងយកមកកិនអោយម៉ត់ល្អលាយជាមួយចំណី។ ការខ្វះជាតិកាលស្យូម និងថូស្វ័រនៅក្នុងសារពាង្គកាយសត្វ បណ្តាលអោយការផលិតស៊ុតន័យចុះយ៉ាងខ្លាំង និងបន្ថយដល់ការលូតលាស់ ។

ច/ ជីវជាតិ:

ជីវជាតិជំនួយអោយមាន់ឆាប់ធំធាត់ រឹងមាំ និងចូលរួមក្នុងការផលិតស៊ុតផងដែរ ថ្វីត្បិតតែបរិមាណនៃពពួកជីវជាតិទាំងនេះ សារពាង្គកាយសត្វត្រូវការតិចតួចក៏ដោយ ។ ពពួកជីវជាតិទាំងនេះ គឺមាននៅក្នុងធម្មជាតិ ដូចជារុក្ខជាតិបៃតង និងនៅក្នុងគ្រាប់ធញ្ញជាតិក៏មានច្រើនណាស់ដែរ ។

- ជីវជាតិ A : ជំនួយអោយមាន់ឆាប់ធំពងច្រើន ភ្ញាស់កូនបានល្អ។ កង្វះជីវជាតិ A បណ្តាលអោយមាន់ក្រិនក្រធំភ្នែកហើមរលាកភ្នាសស្តើង។ ចំណីសំបូរជាតិនេះមាន : ខ្លាញ់ត្រី.ថ្លើមត្រី ពោតក្រហម ល្ពៅ មើមការុត និងបន្លែរុក្ខជាតិបៃតង ។
- ជីវជាតិ B : មាន B1, B2, B6 ។ល។ កង្វះជីវជាតិ B បណ្តាលអោយមាន់មានជំងឺកន្ត្រាក់សរសៃ ថយចុះការស៊ីចំណី ការលូតលាស់យឺត ។ ជីវជាតិ B, សំបូរនៅក្នុងកន្ទក់ឯជីវជាតិB_2 សំបូរនៅក្នុងបន្លែស្រស់ និងពន្លកគ្រាប់ធញ្ញជាតិ ។
- ជីវជាតិ D : សំខាន់នៅក្នុងការបង្កើនការលូតលាស់នៃឆ្អឹង និងសំបកស៊ុត ។ កង្វះជីវជាតិ D បណ្តាលអោយមាន់ក្រោះ ទន់ជើង,ចំពុះទន់ ដូចនេះទ្រុងមាន់ គេត្រូវសង់ដោយអោយមានពន្លឺ ថ្ងៃជនចូលទៅក្នុងទ្រុងនៅពេលព្រឹក ។
- ជីវជាតិ E : មានមុខងារសំខាន់ក្នុងការបង្កើតពង និងធ្វើអោយកូននៅក្នុងពងធំធាត់។

ចំណីដែលសំបូរជីវជាតិ E មាន : អង្ករ ពោត ពន្លកស្រូវ សណ្តែកបណ្តុះ ថ្លើម ផ្នែកលឿងរបស់ស៊ុត គ្រាប់កប្បាស ។ល ។ កង្វះជីវជាតិ E បណ្តាលអោយមាន់មានជំងឺសរសៃប្រសាទ សាច់ដុំមិន សូវលូតលាស់.ការភ្ញាស់កូនមានការថយចុះ ។

- ជីវជាតិ K : មាននៅក្នុងរុក្ខជាតិបៃតង,ត្រី។ កង្វះជីវជាតិ K បណ្តាលអោយមាន់ស្លេកស្លាំង និងមានការហូរឈាម ។

III. ការផ្សំចំណី :

នៅក្នុងតំបន់ត្រូពិក ជាទូទៅកូនមាន់ស៊ីចំណីអស់ជាមធ្យមពី ៤០-៥០g/ថ្ងៃ មាន់ជំទង់អស់ ពី ៦០-៧០g/ថ្ងៃ និងមាន់ធំពេញវ័យវិញស៊ីអស់មធ្យមពី ១០០-២០០g/ថ្ងៃ ។ ហេតុនេះដើម្បី អោយមាន់ស៊ីចំណីទាំងនេះ ហើយអាចទ្រទ្រង់សារពាង្គកាយអោយធំធាត់ និងផលិតពងបានច្រើន គេត្រូវលាយផ្សំចំណីដោយប្រើវត្ថុធាតុដើមដូចជា : ពោត កន្ទក់ កាកសណ្តែកសៀង កាកសណ្តែកដី ម្សៅត្រី ម្សៅខ្យង និងអំបិល ។ មុននឹងផ្សំចំណី ត្រូវបង្កើតឡើងនូវរូបមន្តផ្សំចំណីអោយបានត្រឹមត្រូវ និងត្រូវស្គាល់អត្រាសំខាន់ៗមួយចំនួនដែលមាននៅដូចខាងក្រោម :

ឈ្មោះវត្ថុធាតុដើម	ប្រូតេអ៊ីន%	កាលស្យូម%	ផូស្វ័រ%	ថាមពលបំលែង Kcal /Kg
ពោត	៨.៨	០.០២	០.២៨	៣២៩៥
ចុងអង្ករ	៨.៧	០.០៨	០	៣៥៧២
កន្ទក់ម៉ត់	១១	០.០៦	១.៨២	១៦៣០
សណ្តែកសៀង	៣៨	០.៣២	០.៦៧	២២៤៩
ម្សៅត្រីហាល	៤៥	៥.៤៩	២.៨១	២៩៦៦
ម្សៅខ្យង	០	៣៦.០៧	០.០២	៣៨៥

ចំណីមាន់ដែលល្អត្រូវផ្សំឡើងដោយ :

- ចំណីដែលល្អ និងពោរពេញទៅដោយជាតិរ៉ែផ្សេងៗដែលសារពាង្គកាយត្រូវការ
- ជាចំណីដែលមានតំលៃថោកល្មមគួរសម
- មិនផ្អែមរលួយ រឺដុះផ្សិត
- អាចរកបានងាយនៅជិតកន្លែងចិញ្ចឹម

មេរៀនទី ៧ ការចិញ្ចឹមកូនមាន់

១. កត្តាចាំបាច់ក្នុងការចិញ្ចឹមកូនមាន់ :

កូនមាន់មានលក្ខណៈសំខាន់ពីរយ៉ាងដែលយើងត្រូវយល់ដឹងគឺ ទីមួយនៅពេលដែលវាទើបនិងញាស់ចេញមកវាត្រូវជួបប្រទះនឹងមជ្ឈដ្ឋានខាងក្រៅដែលមានសីតុណ្ហភាពខុសគ្នានិងសីតុណ្ហភាព ដែលមាននៅក្នុងម៉ាស៊ីនភ្ញាស់ ដូច្នេះយើងត្រូវរៀបចំនិងធ្វើយ៉ាងណាដើម្បីអោយមានសីតុណ្ហភាព ប្រហាក់ប្រហែលគ្នារីក៏ស្មើគ្នា ។ ទីពីរគឺការកើនឡើងទំងន់យ៉ាងឆាប់រហ័សរបស់កូនមាន់ វាអាយុបានមួយខែអាចកើនទំងន់រហូតទៅដល់១០ដង និងអាយុបានពីរខែគឺកើនឡើងពី(នៅពេល ១៥-២០ដងធៀបទៅនឹងទំងន់របស់វាដែលទើបនឹងញាស់) ។

ក/ទ្រូងសម្រាប់ចិញ្ចឹមកូនមាន់:ទ្រុងសំរាប់កូនមាន់ជាទូទៅកូនមាន់ជាទូទៅត្រូវរៀបចំអោយបានល្អជាងទ្រុងមាន់ធំព្រោះកូនមាន់នៅមានសុខភាពខ្សោយត្រូវទាមទារអោយមានការថែទាំល្អអនាម័យល្អនិងត្រូវរក្សាកំដៅអោយបានគ្រាន់ ។

តម្រូវការចាំបាច់នៅ នៅក្នុងទ្រុងកូនមាន់គឺ :

- ❑ ទ្រុងត្រូវរៀបចំអោយស្អាតល្អ-មានពន្លឺចេញចូលគ្រប់គ្រាន់-មានភាពងាយ រាយស្រួលក្នុងការធ្វើអនាម័យ។
- ❑ ត្រូវរក្សាសីតុណ្ហភាពនៅក្នុងទ្រុងអោយបានសមស្រប កុំអោយមានការបក់ត្រជាក់ខ្លាំងពេក ។
- ❑ ត្រូវមានជញ្ជាំងកំពស់ពី១,២០-១.៨០ម គឺដើម្បីរក្សាកំដៅក្នុងទ្រុងនិងអាចការពារកុំអោយខ្យល់បក់នៅក្នុងទ្រុងខ្លាំង ព្រមទាំងអាចការពារទប់ទល់នឹងសត្វចង្រៃមួយចំនួនទៀតផង ។
- ❑ ទ្រុងកូនមាន់ត្រូវខ័ណ្ឌជាបន្ទប់ដែលមានរាងជារង្វង់ ហើយចំនួនកូនត្រូវដាក់អោយបាន សមស្របទៅតាមក្រឡាផ្ទៃនៃទ្រូង គឺសំរាប់កូនមាន់១០០ក្បាលដែលមានអាយុ១ថ្ងៃរហូតដល់៣០ថ្ងៃត្រូវការក្រឡាផ្ទៃពី ១.៨០-២ ម៉ែត្រក្រឡា ។

ខ/ សីតុណ្ហភាព :

សីតុណ្ហភាពនៅប្រទេសកម្ពុជាយើងគឺអាចប្រែប្រួលឆាប់រហ័សណាស់រវាងពេលថ្ងៃនិងពេលយប់ដូច្នេះនៅក្នុងកន្លែងចិញ្ចឹមត្រូវតែមានទែម៉ូម៉ែត្រសម្រាប់វាស់កម្ដៅ និងត្រួតពិនិត្យមើលវារៀងរាល់ពេលថ្ងៃនិងពេលល្ងាច ។ ចំពោះការត្រួតពិនិត្យកំដៅគឺជាការចាំបាច់បំផុត ប្រសិនបើយើងពុំបានត្រួតពិនិត្យអោយហ្មត់ចត់ទេនោះ វាអាចបណ្ដាលអោយកូនមាន់ស្លាប់បានយ៉ាងងាយជាទីផុត។

យើងអាចធ្វើការកត់សំគាល់បានខ្លះៗ នូវលក្ខលរបស់កូនមាន់៖

- ❑ នៅពេលសីតុណ្ហភាពឡើងខ្ពស់ខ្លាំងកូនមាន់ត្រដាងស្លាបបើកចំពុះនៅឆ្ងាយពីប្រភពកំដៅ ស៊ីចំណីអាហារតិចប៉ុន្តែផឹកទឹកច្រើន ដែលជាហេតុនាំឲ្យកំរាលម្យ៉ាងទៀតកូនមាន់ជ្រុះស្លាបច្រើនទៀតផង ។
- ❑ នៅពេលសីតុណ្ហភាពចុះទាបខ្លាំង : កូនមាន់នៅផ្តុំជិតៗគ្នា ថយចុះកម្មភាព វាលើកស្លាបគ្រប ហើយវានៅជិតប្រភពកំដៅ ។
- ❑ នៅពេលសីតុណ្ហភាពក្តៅល្មម : កូនមាន់ស៊ីចំណីនិងផឹកទឹកធម្មតា) ហើយវាមិននៅផ្តុំគ្នាឬនៅ ឆ្ងាយពីប្រភពកំដៅឡើយ ហើយម្យ៉ាងទៀតវាមានសកម្មភាពរហ័សរហួនទៀតផង ។

អាយុ	សីតុណ្ហភាព
១ ថ្ងៃ	៣៣-៣៥
២ ថ្ងៃ	៣២
១ អាទិត្យ	៣០
២ អាទិត្យ	៣០- ២៨
៣ អាទិត្យ	២៨- ២៥
៤ អាទិត្យ	២៥- ២២

តាមរយៈនៃការទទួលកំដៅយើងអាចសង្កេតឃើញនូវឥរិយាបទរបស់កូនមាន់ដូចខាងក្រោមៈ

- ❑ នៅពេលសីតុណ្ហភាពទាបជាងតម្រូវការរបស់កូនមាន់ ពេលនោះប្រមូលផ្តុំគ្នានៅក្រោមកន្លែងប្រភពកម្តៅ។
- ❑ នៅពេលសីតុណ្ហភាពខ្ពស់ជាងតំរូវការរបស់កូនមាន់ពេលនោះវាគេចចេញទៅឆ្ងាយពីប្រភពកំដៅ ។
- ❑ នៅពេលសីតុណ្ហភាពសមស្រប់ ពេលនោះកូនមាន់មានសកម្មភាពរស់រវើក ហើយវាពង្រាយគ្នាគ្រប់ កន្លែង ។

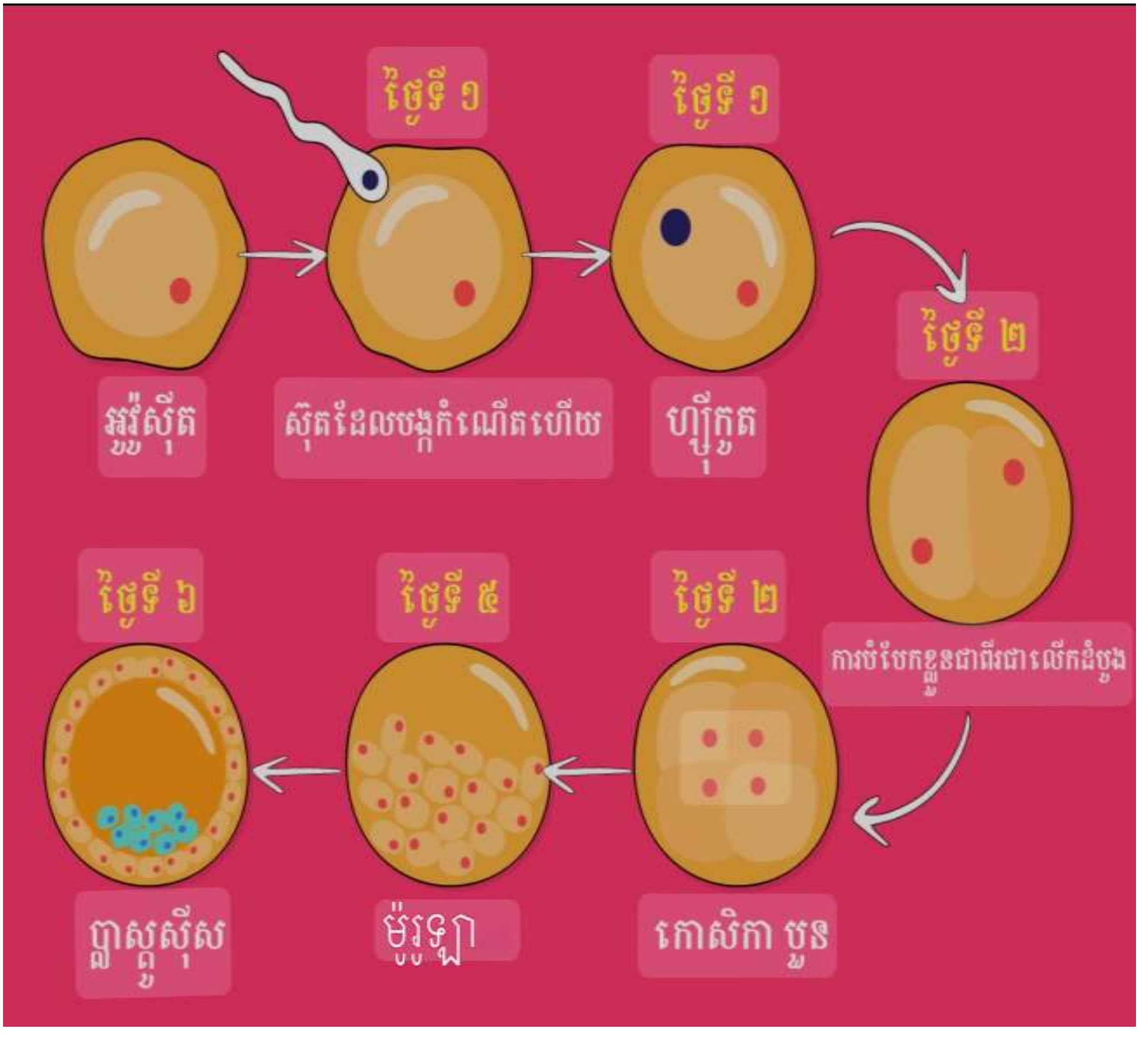

ដើម្បីសំរួលសីតុណ្ហភាពអោយបានសមស្របសំរាប់កូនមាន់ យើងត្រូវលើកអំពូលកំដៅអោយនៅពេលសីតុណ្ហភាពក្តៅខ្លាំង ហើយត្រូវទំលាក់អំពូលអោយទាបនៅពេលសីតុណ្ហភាពចុះទាប ។

គ / ប្រភពកំដៅៈ កូនមាន់ដែលមានអាយុក្រោមមួយថ្ងៃវាគ្មានកំដៅនៅក្នុងខ្លួនទេ ដូច្នេះហើយត្រូវ ទាមទារនូវកំដៅគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីទប់ស្កាត់នូវបរិយាកាសខាងក្រៅ ។ប្រភពនៃការផ្តល់កំដៅនេះគឺប្រើ អំពូលដែលជាលទ្ធភាពមួយងាយបំផុត ។ប្រភពកំដៅនេះត្រូវតែសមស្របទៅនឹងបរិមាណកូនមាន់ នៅក្នុងកន្លែងចិញ្ចឹម គឺបរិមាណកូនមាន់ចំនួន៣០០ក្បាលយើងត្រូវដាក់អំពូលអគ្គិសនីចំនួនបី ដែល អំពូលនិមួយៗមានអានុភាព១០០វ៉ាត់ ។

- ការផ្តល់កំដៅអោយកូនមាន់ប្រសិនជានៅតំបន់ដែលមានអគ្គិសនី យើងត្រូវប្រើអំពូលដែលមានអា នុភាពដូចជា ១០០វ៉ាត់, ៧៥វ៉ាត់ និង៤០វ៉ាត់ ។
- អំពូល១០០វ៉ាត់ អាចផ្តល់កំដៅអោយកូនមាន់បានចំនួន១០០ក្បាល ។
- អំពូល៧០វ៉ាត់អាចផ្តល់កំដៅអោយកូនមាន់បានចំនួន ៧០ក្បាល ។

❑ អំពូល៤០វ៉ាត់អាចផ្តល់កំដៅអោយកូនមាន់បានចំនួន៥០ក្បាល ។

ឃ/ អំពីពន្លឺ: មានសារៈសំខាន់ណាស់ក្នុងការធ្វើឲ្យកូនមាន់ស៊ីចំណី ការលូតលាស់ ការពងរបស់វាមាន់ដែលចិញ្ចឹមជាលក្ខណៈឧស្សាហកម្ម។ ពន្លឺគឺជាកត្តាកំណត់សម្រាប់បែងចែងពេលស៊ី និងពេលសម្រាកធម្មជាតិក្នុងមួយថ្ងៃ។ នៅពេលដែលយើងចាំងពន្លឺក្នុងរយៈពេលយូរ ពេលនោះមាន់ក៏ស៊ីចំណីយូរដែរ។នៅក្នុងអាទិត្យទី១ យើងត្រូវបញ្ចាំងពន្លឺអោយបាន២៤ម៉ោងក្នុងមួយថ្ងៃ។ លុះចាប់ពីអាទិត្យទី២-៤ត្រូវបន្ថយបន្តិចម្តងៗ គឺពី២៣-២០-១៤ម៉ោងក្នុងមួយថ្ងៃ។ ចាប់ពីអាទិត្យទី៥ និងទី១៧ គឺយើងពុំចាំបាច់ផ្តល់ពន្លឺ ធ្វើអោយវាទៀតទេ។

នៅក្នុងកន្លែងផ្តល់កំដៅកូនមាន់ យើងត្រូវរៀបចំអោយមានកន្លែងក្តៅ និងកន្លែងក្រោមអំពូលត្រូវមានសីតុណ្ហភាពពី ៣៣-៣៥អង្សាសេ រីឯជ្រុងម្ខាងគឺទាបជាងពី៥-៦អង្សាសេនៃសីតុណ្ហភាពនៅក្រោមអំពូលយើងត្រូវរៀបចំធ្វើដូច្នេះគឺដើម្បីអោយកូនមាន់មានលក្ខណៈបន្សាំជាបណ្តើរៗជាមួយនិងមជ្ឈដ្ឋានខាងក្រៅ ។

ង/ អំពីខ្យល់អាកាសៈ សេចក្តីត្រូវការអុកស៊ីហ្សែនរបស់មាន់មានកំរិតខ្ពស់ជាង គឺប្រហែលជាពីរដងនៃសេចក្តីត្រូវការរបស់សត្វដែលចិញ្ចឹមកូនដោយទឹកដោះ ។ ដូច្នេះបើសិនជាខ្វះអុកស៊ីហ្សែនអាចបណ្តាលឲ្យកូនមាន់ងាប់យ៉ាងងាយហើយត្រូវលៃធ្វើយ៉ាងណាកុំអោយខ្យល់ជះចំខ្លាំងទៅប៉ះនឹងកូនមាន់។ក្នុងករណីនេះដើម្បី
ជៀសវាងការស្លាប់នៃកូនមាន់គេអាចប្រើកង្ហាបឺតខ្យល់ចេញនិងបញ្ចូលខ្យល់រឺធ្វើជារន្ធខ្យល់នេះបង្អួតដើម្បីអោយខ្យល់ចេញចូលបានល្អ ដើម្បីនាំយកអុកស៊ីហ្សែនចូលក្នុងស៊ុលផូរីចេញទៅខាងក្រៅ ។

ច/ ផ្ទៃក្រឡាៈ នៃការចិញ្ចឹម (ដងស៊ីតេ) ផ្ទៃក្រឡានៃការចិញ្ចឹមក៏ជាកត្តាមួយដែលជំរុញឲ្យយើងទទួលបានលទ្ធផលល្អក្នុងការចិញ្ចឹមដែរ ។ ចំនួនកូនមាន់ត្រូវសមស្របទៅនឹងផ្ទៃកន្លែងប្រសិនបើយើងដាក់កូនមាន់លើសបរិមាណកំណត់នោះនឹងអាចមានផលវិបាកដូចជាៈ កូនមាន់ជាន់លើគ្នាថយចុះនូវភាពធន់មានការធំធាត់កើតនិងចឹកគ្នាទៀតផង ។ ទាំងអស់នេះអាចបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលដល់ការកកើតជំងឺមុននឹងមាន់ចូលក្នុងកន្លែងចិញ្ចឹម គួរតែគិតគូរអំពីបរិមាណនៃកូនមាន់ឲ្យបានសមស្របទៅនិងពន្លឺ។លក្ខខ័ណ្ឌនៅក្នុងកន្លែងចិញ្ចឹមតូច ដើម្បីអោយបរិមាណ

កូនមាន់សមស្របនេះសំរាប់កូនមាន់មួយក្បាលត្រូវការផ្ទៃកន្លែងពី ៤៥-៦៥ សង់ទីម៉ែត្រក្រឡា។

- ការចិញ្ចឹមកូនមាន់នៅលើទ្រនើគឺ ៥០ក្បាលក្នុងមួយម៉ែត្រក្រឡា(គឺអាយុចាប់ពី ០–២ អាទិត្យ)
- ការចិញ្ចឹមកូនមាន់លើកំរាលគឺ ៣០ក្បាល ក្នុងមួយម៉ែត្រក្រឡា (គឺអាយុចាប់ពី ០–២ អាទិត្យ) ការចិញ្ចឹមនៅលើកំរាល កូនមាន់អាចដាក់បានច្រើនបំផុតពី ២០-៣០ក្បាល ក្នុងមួយម៉ែត្រក្រឡា រហូតដល់ពេលអាយុពី ១-៤អាទិត្យ គឺនៅពេលដែលពុំទាន់បំបែកឈ្មោលនិងញីចេញពីគ្នា ។នៅក្រោ យពេលដែលយើងបំបែកញីនិងឈ្មោល (គឺអាយុពី៤-៦អាទិត្យ) យើងអាចចិញ្ចឹមបានពី ១២-១៥ ក្បាលក្នុងមួយម៉ែត្រក្រឡា។

ការចិញ្ចឹមកូនមាន់ជាលើកដំបូងយើងត្រូវបំបែកជាក្រុមតូចៗសិន គឺក្នុងអាទិត្យដំបូងយើងអាច ដាក់វាពី៥០-២០០ក្បាលក្នុងមួយក្រុម ។ក្នុងករណីដែលទ្រុងពុំទាន់បានចែកជាឡូតូចៗ យើងអាចប្រើ ក្រដាសរឹងខ័ណ្ឌជាឡូតូចៗ ។

លុះដល់ពេលវាអាយុបានប្រហែលពី ៣-៤ អាទិត្យទើបយើងបញ្ចូលវាជាហ្វូងធំ ។

ឆ/អំពីស្នូកទឹក និងស្នូកចំណី :

- អំពីស្នូកទឹកៈគេអាចធ្វើស្នូកទឹកបានច្រើនរបៀបណាស់ ប៉ុន្តែស្នូកទឹកដែលល្អសំរាប់គឺរៀបចំ ធ្វើដូចតទៅ : គឺគេចោះរន្ធតូចៗនៅសងខាងកំប៉ុងគឺប្រហែលបីភាគបួននៃគែមមាត់កំប៉ុង (ចំងាយ នេះក៏អាស្រ័យលើកំពស់នៃថាសទំរ) ។ បន្ទាប់មកគេដាក់ទឹកក្នុងកំប៉ុងនោះ ៖ និងដាក់ថាសគ្រប បគ្របពីលើ វាអោយជិតហើយផ្កាប់កំប៉ុងនោះចុះក្រោមយ៉ាងឆាប់រហ័ស ពេលនោះទឹកនឹងហូរចេញមកក្នុងថាស តាមរន្ធទាំងពីរនោះរហូតដល់កំពស់ទឹកខ្ពស់ជាងរន្ធចោះបន្តិច ពេលនោះទឹកឈប់ហូរ ។នៅពេលដែល មាន់ផឹកស្រកទឹកនឹងហូរចេញមកបន្តបំពេញក្នុងថាសទៀត ។

ស្នូកទឹកដែលត្រូវផ្តល់អោយកូនមាន់គឺត្រូវផ្តល់ទៅតាមចំនួននិងទៅតាមអាយុរបស់វា បើមិនដូច្នោះទេវានឹងធ្វើអោយមានការខូចខាត ដូចជាការកំពប់ជាដើម ។ ដូច្នេះចំពោះស្លឹកទឹកដែលល្អសម្រាប់កូនមាន់១០០ក្បាលត្រូវមាន :

- ប្រវែង ៥០ស-ម សំរាប់កូនមាន់ដែលមានអាយុ២អាទិត្យដំបូង ។

❑ ប្រវែង១០០-១៥០សម សំរាប់កូនមាន់ដែលមានអាយុពី៣-១០អាទិត្យ ។

ចំពោះកូនមាន់ដែលទើបញាស់ភ្លាមយើងត្រូវបង្រៀនអោយវាចេះផឹកទឹកសិនគឺ :

❑ យើងត្រូវអោយទឹកស្អាតវាផឹក គឺក្រោយរយៈពេល១២ម៉ោងបន្ទាប់ពីញាស់ភ្លាម ។

❑ យើងត្រូវអោយទឹកអេឡិចត្រូលីត្រវាផឹកក្រោយពេលញាស់បានរយៈពេល៤៨ម៉ោង ។

❑ អំពីស្នូកចំណី យើងត្រូវរៀបចំដាក់ចំនួនស្នូកចំណីអោយបានគ្រប់គ្រាន់ ដែលកូនមាន់អាចស៊ីចំ ណីបានគ្រប់ៗគ្នានៅក្នុងពេលតែមួយ ។ចំនួនស្នូកចំណីនិងទំហំរបស់វាអាចប្រែប្រួលទៅតាមអាយុរប សំមាន់ដែរ គឺស្នូកប្រវែង៣ស.មសំរាប់កូនមាន់ដែលមានអាយុ១ថ្ងៃនិងប្រវែង៦ស.មសំរាប់កូនមាន់ អាយុ ៨អាទិត្យ ។ ចំណីដែលផ្តល់អោយកូនមាន់ត្រូវមានទំរង់ជាម្សៅម៉ត់ ហើយចំណីនេះត្រូវ ដាក់ ត្រឹមកំណត់តែ ១/៣នៃមាឌរបស់ស្នូក ព្រោះនៅពេលដែលយើងដាក់ចំណីច្រើនពេកបណ្តាលអោយ កំពប់ដែលនាំឱ្យ មានការខ្ជះខ្ជាយចំណី ។

ម៉្យាងទៀតចំណីគួរដាក់នៅក្នុងថាសដែលមានតែមរាក់ៗចំពោះកូនមាន់ដែលមានអាយុ១ថ្ងៃហើយ ថ្ងៃក្រោយមកទៀតត្រូវដាក់ចំណីទៅក្នុងស្នូកចំណីជាធម្មតាវិញ។ យើងត្រូវធ្វើរបៀបនេះអាចជំរុញ អោយកូនមាន់ស៊ីចំណីបានច្រើន។

តម្រូវការស្នូកទឹកនិងស្នូកចំណីដែលសមស្របសម្រាប់កូនមាន់

ចំនួនកូនមាន់	ស្នូកទឹក	ស្នូកចំណី
៥០ក្បាល	២-៣	២-៣
៥០-១០០ក្បាល	៣-៤	៣-៤
១០០-២០០ក្បាល	៤-៥	៤-៥

ជ/ការកាត់ចំពុះ គេធ្វើការកាត់ចំពុះកូនមាន់នៅពេលវាមានអាយុពី៦-៨អាទិត្យព្រោះវាងាយស្រួលក្នុងការទាប់កាន់និងមានស្រ្តេសតិចតួច ។ការកាត់ចំពុះនេះគឺធ្វើឡើងដើម្បីបន្ថយនូវការបើកគ្នា និងការខ្ជះខ្ជាយចំណី ហើយការកាត់នេះគឺមិនត្រូវអោយហួសពី១/៣នៃចុងចំពុះទេ ហើយមិនត្រូវឱ្យ មាន់ស៊ីចំណីរយៈពេល៤ម៉ោងមុនពេលកាត់ចំពុះគឺដើម្បីជៀសវាងនៅពេលដែលយើងកាត់ហើយមមានការហូរឈាមច្រើន។

ការកាត់ចំពុះត្រូវទាមទារនូវវិធានការមួយចំនួនគឺ :

- នៅមុនពេលកាត់ -ត្រូវធានានូវហ្វូងមាន់អោយមានសុខភាពល្អ
- អោយកូនមាន់ស៊ីចំណីតិចតួច ព្រោះលីតែទទេអាចមានស្រួលតិចត្រូវ
- មិនត្រូវចាក់វ៉ាក់សាំងមុនពេលកាត់ចំពុះ
- ត្រូវរៀបចំអោយបានល្អរវាងមាន់ដែលបានកាត់ចំពុះរួចហើយនិងមាន់មិន
- ទាន់កាត់ចំពុះ ។
- ត្រូវមានកាំបិតមុត ហើយធ្វើការកាត់ចំពុះនៅក្នុងទ្រុងរឺនៅក្បែរទ្រូង។
- ត្រូវផ្តល់វិតាមីន K

ក្រោយពេលកាត់-មិនត្រូវផ្តល់ចំណីអោយវាស៊ីបន្ទាប់ពីកាត់ចំពុះភ្លាម ព្រោះចំពូរមានការលើចាប់ច្រើនថ្ងៃ ។

- ត្រួតពិនិត្យការផឹកទឹកអោយបានម៉ត់ចត់
- ត្រូវបន្ថែមវិតាមីននិងអង់ទីប៊ីយូទិចខ្លះទៅក្នុងចំណីក្នុងរយៈពេល១អាទិត្យ(វីតាមីនទាំងនោះមាន វីតាមីនអា បេកំផ្លេច និង K) ។
- ត្រូវផ្តល់ពន្លឺបន្ថែមដើម្បីអោយមាន់ស៊ីចំនីបានយូរ ដែលអាចជួយដល់សុខភាពរបស់វាបាន ។

ត្រូវជ្រលក់ចំពុះបក្សីដែលមានឈាមហូរចូលទៅក្នុងចំណីអាហារ

ការកាត់ចំពុះគឺគេកាត់ប្រហែល ១/៣នៃខាងចុងចំពុះចេញចំពោះកូនមាន់ផ្តល់សាច់ ចំណែកមាន់ ផ្តល់ស៊ុតវិញគឺត្រូវកាត់១/៣ទៅ២/៣ នៃចំពុះខាងលើនិង១/៤ទៅ១/៣នៃចំពុះខាងក្រោម ព្រោះ វារស់រយៈពេលយូរ ។

ម៉្យាងទៀតផលប្រយោជន៍នៃការកាត់ចំពុននេះចំពោះមាន់ពង វាអាចបន្ថយនូវការស៊ីពងបានមួយចំនួនទៀតផង ។

២.របៀបចិញ្ចឹមកូនមាន់:

- ការអនុវត្តក្នុងការចិញ្ចឹមកូនមាន់មានចីររបៀបគឺ :
- ការចិញ្ចឹមលើកំរាល

- ❑ ការចិញ្ចឹមលើទ្រនើ
- ❑ ការចិញ្ចឹមលើទ្រនើផងនិងលើកំរាលផង។

ក/ការចិញ្ចឹមលើកំរាល :

ការចិញ្ចឹមរបៀបនេះត្រូវបានគេអនុវត្តច្រើនក្នុងការចិញ្ចឹមកូនមាន់ ក៏ប៉ុន្តែកូនមាន់ត្រូវមានអាយុដំណាលគ្នា បើសិនជាអាយុខុសគ្នាវាងាយនឹងកើតជំងឺតាមផ្លូវដង្ហើមនិងផ្លូវះអាហារសត្វធាតុដែលសម្រាប់យកទៅធ្វើជាកំរាលនោះមាន : សំបកបាវ អង្កាម ចំបើង អាចម៍រណាផ្សងកម្តៅលាមកសត្វ ។ល ។

ការចិញ្ចឹមលើកំរាលគេអនុវត្តតាមពីររបៀបគឺ ការចិញ្ចឹមលើកំរាលផ្លាស់ប្តូរនិងមិនផ្លាស់ប្តូរះ

- ❑ ការចិញ្ចឹមលើកំរាលផ្លាស់ប្តូរ ការចិញ្ចឹមរបៀបនេះត្រូវបានគេអនុវត្តជាច្រើនគឺការប្រើកំរាលកំរាស់ ៥ស.ម ហើយត្រូវការផ្លាស់ប្តូរជាញឹកញាប់ ជូនកាលមួយដងរឺក៏ពីរដងក្នុងមួយសប្តាហ៍ ការអនុវត្ត របៀបនេះទោះបីជាមានអនាម័យស្អាតក៏ដោយ ក៏នៅតែផ្តល់នូវគុណវិបត្តិខ្លះៗដែលគឺជាការរក្សាកម្តៅ មិនធានានិងការចំណាយវត្ថុធាតុក៏ច្រើន ការប្រើកំលាំងពលកម្មក៏ច្រើន។

ការចិញ្ចឹមលើកំរាលមិនផ្លាស់ប្តូរៈការចិញ្ចឹមរបៀបនេះគឺធ្វើឡើងដើម្បីសន្សំសំចៃកម្លាំងពលកម្មវត្ថុធាតុកំរាលនិងថវិកាចំណាយ ការចិញ្ចឹមរបៀបនេះកំរាលត្រូវមានកំរាស់២០-៣០ស.មគឺដើម្បីរក្សាកំដៅកូនមាន់បានល្អ ។ម៉្យាងទៀតការចិញ្ចឹមរបៀបនេះមានលក្ខណៈសមស្របជាមួយតំបន់ដែលមានសីតុណ្ហភាពទាប តែបើតំបន់ដែលមានសីតុណ្ហភាពខ្ពស់វាអាចធ្វើឲ្យកើនកម្តៅនៅក្នុងខ្លួនសត្វ។

ខ/ ការចិញ្ចឹមនៅលើទ្រនើ

ការចិញ្ចឹមរបៀបនេះគឺមានផលប្រយោជន៍មួយចំនួនគឺ :

- ការប្រើប្រាស់ក្រឡាផ្ទៃទ្រុងអស់តិច តែយើងអាចចិញ្ចឹមបានចំនួនច្រើន
- ការរក្សាកំដៅកូនមាន់គឺបានល្អមិនធ្វើអោយមានការថប់ដង្ហើម
- មានលក្ខណៈងាយស្រួលក្នុងការសំអាតលាមក
- អាចជៀសវាង នូវជំងឺឆ្លងផ្សេងៗបានល្អ
- យើងអាចចិញ្ចឹមកូនមាន់ទៅតាមអាយុផ្សេងៗពីគ្នា
- យើងអាចធ្វើការតាមដាននូវសុខភាពរបស់មាន់ ល្អជាងការចិញ្ចឹមនៅលើកំរាល។

ទន្ទឹមនឹងផលប្រយោជន៍ខាងលើវាក៏ផ្តល់នូវផលវិបាកមួយចំនួនដែរគឺៈ

- ត្រូវចំណាយអស់ថវិកាច្រើន (សំភារៈ កំលាំងពលកម្ម)
- ត្រូវប្រើប្រាស់អគ្គិសនីអស់ច្រើន ដើម្បីរក្សាកំដៅអោយបានល្អ
- ត្រូវទាមទារនូវលក្ខណៈបច្ចេកទេសអោយបានគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីអោយខ្យល់អាកាសចេញចូលបាន ល្អ។

ចំពោះទ្រុងសំរាប់ចិញ្ចឹមកូនមាន់នៅលើច្រនីគឺមានពីរយ៉ាង :

១/ ទ្រុងសំរាប់កូនមាន់អាយុពី១-៣អាទិត្យ

- ក្រឡាសំណាញ់១,៥ម.ម និងទំហំទ្រូង១.២ម x២.៥ម
- កំពស់ពីដី 0,៦ - 0.៨ម
- ស្នូកទឹកនិងស្នូកចំណីត្រូវដាក់ខាងក្នុងទ្រុង
- ការផ្តល់ចំណីគឺ២៤ម៉ោង

២/ ទ្រូងសំរាប់កូនមាន់អាយុពី ៣-៨ អាទិត្យ

- ក្រឡាសំណាញ់ ២0-២៥មមនិងទំហំទ្រូង ១.៨ម x ២.៥ម
- កំពស់ពីដី 0,៨-១ម
- ស្នូកទឹកនិងស្នូកចំណីត្រូវដាក់ខាងក្រៅទ្រុង
- ត្រូវបន្ថយរយៈពេលអោយស៊ីក្នុងមួយថ្ងៃបន្តិចម្តងៗរហូតអោយវាស៊ីតែពេលថ្ងៃ ។
- គ/ការចិញ្ចឹមនៅទ្រនើផងនិងលើកំរាលផងៈ

- ការចិញ្ចឹមរបៀបនេះមុនដំបូងគឺគេចិញ្ចឹមនៅលើទ្រនើ រហូតដល់ពេលវាអាយុបានប្រហែលបីអា ទិត្យទើបគេដាក់វាចុះមកចិញ្ចឹមនៅលើកំរាលវិញម្តង។

៣.ការជ្រើសរើសកូនមាន់និងរបៀបដឹកជញ្ជូន :

- ការជ្រើសរើសខ្នាតគំរូរបស់កូនមាន់សំរាប់យកមកចិញ្ចឹម គឺពុំមែនស្ថិតតែនៅក្នុងកិច្ចការចិញ្ចឹមថែ រក្សាដ៏ល្អនោះទេ គឺរួមទាំងស្ថានភាពសុខភាពរបស់ហ្វូងពូជតាំងពីកំណើតទៀតផង ។

ដូច្នេះដើម្បីចិញ្ចឹមអោយមានលក្ខណៈល្អប្រសើរ យើងត្រូវជ្រើសរើសយកកូនមាន់ ពីបណ្តាកន្លែង ភ្ញាស់ដែលពូជមានលក្ខណៈល្អនិងពូជដែលគេបានកំណត់។ ជាពិសេសយើត្រូវជំរុះចោលចំពោះ៖ កូន មាន់ ដែលមានលក្ខណះខ្សោយខុសពីធម្មតា ដូចជាខ្វាក់,ខ្វិន, ដំណើរពុំត្រង់ និងមានមាឧតូចខុសគេ ។ល។

ក/របៀបជ្រើសរើសកូនមាន់ :

យើងត្រូវជ្រើសរើសយកកូនមាន់ដែលមានលក្ខណៈដូចតទៅៈ :

- ចំពោះពូជស្រាល នៅពេលវាអាយុបាន១ថ្ងៃទំងន់របស់វាគឺ ៣៥-៣៨ក្រ
- ចំពោះពូជធ្ងន់ នៅពេលវាអាយុបាន១ថ្ងៃទំងន់របស់វាគឺ ៣៨ - ៤២ក្រ
- រោមស្ងួតហើយត្រសុស និងមិនមានជាប់សំបកទៅនឹងរោម
- រោមគ្របដណ្តប់ជិត ទៅនឹងខ្លួន
- មានកែវភ្នែកភ្លឺថ្លានិងសកម្មភាពរហ័សរហួន
- ចំពុះលើនិងក្រោមបិទជិត
- មានក្បាលតូចល្មមនិងកវែង
- ជើងរបស់វាមូលស្មើល្អ និងដំណើរត្រង់។
- ខ/របៀបដឹកជញ្ជូនកូនមាន់ :

- ❑ នៅក្នុងកន្លែងចិញ្ចឹមដែលគ្មានម៉ាស៊ីនភ្ញាស់ គឺគេត្រូវទិញកូនមាន់ពីកន្លែងផ្សេងដើម្បីយកមកចិញ្ចឹម ដូច្នេះការដឹកជញ្ជូនត្រូវមានបញ្ហាចោទឡើង។ សំភារៈសំរាប់ដឹកជញ្ជូនត្រូវធ្វើឡើងដើម្បីការពារ នឹងបរិយាកាសខាងក្រៅ ។ យើងត្រូវធ្វើទ្រុងនិងកេសក្រដាសសំរាប់ដឹកជញ្ជូនកូនមាន់ ដើម្បីអោយមានការងាយស្រួល ។
- ❑ មុននឹងដាក់កូនមាន់ចូលទៅក្នុងទ្រុង រឺក្នុងឡាំងដឹកជញ្ជូន យើងត្រូវដាក់ក្រដាសរឹង ក្រាលឬដាក់ រាលជាមុនសិន គឺក្នុងមួយបន្ទប់ត្រូវដាក់កូនមាន់ពី២៥០ក្បាលដើម្បីងាយស្រួលក្នុងការដឹកជញ្ជូន ហើយមិនត្រូវដាក់កូនមាន់នៅក្នុងបន្ទប់នោះអោយហួសពី៤ម៉ោងទេ។ ចំណែកការដឹកជញ្ជូនត្រូវធ្វើ ត្រូវធ្វើឡើងនៅពេលព្រឹក និងពេលល្ងាចគឺដើម្បីបន្ថយនូវការស្លាប់របស់កូនមាន់ ។

៤. ការបញ្ចូលកូនមាន់ទៅក្នុងទ្រុង :

មុននឹងបញ្ចូលកូនមាន់ចូលទៅក្នុងទ្រុង យើងត្រូវរៀបចំតាមលក្ខណៈបច្ចេកទេសដូចខាងក្រោម :

- ❑ ត្រូវកំដៅកំរាលចោលមុនក្នុងរយៈពេល២៤ម៉ោង
- ❑ ជំរះស្មៅជុំវិញទ្រុងចំងាយ២ម៉ែត្រ
- ❑ ត្រូវបោសសំអាតខាងក្នុងនិងខាងក្រៅទ្រុង
- ❑ ត្រូវរៀបចំបណ្តាញភ្លើងក្នុងទ្រុង -ត្រូវ
- ❑ ត្រូវ ត្រូវបាញ់ហ្វ័រម៉ុល (Formol) ២%លាយជាមួយទឹក រឺទឹកក្រេស៊ីល (Crezyle)២% ទៅលើផ្ទៃចិញ្ចឹមជុំវិញទ្រុង ជញ្ជាំង និងដំបូលទ្រុង ។
- ❑ ត្រូវក្រាលអង្កាមរឺកំទេចអាចម៍រណាអោយបានកំរាស់ពី១០-១៥ស.ម
- ❑ ត្រូវលាបទឹកកំបោរជុំវិញទ្រុងនិងជញ្ជាំងទ្រុង
- ❑ ត្រូវរៀបចំដាក់របាំងជុំវិញបរិវេណទ្រុងដើម្បីការពារភ្លៀង ខ្យល់ និងអាកាសធាតុត្រជាក់
- ❑ ត្រូវបាញ់ហ្វ័រម៉ុល និងក្រេស៊ីលសារជាថ្មីឡើងវិញ

- ត្រូវដាក់ស្នូកទឹក រឺក៏ធ្វើជាអាងសំរាប់រំងាប់មេរោគ ដោយប្រើកំបោរសដាក់នៅតាមផ្លូវចេញចូលក្នុងទ្រុង និងតាមផ្លូវចេញចូលក្នុងកន្លែងចិញ្ចឹមទាំងមូល ហើយត្រូវធ្វើការផ្លាស់ប្តូរជាប្រចាំ ។
- ត្រូវឧស្សាហ៍ដុសលាងស្នូកចំណី និងលូកទឹក ហើយក្រោយមកទើបលាងជាមួយនឹង សូលុយស្យុងពែម៉ង់កាណាត (KMnO4)០,៣% ដោយរក្សាទុកអោយបានស្ងួតល្អ ។
- ត្រូវឧស្សាហ៍ផ្លាស់កំរាល។

៥.ការផ្តល់ចំណី :

- ដើម្បីអោយកូនមាន់មួយក្បាល រស់ដល់អាយុ៨អាទិត្យ គេត្រូវការចំណាយ ចំណីផ្សំស្រេចអស់ប្រហែលជាង ២Kg ។ នៅក្នុងចំណីនោះ ត្រូវមានប្រូតេអ៊ីន ២២% . P: ០.៦% និង គ្រាប់ធញ្ញជាតិ៥០% ។ នៅក្នុងនោះត្រូវមានវិតាមីនបន្ថែម,សារធាតុ Cellulose >៣% និង ពពួកអង់ទីប៊ីយូទិច(Antibiotique) ។
- រូបមន្តនៃការលាយចំណីសំរាប់កូនមាន់អាយុ១ថ្ងៃ-១៣អាទិត្យ (១០០ Kg)

ល.រ	វត្ថុធាតុដើម	(Kg)
១	ពោតក្រហម	៣០
២	ចុងអង្ករ	១០
៣	កន្ទក់លេខ១	២០
៤	សណ្តែកសៀង	១៨
៥	ម្សៅត្រី	២០
៦	អំបិល	០.៥០
៧	សំបកគ្រែង	១

នៅក្នុងនោះមាន :

- ប្រូតេអ៊ីន ១៨%
- កាលស្យូម ១-១.១%
- ផូស្វ័រ 0.៤៨%
- ថាមពលបំលែង ២៨00 Kcal/Kg

ចំណីដែលល្អសំរាប់កូនមាន់ត្រូវផ្សំឡើងដោយចំណីត្រឹមត្រូវ និងពោរពេញទៅដោយជាតិរ៉ែដែលសារពាង្គកាយត្រូវការ ម៉្យាងទៀតចំណីទាំងនោះមិនត្រូវផ្ទុមរលួយ រឺដុះផ្សិត ។ ដើម្បីអោយកូនមាន់ធំធាត់ស្មើគ្នាត្រូវរៀបចំស្នូកចំណី និងស្នូកទឹកអោយវាស៊ី និងផឹកអោយ បានគ្រប់ៗក្បាល ។ថ្ងៃដំបូងត្រូវប្រើស្នូកសំប៉ែត, ថាសរឺក៏ប្រើជាក្រដាសរឹងសំរាប់ដាក់ចំណីអោយវាស៊ី ។លុះដល់ពេលវាចេះចឹកចំណីស៊ីយើងត្រូវប្តូរស្នូករាងវែងដាក់អោយវាស៊ីវិញ ។ការផ្តល់ចំណីគឺអោ គឺត្រូវដាក់១/២រឺ ១/៣នៃស្នូក ។ចំណែកស្លឹកទឹកយើងអាចប្រើស្នូករាងសាជីសំរាប់ដាក់ទឹកអោយវា ផឹក។

៦. ការធ្វើអនាម័យនិងការចាក់ថ្នាំការពារ:

ក/ការធ្វើអនាម័យនិងថែរក្សា: នៅកន្លែងចិញ្ចឹមកូនមាន់ត្រូវតែស្អាត នឹងត្រូវរំងាប់មេរោគដោយប្រើស្នូលុយស្បុងហ្វ័រម៉ុល (Formol) មុនពេលដែលបញ្ចូលកូនមាន់ ប៉ុន្តែមិនត្រូវប្រើច្រើនពេ កទេ ។ការបញ្ចូលកូនមាន់មកពេលត្រជាក់ រឺ ពេលក្តៅពេកយើងត្រូវឧស្សាហ៍តាមដាននិងត្រួតពិនិត្យ សីតុណ្ហភាពនៅក្នុងទ្រុង ។ត្រូវជំរុះចោលនូវកូនមាន់ដែលមានសុខភាពមិនល្អចេញពីហ្វូង និងត្រូវបិទបាំងទ្រុងអោយ បានត្រឹមត្រូវនិងជិតល្អ ជៀសវាងភ្លៀងសាចចូលនិងការពារធាតុអាកាសត្រជាក់ ។ត្រូវការពារកុំឱ្យ បក្សីផ្សេងៗចូលធ្វើសំបុកពងក្នុងទ្រុង និងត្រូវកាត់ចំពុះកូនមាន់នៅពេលវាមានអាយុ២អាទិត្យដើម្បី ជៀសវាងការចឹកគ្នានិងដើម្បីអោយវាស៊ីចំណីបានស្រួល។

រាល់សំភារៈប្រើប្រាស់ទាំងឡាយដូចជាស្លូកទឹក ស្នូកចំណីត្រូវធ្វើការរំងាប់មេរោគទីធ្លានៃកន្លែងចិញ្ចឹមទាំងក្នុង ទាំងក្រៅក៏ត្រូវតែសំអាតហើយធ្វើការរំងាប់មេរោគដែរ គឺដើម្បីទប់ស្កាត់នឹងការយាយីពីសត្វល្អិតចង្រៃ (ចៃស្រមើ) ។ត្រូវឧស្សាហ៍ប្រមូលលាមកចេញដើម្បីជៀសវាងការចំ

លងមេរោគផ្សេងៗ ហើយលាមកនោះត្រូវយកទៅដាក់គរមួយកន្លែងអោយឆ្ងាយពីទ្រុងនិងផ្ទាប់ដើ ម្បីរំងាប់មេរោគ ។

ដើម្បីទប់ស្កាត់នឹងការរាលដាលនៃជំងឺ យើងគួរតែមានវិធានការមួយចំនួនគឺៈ

- ❑ មិនត្រូវអោយកូនមាន់មានជំងឺចូលកន្លែងចិញ្ចឹម ប្រសិនបើក្នុងហ្វូងមាន់មានកូនមាន់ឈឺយើងត្រូវរហ័សបំបែកវាចេញ។
- ❑ ហាមឃាត់រាល់ការផ្លាស់ប្តូរញឹកញាប់បុគ្គលិក,កម្មករនិងសំភារៈពីអគារមួយទៅអគារមួ
- ❑ អ្នកធ្វើការក្នុងកន្លែងចិញ្ចឹមត្រូវមានសំលៀកបំពាក់និងស្បែកជើងសំរាប់ផ្លាស់ប្តូរមុនពេលចូលកន្លែងចិញ្ចឹម ។
- ❑ នៅមាត់ច្រកនៃកន្លែងចេញចូលនៃអគារនិមួយៗ ត្រូវមានទាំងរីក៏អាងតូចៗសំរាប់ដាក់សូលុយស្យុងដើម្បីសំលាប់មេរោគនៅពេលដែលយើងឆ្លងកាត់។

ហាមឃាត់ចំពោះវត្តមានមនុស្សចំលែកចេញចូលក្នុងកន្លែងចិញ្ចឹម ។

ខ/ការចាក់ថ្នាំការពារ : (Vaccine)

ការធ្វើវ៉ាក់សាំងគឺជាការងារចំបងមួយក្នុងការចិញ្ចឹមមាន់ វាអាចជួយទប់ស្កាត់នូវការរាលដា ងឺឆ្លងបានមួយចំនួនធំ ហើយការធ្វើវ៉ាក់សាំងនេះគឺធ្វើទៅតាមអាយុរបស់សត្វគឺៈ

- ❑ កូនមាន់អាយុមួយថ្ងៃ ត្រូវធ្វើវ៉ាក់សាំងប្រឆាំងនឹងជំងឺ Marek ដោយចាក់នៅខាងក្រោមស្បែកតាមបទដ្ឋាន 0.២cc នៅក្នុងកូនមាន់មួយក្បាល ។
- ❑ បន្ទាប់មកក្នុងរយៈពេលបីថ្ងៃដំបូងត្រូវផ្តល់ពពួកអង់ទីប៊ីយូទិច (Antibiotique) hi នៅក្នុងទឹករីលាយនៅក្នុងចំណីអោយវាស៊ី គឺការពារប្រឆាំងនឹងជំងឺរលោកផ្លូវដង្ហើមរឺជំងឺ CRD ដែលបង្កឡើងដោយបាក់តេរីឈ្មោះ៖ Mycoplasma Gallisepticum ។

ឧទាហរណ៍ : Chloramphenicol :1g/១លីត្រទឹក

Tetracycline រឺ Sulfamide : 1g/១លីត្រទឹក

ជាមួយគ្នានេះដែរត្រូវផ្តល់ពពួកវីតាមីន A.D.E.B អោយកូនមាន់ក្នុងរយៈពេលបីថ្ងៃជាប់គ្នាដែរ ។

ឧទាហរណ៍ៈ ត្រូវប្រើវីតាមីនចំនួន 2000 U.I/ក្បាល ដោយលាយទៅក្នុទឹកអោយវាផឹក។

- នៅពេលវាអាយុបានបីថ្ងៃត្រូវធ្វើវ៉ាក់សាំង ប្រភេទ F ដើម្បីប្រឆាំងការពារនឹងជំងឺ Newcastle ដោយបន្តក់មួយរឺ ពីរតំណក់នៅភ្នែករំច្រមុះ ។
- នៅពេលវាអាយុបាន៧-១០ថ្ងៃ ត្រូវធ្វើវ៉ាក់សាំងប្រឆាំងនឹងជំងឺ Gumboro ដោយដាក់ រាយជាមួយទឹកអោយវាផឹកនិងបន្តក់តាមភ្នែកនៅពេលវាមានអាយុ២៨ថ្ងៃ។
- កូនមាន់អាយុបាន១៥ថ្ងៃ ត្រូវធ្វើវ៉ាក់សាំងប្រឆាំងនឹងជំងឺអុតមាន់ (Fowl pox) ដោយចាក់ចំណុះក្នុងស្លាបមាន់ ។
- កូនមាន់អាយុបាន៣អាទិត្យឡើងទៅត្រូវធ្វើវ៉ាក់សាំងប្រភេទ Mដើម្បីប្រឆាំងការពារនឹងជំងឺ Newcastle ជាលើកទីពីរ ។
- កូនមាន់អាយុ៨អាទិត្យ ត្រូវធ្វើវ៉ាក់សាំងប្រឆាំងនឹងជំងឺ Pasteurellosis ដោយចាក់នៅក្រោមស្បែកតាមបទដ្ឋាន 1cc សំរាប់មាន់មួយក្បាល។ ក្រោយមករយៈពេល 4-6 ខែត្រូវចាក់ជា លើកទីពីរ ។

ចប់

មេរៀនទី ៨ ការចិញ្ចឹមមាន់ជំទង់

នៅក្នុងតំណាក់កាលនេះ យើងអាចជ្រើសរើសដឹងកូនញីនិងកូនឈ្មោលដើម្បីបំបែកយកទៅ ចេញ ពិសេសគឺកូនមាន់ឈ្មោលយើងត្រូវជ្រើសរើសចំនួនដែលត្រូវចិញ្ចឹមទុកពូជ នៅសល់ប៉ុន្មាន ចិញ្ចឹមផ្សេងគ្នា។ យើងត្រូវជ្រើសរើសយកកូនល្អមកចិញ្ចឹម ហើយត្រូវជំរុះចោលនូវកូនមាន់ដែលអង់ផ្សេងទៀតត្រូវបញ្ចូលទៅក្នុងទ្រុងយកសាច់ ។

ការចិញ្ចឹមមាន់ជំទង់សំរាប់ធ្វើជាមេមាន់ពងអាជីវកម្ម រឺមេមាន់ពងសំរាប់ពូជគឺរបៀបចិញ្ចឹមដូចគ្នា គ្រាន់តែខុសគ្នាអំពីការដាក់ឈ្មោលតែប៉ុណ្ណោះ ។

១.របៀបចិញ្ចឹម :

ក/ការចិញ្ចឹមលើទ្រនើ :

នៅក្នុងពេលវាមានអាយុ ២-៣ខែ ត្រូវដាក់ពី ១៥-២០ក្បាល/ m^2

នៅក្នុងពេលវាមានអាយុ ៣-៤ខែ ត្រូវដាក់ពី ៨-១០ក្បាល/ m^2

នៅក្នុងពេលវាមានអាយុ ៤-៥ខែ ត្រូវដាក់ពី ៤-៥ ក្បាល/ m^2

ខ/ការចិញ្ចឹមនៅលើកំរាល :

ការចិញ្ចឹមរបៀបនេះយើងអាចរៀបចំអោយមានទីធ្លាសំរាប់មាន់រត់លេង និងធ្វើរបងព័ទ្ធជុំវិញលើសពី ២ម៉ែត្រហើយត្រូវដាំដើមឈើដើម្បីធ្វើជាម្លប់ ។យើងត្រូវរៀបចំធ្វើជាទ្រនំ រឺបង្គងដើម្បីអោយវាដេកនៅពេលយប់ ហើយនៅក្នុងហ្វូងនិមួយៗមិនត្រូវបញ្ចូលកូនមាន់ដែលមានអាយុមិនស្មើ គ្នាទេ ។យើងអាចចិញ្ចឹមកូនមាន់ជំទង់ ១២-១៤ក្បាល/ម៉ែត្រក្រឡា ហើយនោះដូវក្តៅអាចដាក់បាន ពី ៩-១០ក្បាល/ម៉ែត្រក្រឡា ។

២.ការចិញ្ចឹមនិងការថែរក្សា

ក/អំពីទ្រុង គឺជាសំណង់ដែលមានខ្យល់អាកាសចេញចូលល្អ និងចែកជាល្វែងព្រមទាំងខ័ណ្ឌដោយសំណាញ់លោហធាតុ ។

ល្វែងនីមួយៗ ត្រូវមានផ្លាសំរាប់មាន់រត់លេង ទ្រុងត្រូវស្ថិតនៅលើដី ខ្ពស់ ប៉ុន្តែមិនត្រូវសន្ទឹងអោយចំសន្ទុះនៃចរន្តខ្យល់ទេ ។ នៅលើផ្ទៃល្វែងនីមួយៗ ត្រូវមានកំរាល
អង្កាមដែលមានកំរាស់ ពី៥-១០ស.ម។ ចំពោះស្នូកទឹក ស្នូកចំណី ចង្កៀងបំភ្លឺត្រូវត្រៀមទុកជាស្រេច ចំណែកទ្រូងនិងសំភារៈផ្សេងៗទៀតត្រូវរំងាប់មេរោគហើយជាស្រេចមុន នឹងបញ្ជូនមាន់មកដល់ ។

ខ/សីតុណ្ហភាព សំណើម ពន្លឺ :

ត្រូវមានសីតុណ្ហភាពជាមធ្យម ២៥ អង្សាសេ សំណើម៧០%និងពន្លឺធម្មជាតិ ។ពេលយប់ត្រូវមានចង្កៀង រឺអំពូលបំភ្លឺដើម្បីអោយមាន់ស្រួលរកទឹកនិងចំណី ។

គ/អំពីស្នូកទឹកនិងស្នូកចំណី :

ស្នូកចំណីយើងអាចធ្វើអំពីឈើបំពង់ឬស្សី, ជ័រប្លាស្ទិក រឺអំពីវត្ថុអ្វីផ្សេងៗទៅតាមចំណង់ចំ ណូលចិត្តរបស់អ្នកចិញ្ចឹមរបស់អ្នកចិញ្ចឹម។
ស្នូកចំណីទោះបីជាប្រភេទណាក៏ដោយ យើងត្រូវរៀប ចំធ្វើយ៉ាងណាកុំអោយមាន់ឡើងជាន់បាន។ ចំណែកស្នូកទឹកវិញ ត្រូវប្រើបំពង់ផ្កាប់លើចានសំប៉ែតដែលមានចំណុះទឹក ៣លីត្រ ។

ឃ/ការផ្តល់ចំណី និង ការថែរក្សា :

- ការផ្តល់ចំណី :

ចំណីចាំបាច់សំរាប់ផ្តល់អោយមាន់ជំទង់គឺ ត្រូវផ្សំឡើងដោយគ្រាប់ធញ្ញជាតិ សាច់. អំបិល សំបកឆ្អឹង. វិតាមីន និងពពួកអង់ទីប៊ីយូទិក (Antibiotique) ។ ចំណីត្រូវមានថាមពល ២៥០០ Kcal/Kg ចំណី. ប្រូតេអ៊ីន ១៨%. សែទ្បាយលូស ៥%, Ca: ២%. P : 0.៧%. NaCl : 0.៥% និងពពួកវិតាមីនផ្សេងៗទៀត។
ចំណីត្រូវកិនកំទេចជាគ្រាប់ល្អិតៗ ហើយក្នុងមួយថ្ងៃ មាន់ជំទង់មួយក្បាលត្រូវការចំណីផ្សំ ស្រេចអស់ប្រហែល ១០០ g និងស្មៅខ្ចី រឺ បន្លែស្រស់បន្ថែម។ ដើម្បីកុំអោយខ្វះខ្វាយចំណី ត្រូវអោយវាស៊ី ពី ៣ - ៤ ដង/ថ្ងៃ ។

ល.រ	វត្ថុធាតុដើម	(Kg)
១	ពោតក្រហម	៤៤%
២	ចុងអង្ករ	១២.៤៥%
៣	កន្ទក់លេខ១	១៦.៧៦%
៤	សណ្តែកសៀង	១៦%
៥	ម្សៅត្រី	៨%
៦	អំបិល	0.៥%
៧	សំបកគ្រែង	២%

❖ ការថែរក្សា :

យើងត្រូវធ្វើការតាមដាន និងត្រួតពិនិត្យជារៀងរាល់ថ្ងៃអំពីអនាម័យ កន្លែងរស់នៅ អនា ម័យ ចំណីនិងទឹក ស្ថានភាពសុខភាពរបស់សត្វ ។ ស្នូកទឹកត្រូវដុសលាងព្រឹកល្ងាចទៅតាមសភាព ជាក់ ស្តែង ដើម្បីកុំអោយធំក្លិនស្អុយ ។

ក្នុងរយៈពេលមួយអាទិត្យ ត្រូវកើបលាមកចេញអោយបាន ១ - ២ដង ចំពោះការចិញ្ចឹម ដាក់នៅក្នុងទ្រុងកា (Cage) ។ មាន់ដែលឈឺត្រូវយកវាចេញទៅចិញ្ចឹមដោយឡែក ដើម្បីងាយ ស្រួលក្នុងការតាមដានជំងឺរបស់វា។ ចំណែកសាកសពមាន់ត្រូវយកទៅកប់ចោល រឺត្រូវទុកដើម្បីធ្វើ ការវះកាត់ត្រួតពិនិត្យ រឺបញ្ជូនទៅកាន់មន្ទីរពិសោធន៍ដើម្បីធ្វើការវិនិច្ឆ័យរោគ ។

ង/វិធានការការពារ :

ដើម្បីជៀសវាងការចំលងមេរោគពីខាងក្រៅចូលមកខាងក្នុង ត្រូវហាមជាដាច់ខាតមិន អោយអ្នកចំឡែកចូលទៅក្នុងកន្លែងចិញ្ចឹមមាន់។ អ្នកចិញ្ចឹមត្រូវមានកន្លែងផ្លាស់ប្តូរសំលៀកបំពាក់និងនៅពេលចុះធ្វើការក្នុងទ្រុងមាន់ម្តងៗ ត្រូវធ្វើការរំងាប់មេរោគនៅបាតជើង ដោយដើរជាន់កំបោរ ដែលដាក់ក្នុងឡាំង រឺអាងនៅតាមផ្លូវចេញចូលទៅក្នុងទ្រុង។

❑ ការប្រើប្រាស់ថ្នាំការពារ :

- ត្រូវប្រើថ្នាំ Erytromycine ម្សៅលាយក្នុងទឹកអោយវាផឹកក្នុងរយៈពេល១ខែ

ម្តង ។ ត្រូវប្រើថ្នាំ Streptomycine 1g លាយទឹក 10 លីត្រ អោយមាន់ផឹកដើម្បីការពារនឹងជំងឺ Pasteurellose និងជំងឺ Poullorose ។

- នៅមុនពេលរដូវភ្លៀង រឺនៅខែទី ៤ ត្រូវវ៉ាក់សាំងជំងឺ Newcastle សារជាថ្មីម្តងទៀត ។

ចប់

មេរៀនទី ៩ ការចិញ្ចឹមមាន់ពង

ដោយសេចក្តីរបស់មនុស្សអំពីបញ្ហាចំណីអាហារពីមួយថ្ងៃទៅមួយថ្ងៃកាន់តែកើនឡើងស្រប នឹងបច្ចេកទេសខាងផ្នែកចិញ្ចឹមសត្វស្លាបត្រូវបានគេអនុវត្តពាសពេញនៅលើពិភពលោក ធ្វើអោយ ការចិញ្ចឹមសត្វស្លាបរបៀបប្រពលវប្បកម្មកាន់តែរីកចំរើនឡើង។ អាយុ ៥ខែឡើងមេមាន់ចាប់ផ្តើម ពង ហើយតាមសំណូមពរ បច្ចេកទេសចិញ្ចឹមគឺត្រូវចិញ្ចឹមរស់អោយបាន ៩០% និង ទិន្នផលស៊ុតឱ្យ បាន ៧០%ឡើង ។

១/ គោលបំណង : ការចិញ្ចឹមមាន់ពង គឺយើងចិញ្ចឹមដើម្បីយកស៊ុតទៅធ្វើអាជីវកម្ម រឺដើម្បី យកស៊ុតទៅភ្ញាស់ដើម្បីបន្តពូជ ។

២/ អំពីទ្រុង : គឺជាសំណង់ដែលមានខ្យល់អាកាសចេញចូលល្អ ចែកចេញជាល្វែង និងខ័ណ្ឌដោយសំណាញ់ដែក ។

ល្វែងនមួយៗត្រូវមានផ្លាសំរាប់មាន់រត់លេង គឺក្នុងលក្ខណៈដែលយើងអាចធ្វើ ទៅបាន។ គេធ្វើទ្រុងមាន់ផ្តល់ពងនៅជិតវាលស្មៅធំទូលាយ និងមានម្លប់សំរាប់អោយមាន់ជ្រក ។ យើងអាចចិញ្ចឹមមាន់ពងនៅលើកំរាល (ការចិញ្ចឹមជាហ្វូង) និងនៅក្នុងទ្រុងកា (Cage) ដែលសង់ ឡើងជាច្រើនថ្នាក់ និងខ័ណ្ឌចែកជាប្រលោះតូចៗសំរាប់តែមាន់មួយក្បាល រឺពីរក្បាលតែប៉ុណ្ណោះ ។

៣/ ការជ្រើសរើសពូជ :

ដើម្បីរក្សាអោយសមាមាត្រនៃការផ្តល់ស៊ុតមានការទៀងទាត់នោះ យើងត្រូវធ្វើការជ្រើស រើសយកមេមាន់នៅក្នុងតំណាក់កាលដែលវាមានអាយុ ១៩អាទិត្យ និងក្រោយរយៈពេលដែលវាពងរួចបានបីខែ។

ក. ទិន្នផលស៊ុត :

ក្នុងរយៈពេល ៩០ថ្ងៃក្រោយពេលដែលវាពង យើងត្រូវធ្វើការជ្រើសរើសយកមេមាន់ណា ដែលផ្តល់ទិន្នផលស៊ុតបានច្រើន គឺលើសពី ៥០ក្នុងរយៈពេល ៩០ថ្ងៃ ។

ខ.សមាមាត្រនៃការផ្តល់ស៊ុត :

មេមាន់ចាប់ផ្តើមពងនៅពេលវាមានអាយុពី ៤ - ៥ខែ ពេលនោះអាត្រាពងអាចផ្តល់ពី ២៥-៥០% ហើយក្រោយរយៈពេល ៩០ថ្ងៃដែលវាពងនោះអាត្រារបស់ហ្វូងទាំងមូលអាចផ្តល់ស៊ុត ពី

៦០ - ៧០% ហើយវាអាចផ្តល់ស៊ុតកំរិតអតិបរមាតីពី ៨០ - ៩០%គឺក្នុងរយៈពេលពី ៤ - ៥ខែ បន្ទាប់ ហើយចាប់ពីអាទិត្យទី៤២ រហូតទៅដល់អាទិត្យទី៧៤ សមាមាត្រនៃការផ្តល់ស៊ុតគឺនៅប្រហែល ៦០% រឺក៏អាចនៅក្រោមនេះ។ នៅរដូវក្តៅមេមាន់ពុំសូវផ្តល់ស៊ុតទេ ប៉ុន្តែនៅរដូវរំហើយអាកាសធាតុល្អ មាន់អាចផ្តល់ស៊ុនូវអាត្រាខ្ពស់បំផុត ។

ចំពោះមេមាន់ដែលផ្តល់ទិន្នផលស៊ុតតិច យើងត្រូវធ្វើការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ ដោយមានតា រាងតាមដានសុខភាព, គុណភាពពង រឺកត់ពីអាត្រាពងដើម្បីពិសោធន៍សម្ថភាពរបស់មេមាន់និមួយៗ ជាពិសេសយើងត្រូវជំរុះចោលនូវមេមាន់ណា ដែលផ្តល់ស៊ុតមានលក្ខណៈខុសពីធម្មតាដូចជា : សំបក ទន់ . ស៊ុតតូចពេក រឺក៏ស្ងួចសងខាង ។

គ. រូបរាងខាងក្រៅរបស់មេមាន់ :

ក្រោយរយៈពេលដែលពងបាន ៣ខែ ឈើអាចធ្វើការប្រៀបធៀបរវាងមេមាន់ដែលពងបានល្អ និងមេមាន់ដែលពងមិនសូវល្អគឺ :

- ចំពោះមេមាន់ដែលពងបានល្អ គឺពោះរបស់វាធំ ហើយទន់. ត្រគាកវាសាយ និងរន្ធក្លូអាក់រីកធំ ។ មេមាន់ពងកាន់តែច្រើន សារធាតុការតែន (Carotene) ដែលមាននៅចំពុះ គល់ចំពុះ ស្បែក. ជើង ម្រាមជើង នឹងត្រូវបាត់បង់កាន់តែខ្លាំង។

មេមាន់ដែលពងបានល្អ គឺវានៅក្បែរ ឈ្មោល ហើយព្រមនឹងឈ្មោលជានិច្ច (កាលណាយើងយកដៃទៅដាក់ពីលើខ្នងរបស់វា គឺវាអោនក្រាបចុះ) ។

- ចំពោះមេមាន់ពងមិនសូវល្អ គឺពោះរបស់វាមានលក្ខណៈរឹង ហើយរន្ធក្លូអាក់តូច ពុំសូវមានចលនា ។ វាធ្វើចលនាដោយលោតចុះឡើង ដោយពុំព្រមជាមួយឈ្មោលទេ ។ ដើម្បីទទួលបានទិន្នផល ស៊ុតល្អ យើងត្រូវធ្វើការជំរុះវាជារៀងរាល់ខែ (ជាមធ្យមគឺប្រហែល ២% ក្នុងរយៈពេល១ខែ) ។ ៤/ ការផ្តល់ចំណី - ថែរក្សា - ការប្រមូលស៊ុត :

ក. ការផ្តល់ចំណី : យើងត្រូវធ្វើការផ្តល់ចំណីអោយវាស៊ីអោយបានគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីអោយ វាផ្តល់ស៊ុត និងរក្សាទំងន់របស់វា។ យើងត្រូវផ្តល់ចំណីដែលមានបរិមាណប្រូតេអ៊ីនពី ១៦ - ១៧%

ថាមពលបំលែង ២៨៥០ Kcal / 1Kg ចំណី. Ca: 3,5%. P: 0,7%. Metionine: 0,55% Cellulose: 5-6%. Vitamin A: 12000-15000 UI / 1Kg ចំណី. Vitamin D3 :1500 - 2000 UI/1Kg ចំណី។

ចំពោះមាន់ឈ្មោល (ពូជ) ត្រូវបន្ថែមបន្លែស្រស់. ម្សៅស្មៅ ពោតលឿង ដើម្បីជួយបំ ពេញដល់ស៊ុតក្រហមអោយមានលក្ខណៈជីវសាស្រ្តខ្ពស់ ព្រោះស៊ុតក្រហមមានឥទ្ធិពលដល់ការរីក ចំរើនរបស់អំប្រីយ៉ុង។

យើងត្រូវធ្វើការកំនត់ បរិមាណនៃសមាសធាតុផ្សេងៗនៅក្នុងចំណី អោយបានគ្រប់គ្រាន់ ហើយត្រូវជៀសវាងការផ្លាស់ប្តូរភ្លាមៗនូវប្រភេទចំណី ដែលជាហេតុធ្វើអោយបរិមាណស៊ុតត្រូវថយ ចុះ ។ ចំពោះមាន់ផ្តល់ស៊ុតត្រូវកំណត់ចំណីអោយវាស៊ីពី ១១០ - ១២០ក្រាម/ក្បាល/ថ្ងៃ។ ចំណែក មាន់ផ្តល់សាច់ត្រូវអោយវាស៊ីពី ១៥០ - ១៦០ក្រាម/ថ្ងៃ/ក្បាល ។ មិនត្រូវប្រើប្រាស់ចំណីដែលមានក្លិនខាខ្លាំងដូចជា : ម្សៅត្រី ប្រេងថ្លើមត្រី. កន្ទក់ ព្រោះ វាមានឥទ្ធិពលអាចធ្វើអោយមានការប្រែពណ៌របស់ស៊ុតក្រហម និងបណ្តាលអោយខូចខាតដល់ការ លូតលាស់របស់អំប្រីយ៉ុង។

ដើម្បីកុំអោយខ្វះខ្វាយចំណី ត្រូវដាក់អោយវាស៊ី ២ រឺ ៣ដង /ថ្ងៃ។ ត្រូវឧស្សាហ៍ដុសលាងស្នូកទឹក និងស្នូកចំណីអោយបានជាប្រចាំ។

រូបមន្តសម្រាប់ក្នុងការផ្សំចំណីសម្រាប់មាន់ពង (១០០ គក្រ)

រូបមន្តសម្រាប់ក្នុងការផ្សំចំណីសម្រាប់មាន់ពង (១០០ គក្រ)

ល.រ	វត្ថុធាតុដើម	គិតជា គក្រ
១	ពោតក្រហម	៤៩
២	ចុងអង្ករ	៥.៧៥
៣	កន្ទក់លេខ១	៥.៤
៤	សណ្តែកសៀង	១៥

៥	ម្សៅត្រី	១៧
៦	អំបិល	0.៥
៧	សំបកគ្រែង	៥
៨	មេត្យូនីន	0.១

ខ. ការថែរក្សា : អ្នកថែរក្សានៅក្នុងទ្រុងមាន់ត្រូវមានសភាពទន់ភ្លន់ កុំស្រែកឡូឡា មិនត្រូវមានសំឡេងអ៊ូអរ និងជៀសវាងប្រើនូវវត្ថុណាដែលមិនមែនជាទំលាប់ធម្មតានៅក្នុងទ្រុង។ មិនត្រូវប្រើពណ៌ក្រហម រឺលាបថ្នាំក្រហមនៅលើចំពុះមាន់ទេ ព្រោះអាចបណ្តាលអោយមាន់ចឹកគ្នា ទៅលើស្នាមពណ៌ក្រហម ដែលជាហេតុនាំជាហេតុនាំអោយមាន់ងាប់។ ត្រូវជៀសវាងចំពោះប្រការ ខាងលើនេះ ព្រោះកាលណាមាន់ផ្អើល បរិមាណស៊ុតត្រូវថយចុះ ។

គ. ការប្រមូលស៊ុត : ត្រូវឧស្សាហ៍ប្រមូលស៊ុតអោយបាន ពីរដងក្នុងមួយថ្ងៃ ។ ស៊ុតដែល ប្រមូលត្រូវដាក់លើប្រដាប់ទ្រស៊ុត ដើម្បីជៀសវាងកុំអោយបែក។ ចំពោះបញ្ហាស៊ុតបែកច្រើនគឺ បណ្តាលមកពី :

- ❑ មាន់ពងលើកំរាលអង្កាមស្តើងពេក
- ❑ មាន់ពងលើទ្រនើដែលមានប្រហោងធំ -
- ❑ សំបុកពងតិចពេក បណ្តាលអោយមាន់ប្រជ្រៀតគ្នា ។

៥/ លក្ខខ័ណ្ឌផ្សេងៗក្នុងការចញ្ចឹមមាន់ពង :

ក. អំពីសីតុណ្ហភាព : សីតុណ្ហភាពដែលសមស្របក្នុងការចិញ្ចឹមមាន់ពង គឺ ២៥ អង្សារ ។

ខ. សំណើម : សំណើមដែលសមស្របក្នុងការចិញ្ចឹមមាន់ពង គឺ ៧៥% ប្រសិនបើទាបពេក នោះធ្វើអោយមាន់ផឹកទឹកច្រើន, ស៊ីតិច និងធ្វើអោយបរិមាណនៃកំទេចកំទីផ្សេងៗដែលមាននៅ ក្នុងទ្រុងមាន់កើនឡើងខ្ពស់ ដែលជាហេតុធ្វើអោយមាន់មានការពិបាកក្នុងការដកដង្ហើម ហើយងាយនឹងទទួលនូវជំងឺ C.R.D និងជំងឺផ្លូវដង្ហើមផ្សេងៗទៀត ។

នៅពេលដែលសំណើមខ្ពស់ខ្លាំង (>85%) នោះធ្វើអោយការដកដង្ហើមរបស់មាន់មានចំនួន ១៥0ដង/នាទី។ ម៉្យាងទៀតបរិមាណទឹកក្នុងបរិយាកាសខ្ពស់ នាំអោយបណ្តូរនៃប្រព័ន្ធ

ខ្យល់ចូលទៅក្នុងសួតមាន់ពុំបានគ្រប់គ្រាន់។ ដូច្នេះនៅពេលដែលសំណើមខ្ពស់ពេក ក៏ងាយនឹងទទួលនូវ ជំងឺ C. R.D ដែរ ។

គ. អំពីពន្លឺ: មានសារៈសំខាន់ណាស់ក្នុងការចិញ្ចឹមមាន់យកស៊ុត។ ត្រូវផ្តល់ពន្លឺអោយបាន ត្រឹមត្រូវ គឺនៅពេលដែលមាន់មានអាយុ ២១អាទិត្យឡើងទៅត្រូវផ្តល់ពន្លឺពី ១៦ - ១៧ម៉ោង/ថ្ងៃ ការផ្តល់ពន្លឺបានត្រឹមត្រូវ គឺអាចបំផុសផលិតកម្មស៊ុតបានពី ៥ - ១០% តែប្រសិនការផ្តល់ ពន្លឺពុំបានទៀងទាត់ទេ នោះនឹងធ្វើអោយផលិតផលស៊ុតត្រូវថយចុះ។ ចំណែកមាន់ឈ្មោល (ពូជ) វិញ ការផ្តល់ពន្លឺអាចធ្វើអោយគុណភាពន្ថែមត្រូវចុះខ្សោយ អាស្រ័យដោយថាមពលរបស់ពន្លឺរំ ញោចដល់ការកកើតស្ពែមកើនឡើងខុសលក្ខណៈធម្មតា។

ចំពោះប្រភពពន្លឺ យើងយកអំពូលភ្លើង ដែលមានអនុភាព 40W ដោយព្យួរកំពស់ជាង 2mពីផ្ទៃកំរាល ហើយប្រភពពន្លឺនេះសំរាប់ផ្ទៃ $9m^2$ ក្នុងតំណាក់កាលដែលមាន់កំពុងផ្តល់ស៊ុត យើងមិនត្រូវផ្លាស់ប្តូររយៈពេលផ្តល់ពន្លឺឆាប់រហ័ស ពេកទេ ហើយការផ្តល់ពន្លឺត្រូវអនុវត្តនៅពេលព្រឹក និងពេលយប់ ជាពិសេសនៅរដូវត្រជាក់។ អាំង តង់ស៊ីតេនៅក្នុងកន្លែងចញ្ចឹម គួរតែភ្លឺច្បាស់ល្អ គឺអាចអានកាសែតបាន។ ពន្លឺពណ៌ស និងពណ៌ទឹក ក្រូចជួយបំផុសអោយមាន់ផ្តល់ស៊ុតបានច្រើនបញ្ឈប់ដល់ដំណើរការពង ។

៦/ វិធានការការពារ :

ត្រូវអនុវត្តអនាម័យអោយបានត្រឹមត្រូវ ដូចជាសំអាតទ្រុងមាន់ និងសំភារៈប្រើប្រាស់ផ្សេងៗ។ ចង្អូរទឹកមិនត្រូវទុកអោយធំក្លិនស្អុយ ។ល។ ចំពោះកំរាលអង្កាមត្រូវផ្លាស់ប្តូរពី ២-៣ខែម្តង ។

- ថ្នាំការពារ :
  - ត្រូវប្រើថ្នាំ Erytromycine ម្សៅប្រើលាយទឹកអោយវាផឹក ក្នុង១ខែម្តង
  - ដើម្បីការពារនឹងជំងឺ Pasteurellose និង Pullorose ត្រូវប្រើថ្នាំ Streptomycine1g លាយជាមួយទឹក 10L អោយមាន់ផឹក ។

- ដើម្បីការពារប្រឆាំងនឹងជំងឺ Newcastle យើងត្រូវចាក់ថ្នាំការពារ ២ដង គឺនៅពេលវាអាយុបាន ១៩អាទិត្យ និងក្រោយរយៈពេលរយៈពេល ៦ខែ គឺនៅពេលដែលវាអាយុបាន១២ខែ ។យើងប្រើថ្នាំ Imopestប្រភេទទឹកគឺ 1cc/ 3 ក្បាល ។
- ចំពោះមាន់ពងដែលចិញ្ចឹមនៅលើកំរាល រឺនៅលើដីផ្ទាល់ត្រូវបញ្ចុះព្រូនក្នុងរយៈពេល ៣ខែម្តង ។ គឺប្រើ Piperazine : 3mg / 1kg ចំណី ។

ចប់

មេរៀនទី ១០ ការចិញ្ចឹមមាន់ពងពូជ

១/ គោលបំណង : ការចិញ្ចឹមហ្វូងមេមាន់ពង (ពូជ គឺដើម្បីយកស៊ុតដែលមានកំណ ទៅភ្ញាស់ សំរាប់បង្កើតជាហ្វូងមាន់ជំនាន់ក្រោយដែលមានសុខភាពល្អ និងផ្តល់នូវបរិមាណស៊ុតខ្ពស់។

២/ រយៈពេលជ្រើសស៊ុតយកទៅភ្ញាស់ :

មេមាន់ផ្តល់ស៊ុតចាប់ផ្តើមពង នៅពេលវាមានអាយុចាប់ពី ៤ - ៥ខែឡើងទៅ ។ ប៉ុន្តែនៅក្នុងតំណាក់កាលដែលវាចាប់ផ្តើមពងជាលើកដំបូង គឺយើងពុំទាន់ធ្វើការជ្រើសរើសយកស៊ុតទៅភ្ញាស់ ទេ តរបស់វាមានលក្ខណៈតូច ហើយអាត្រាដែលមានកំណកំណើត និងអាត្រាញាស់នៅមានកម្រិតទាប។

តាមលក្ខណៈបច្ចេកទេស តំណាក់កាលដែលយើងត្រូវធ្វើការជ្រើសរើសយកស៊ុតទៅភ្ញាស់ គឺកាប់ពីខែ ទី៧ឡើងទៅរហូតទៅដល់ខែ ទី ១៦ - ១៧ (មានរយៈពេលពី ៩ - ១០ខែ) ។ ប៉ុន្តែតាមការអនុវត្តជាក់ស្តែង ដោយផ្អែកទៅលើលក្ខណៈ
បច្ចេកទេសនោះ គឺនៅពេលដែលមេមាន់មាន អាយុ ១៥ខែឡើងទៅ គឺគេចាប់ផ្តើមធ្វើការជំរុះវាជាបណ្តើរៗ រហូតដល់ខែទី១៧ ព្រោះនៅក្នុងតំ លណាស់កាលនេះ អាត្រានៃការញាស់ កាន់តែថយចុះ ។

៣/ ផ្ទៃក្រឡាសំរាប់ចិញ្ចឹម :

យើងត្រូវរៀបចំកន្លែងចិញ្ចឹមមេមាន់ពង (ពូជ)អោយបានត្រឹមត្រូវទៅតាមលក្ខណៈបរទេស។ ប្រសិនបើយើងចិញ្ចឹមវា ដោយពុំបានគិតអំពីលក្ខណៈបច្ចេកទេស ដូចជា ចង្អៀតពេកនោះនឹងអោយការលូតលាស់របស់មេមាន់ពុំស្មើគ្នា ហើយការផ្តល់ស៊ុតត្រូវថយចុះ។ ដូច្នេះយើងដោយធ្វើការកំណត់ចំនួនក្បាលទៅនឹងផ្ទៃក្រឡាគឺ :ពី ៥ - ៦ក្បាល / m^2(យកស៊ុតពូជ)

ពី ២.៥ - ៣ ក្បាល / m^2(យកសាច់)

គឺប្រហែលពី ១០ - ១២ Kg នៃទំងន់ / m^2)

៤/ របៀបដាក់ឈ្មោល :

យើងត្រូវជ្រើសរើសយកឈ្មោល (បា) ដែលមានសុខភាពល្អ មានរាងធំធាត់, រឹងម៉ា និង មានទំងន់ចាប់ពី 2,5 Kg ឡើងទៅ ហើយត្រូវមានអាយុ ៩ខែ តែមិនត្រូវលើសពី ៣ឆ្នាំ ។

- ឈ្មោល / ញី (ស៊ុតពូជ) : ១ / ១២ក្បាល ។
- ឈ្មោល / ញី (សាច់) : ១ / ៨ - ១០ក្បាល ។

៥/ អំពីចំណី :

យើងត្រូវរៀបចំណីសំរាប់មាន់ពងពូជ ដោយអោយវាស៊ីអោយបានគ្រប់គ្រាន់។ តែត្រូវកំ ណត់អោយវាស៊ីពី ១០០ - ១១០ក្រាម/ថ្ងៃ/ក្បាល។ ត្រូវមានស្នូកបន្ថែមដាក់ Ca និង P សំរាប់ មេមាន់ ។ យើងត្រូវរៀបចំស្នូកទឹក និងស្នូកចំណីអោយបានគ្រប់គ្រាន់ ប្រសិនបើពុំគ្រប់គ្រាន់ទេនោះ មាន់ធំ និងចឹកមេដែលតូចជាងវា។ធ្វើអោយការធំធាត់មិនស្មើគ្នា។

៦/ការប្រមូល និងរក្សាស៊ុត :

យើងត្រូវឧស្សាហ៍ប្រមូលស៊ុតជាបន្តបន្ទាប់ គឺក្នុងរយៈពេល ១ - ២ម៉ោងម្តង (ការចិញ្ចឹម នៅលើកំរាល) ។ យើងត្រូវធ្វើការជ្រើសរើសយកស៊ុតដែលមានលក្ខណៈល្អទុកសំរាប់ភ្ញាស់ និងត្រូវជំរុះចោលនូវស៊ុតដែលមានលក្ខណៈមិនល្អចេញ។ ត្រូវយកកន្សែង រំក្រដាសស្តើងទៅជូតសើៗ នៅ លើសំបកស៊ុតដែលកខ្វក់ និងហាមដាច់ខាតមិនត្រូវយកស៊ុតទៅលាងស៊ុត ។ ចំពោះស៊ុតដែលប្រឡាក់ ឈាម ត្រូវជំរុះចោល។ ស៊ុតត្រូវរក្សាទុកក្នុងបន្ទប់ ដែលមានសីតុណ្ហភាព ពី ១៥ អាចទុកបានរយៈ ពេលពី ២ - ៣អាទិត្យ ។

ចប់

មេរៀនទី ១១ ការចិញ្ចឹមមាន់ពងអាជីវកម្ម

១. គោលបំណង : ការចញ្ចឹមហ្វូងមេមាន់ពង (អាជីវកម្ម) គឺដើម្បីយកស៊ុតទៅធ្វើអាជីវ កម្មនៅលើទីផ្សារ ដើម្បីបំរើសេចក្តីត្រូវការរបស់អតិថិជន ។

២. រយៈពេលធ្វើអាជីវកម្ម :

មេមាន់ចាប់ផ្តើមពង នៅពេលវាមានអាយុ ពី ៤ - ៥ខែឡើងទៅ។ នៅអាទិត្យទី២២ ទិន្ន ផលស៊ុតរបស់វា ផ្តល់បានប្រហែល ៣០% ហើយទិន្នផលស៊ុតនេះ នឹងត្រូវកើនឡើងជាបណ្តើរៗ ហើយត្រូវថយចុះមកវិញ នៅពេលវាមានអាយុ ៤២អាទិត្យ ។ លុះដល់ពេលវាមានអាយុ៧៤ អាទិត្យ គឺវានៅផ្តល់ទិន្នផលស៊ុតបានប្រហែល ៦០% (នៅពេលនោះគេចាប់ផ្តើមលក់វាចេញ) ។ តែប្រសិន បើគេចាប់ផ្តើមធ្វើការជំរុះវាជាបណ្តើរៗ នៅពេលវាមានអាយុ ៥០អាទិត្យឡើង នោះគេអាចចិញ្ចឹម វារហូតទៅដល់អាយុ ២៤ខែ (ការធ្វើអាជីវកម្មស៊ុតនៅតែមានចំណេញ) ។ ទិន្នផលនៃការផ្តល់ស៊ុត នៅឆ្នាំទី II ត្រូវថយចុះប្រហែល២៥% បើប្រៀបធៀបទៅនឹងឆ្នាំទី 1 ។

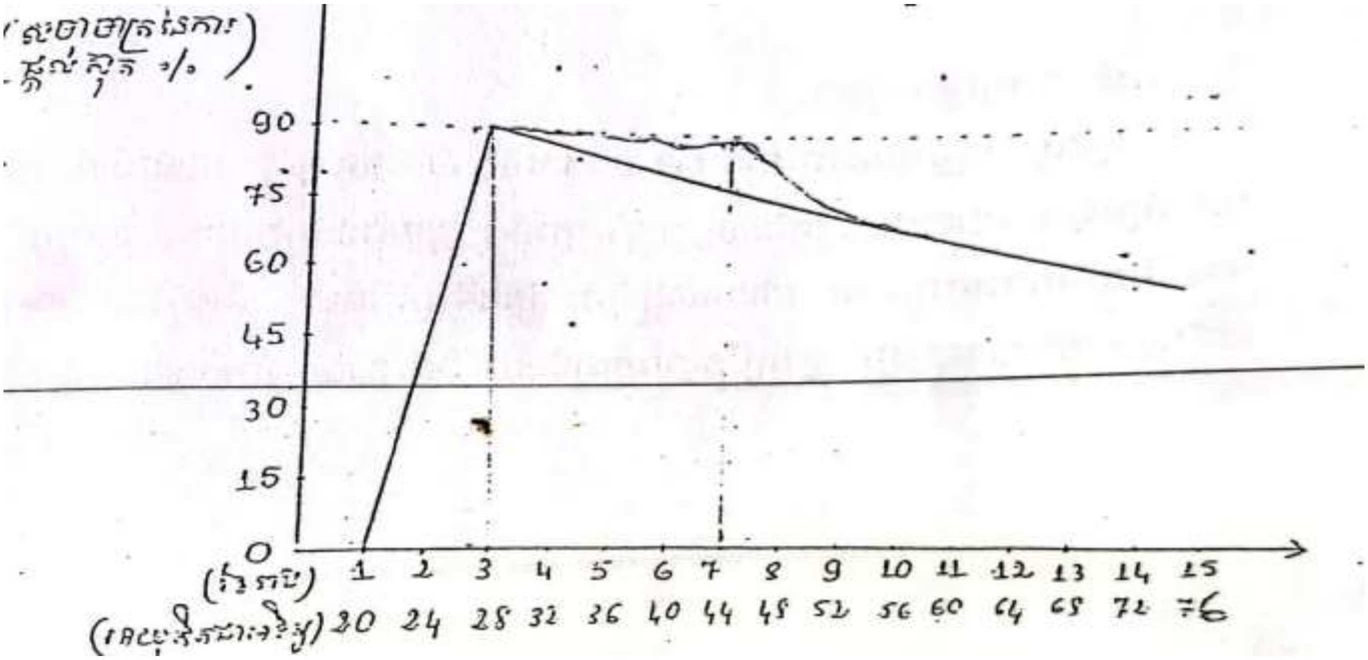

ក្រាហ្វិចសមាមាត្រនៃការផ្តល់ស៊ុតខាងលើនេះ គឺទទួលបានក្នុងកំរិតមួយដែលហ្វូងមាន់មានសុខភាពល្អ និងមានជីវជាតិគ្រប់គ្រាន់នៅក្នុងចំណី។ ប្រសិនបើសមាមាត្រនៃការផ្តល់ស៊ុតមានការ ថយចុះ រំខុសពីចំណុចណាមួយនៃក្រាហ្វិក នោះយើងត្រូវធ្វើការត្រួតពិនិត្យទៅលើគុណភាពចំណីនិងបណ្តាជំងឺឆ្លងផ្សេងៗ ។

៣. អំពីទ្រុងសំរាប់ចិញ្ចឹម :

ក/ ការចិញ្ចឹមនៅក្នុងទ្រុងកា (Cage) : ការចិញ្ចឹមមាន់ពងនៅក្នុងទ្រុងកា គឺយើងមានលទ្ធ ភាពក្នុងការតាមដានសកម្មភាព មាន់ណាដែលផ្តល់ស៊ុត និងមាន់ណាដែលពុំសូវផ្តល់ស៊ុត ។ ម៉្យាងទៀតការចិញ្ចឹមរបៀបនេះ ពុំសូវកើតមាននូវជំងឺឆ្លងផ្សេងៗ និងស៊ុតដែលយើទទួលបាន គឺមានសភាពល្អ ។

ខ/ ការចិញ្ចឹមនៅលើកំរាល រំនៅលើដីផ្ទាល់ : ការចិញ្ចឹមមាន់ពងនៅលើកំរាល រំនៅលើដីផ្ទាល់ គឺងាយនឹងទទួលនូវជំងឺឆ្លងផ្សេងៗ ។ យើងពុំអាចធ្វើការត្រួតពិនិត្យ និងតាមដានចំពោះមេមាន់ ណា ដែលផ្តល់ស៊ុតបានច្រើន ហើយមេណាដែលពុំសូវពង។ ការចំណាយចំណី គឺច្រើនជាងការចញ្ចឹម នៅក្នុងទ្រុងកា។ ស៊ុតដែលទទួលបានគឺមានសភាពកខ្វក់ ហើយរយៈពេលរក្សាស៊ុតគឺមានរយៈពេល ខ្លី។

៤. ការប្រមូលស៊ុត :

ត្រូវធ្វើការប្រមូលស៊ុតអោយបាន ២ដង/ថ្ងៃ។ ស៊ុតដែលប្រមូលបានហើយ ត្រូវរៀបដាក់លើប្រដាប់ទ្រស៊ុត ដោយដាក់ផ្នែកដែលស្រួចចុះក្រោម ។ មុនពេលចែកចាយស៊ុតទៅលើទីផ្សារយើង អាចធ្វើការរំងាប់មេរោគបាន ដោយលាងស៊ុតទៅក្នុងទឹកអំបិល, ទឹកកំបោរ $Ca(OH)_2$ រំទឹកសាវែល ។ នៅពេលលាងរួច ត្រូវប្រើកង្ហាបក់ជាជំនួយដើម្បីអោយឆាប់ស្ងួត ។

មេរៀនទី ១២ ការចិញ្ចឹមមាន់សាច់

១.គោលបំណង : ការចិញ្ចឹមមាន់សាច់ គឺដើម្បីបង្កើនទិន្នផលសាច់សំរាប់បំរើសេចក្ដីត្រូវការរបស់មនុស្ស ។

២. ការវាយតំលៃ : មាន់សាច់ត្រូវបានគេវាយតំលៃថាល្អ នៅពេលដែលស្បែករបស់វាមាន ពណ៌លឿង និងកំរិតធំធាត់របស់វាមានការជាក់លាក់។ សាច់ត្រូវមានលក្ខណៈស្រស់ ស្ងួត មាន ពណ៌ស រំពណ៌ផ្កាឈូកស្លែត ហើយមានលក្ខណៈផុយ ។ ជាធម្មតាគុណភាពរបស់សាច់មាន់ក៏អាស្រ័យទៅនឹងករណីផ្សេងៗ នៃការសំឡាប់វាដែរដូចជា :

- ត្រូវជ្រលក់ទឹកក្ដៅអោយបានសព្វ
- ស្បែកគ្មានដាច់
- គ្មានជាំឈាម

៣. រយៈពេលចញ្ចឹម :

ការចញ្ចឹមមាន់សាច់ គឺមានរយៈពេលខ្លី ។

- Plymouth រយៈពេលសមស្រប 8 w
- Hybro រយៈពេលសមស្រប 7 w
- ការចញ្ចឹមមាន់សាច់ ប្រសិនបើយើងអូសបន្លាយពេលវេលា នោះការចញ្ចឹមរបស់យើងកាន់តែចំណាយចំណីច្រើនឡើងៗ (នាំអោយខាត) នេះក៏អាស្រ័យដោយទីផ្សារមានការប្រែ ប្រួល។ ជួនកាលការចិញ្ចឹម ក៏ត្រូវមានរយៈពេលយូរបន្តិចដែរ ព្រោះពេលដែលយើងរហ័សបញ្ចេញលក់ គេថាមាន់មានជំងឺ។
- ៤. របៀបចិញ្ចឹម :
- នៅពេលវាមានអាយុពី ១ - ៤ w ការចិញ្ចឹមបំប៉ន គឺដូចគ្នានឹងកូនមាន់ចិញ្ចឹមយកពងដែរក៏ ប៉ុន្តែ វាត្រូវការសីតុណ្ហភាពខ្ពស់ជាងកូនមាន់ចិញ្ចឹមយកពងបន្តិច។

កំរិតនៃការលូតលាស់របស់មាន់សាច់មានការរីកចំរើន និងកើនទំងន់យ៉ាងឆាប់រហ័ស ដូច្នេះ តំរូវការប្រូតេអ៊ីននៅក្នុងចំណី ក៏ត្រូវទាមទារអោយមានកិរិតខ្ពស់ដែរ។ នៅក្នុងតំណាក់កាលដំបូងចំណីត្រូវមានប្រូតេអ៊ីន ២២% ដើម្បីបង្កើតជាសាច់ទ្រូង និងសាច់គូទ ។

- ❑ នៅពេលវាមានអាយុពី ៤ - ១០អាទិត្យ ត្រូវបំប៉នចំណីអាហារដែលសំបូរទៅដោយជាតិ ស្ករ និងបន្ថយនូវកំរិតប្រូតេអ៊ីន ដើម្បីអោយវាធំធាត់ឆាប់រហ័ស ។
- ❑ ចំពោះថាមពលវិញគឺផ្ទុយគ្នា ព្រោះនៅបណ្ដាអាទិត្យដំបូង គឺបណ្ដូរថាមពលនៅរក្សាកិរិត 3000 KCal /kgចំណី ប៉ុន្តែនៅអាទិត្យក្រោយបន្តបន្ទាប់ វានឹងកើនឡើងរហូតទៅដល់ 3400KCal/kgចំណី នៅក្នុងតំណាក់កាលចុងក្រោយ។

រូបមន្តចំណីសម្រាប់មាន់យកសាច់ (១០០ គក្រ)

រូបមន្តចំណីសម្រាប់មាន់យកសាច់ (១០០ គក្រ)

ល.រ	វត្ថុធាតុដើម	អាយុ ០ - ៣ w	អាយុ ៣ - ៦ w	អាយុ ៦ - ៩ w
១	ពោត	៤៨%	៤៦%	៤៤%
២	ម្សៅត្រីលេខ១	៣២%	២៧%	២៣%
៣	កន្ទក់លេខ១	១៥%	២០%	២៣%
៤	ចុងអង្ករ	៥%	៧%	១០%
៥	អំបិល	0.៥%	0.៥%	0.៥%
៦	ប្រេមិក	0.២%	0.២%	0.២%
៧	សំបកគ្រែង	0.0%	0.0%	0.0%

សរុបៈ	ប្រូតេអ៊ីន	២២%	២០%	១៨%
	សែលុយឡូស	៣%	៣.៦%	៣.៦%
	Ca	១.៧%	១.៥%	១.៣%

ក/ ការចិញ្ចឹមនៅលើទ្រនើ :

ការចិញ្ចឹមមាន់សាចនៅលើទ្រនើយើងអាចសន្សំសំចៃបាននូវផ្ទៃក្រឡាសំរាប់ចិញ្ចឹមជាពិសេស យើងអាចធ្វើការត្រួតពិនិត្យទៅលើផ្នែកអនាម័យ ។

ដង់ស៊ីតេនៃការចិញ្ចឹមនៅលើទ្រនើគឺ : ពី ២០ - ២៥ Kg/m^2 ប៉ុន្តែនៅរដូវក្តៅ ជាមធ្យមគឺ 15 Kg/m^2

ការចិញ្ចឹមនៅលើទ្រនើ គឺត្រូវមានកំរិតប្រូតេអ៊ីន និងថាមពលកំដៅគ្រប់គ្រាន់តាមសំណូមពរ។

ខ/ ការចិញ្ចឹមនៅក្នុងទ្រុងលាត :

ការចិញ្ចឹមមាន់សាច់នៅក្នុងទ្រុងលាត យើងត្រូវកំណត់ចំនួនក្បាលទៅនឹងក្រឡាផ្ទៃសំរាប់ចិញ្ចឹមអោយបានសមស្រប : ជាមធ្យមគឺ 15Kg នៃទំងន់/m^2 និងនៅរដូវក្តៅជាមធ្យមគឺ 12Kg នៃទំងន់ /m^2 ។ ថាមពលត្រូវខ្ពស់ ហើយប្រូតេអ៊ីនត្រូវផ្តល់អោយបានគ្រប់គ្រាន់តាមសំណូមពរដើម្បីបំពេញតាមសេចក្តីត្រូវការនៃសកម្មភាពលូតលាស់របស់មាន់ ។

គ/ ការផ្តល់ចំណី, ការថែរក្សា និងការធ្វើវ៉ាក់សាំង :

ការធ្វើវ៉ាក់សាំងសំរាប់មាន់យកសាច់ :

Weeks	ប្រភេទ	ផ្លូវផ្តល់
១	ND + DB	ផឹក ឬ បន្តក់
២	Gumboro	ផឹក ឬ បន្តក់
៣	Coryza	ចាក់ DM / 0.៣ml
៤	Lasota	ផឹក

ដើម្បីអោយមាន់សាច់មានការធំធាត់ឆាប់រហ័ស យើងត្រូវផ្តល់ចំណីអោយវាស៊ីថែមទៀតនៅពេលយប់ ត្រូវផ្តល់ពន្លឺអោយវា និងត្រូវរៀបចំយ៉ាងណាកុំអោយពន្លឺចាំងភ្នែកវា ដែលជាមូលហេតុបណ្តាលអោយញោចដល់ប្រព័ន្ធប្រសាទ បង្កើតជាបាតុភូតទឹក រឹជល់ និងស៊ីរោមគ្នា។ គប្បីកាត់ចំពុះអោយវា និងត្រូវគិតគូរអំពីសមាសធាតុដែលមាននៅក្នុងចំណីអោយវាស៊ីអោយបានគ្រប់គ្រាន់ ។ នៅពេលដែលមាន់ធ្វើចលនាបានតិចតួច វាក៏ធ្វើអោយមាន់ឆាប់ធំធាត់ដែរ ។ យើងត្រូវលៃយ៉ាងណាអំពីកន្លែង អោយវាឈរស៊ីចំណីអោយបានគ្រប់ក្បាលក្នុងពេលតែមួយ និងស្នូកទឹកត្រូវដាក់កន្លែងដែលងាយស្រួលដល់ការដើរទៅផឹក ។

មេរៀនទី ១៣ ការចិញ្ចឹមមាន់គ្រៀវ

១. ការចញ្ចឹមមាន់គ្រៀវ : កូនមាន់នៅពេលវាមានអាយុចាប់ពី១ខែឡើង ទើបយើងឃើញ លក្ខណៈញី រំឈ្មោលរបស់វាច្បាស់លាស់។ ចំពោះមាន់ឈ្មោលដើម្បីអោយវាធំធាត់ឆាប់រហ័សនោះ គឺយើងធ្វើការភ្ញៀវវា និងបំប៉នចំណីវា។

ការគៀវ គឺជាមាន់ឈ្មោលដែលគេវះយកពងស្វាសវាចេញ ដើម្បីកុំអោយមានការរីកចំរើនផ្នែកភេទ ។ ក្រោយពីគ្រៀវវារួច សិរនិងចែរបស់វាស្លេករួញ បាត់បង់នូវភាពក្លាហាន មានភាពសាំមានខ្លាញ់ជាប់ស្បែកពោះ និងតាមសាច់ដុំកាន់តែច្រើនឡើងៗ សាច់មានរសជាតិ ហើយការធំធាត់ គឺមានកំរិតខ្ពស់ ។ ចំណែកមាន់ញីវិញគេមិននិយមភ្ញៀវទេ ព្រោះវាផ្តល់ផលតិចជាងកាទុកពង ។

១.១ ប្រការគួរយល់ដឹងនៅមុនពេលគ្រៀវ :

ក/យើងត្រូវជ្រើសរើសយកមាន់ដែលមានអាយុចាប់ពី៤ខែឡើងមកគៀវ ព្រោះមាន់មានអាយុ ៤ខែនេះ វាមានពងស្វាសតូចល្មម គឺប្រហែលប៉ុនកូនដៃ ដែលយើងអាចលូកទាញបានដោយ ស្រួលជាងមាន់ដែលមានអាយុ ៦ខែឡើង ព្រោះពងស្វាសរបស់វាកាន់តែធំឡើងមានការពិបាកលូត ទាញយកដោយវាស្វិតពេក ដែលបណ្តាលអោយមានការប៉ះពាល់ដល់សួត រំខួរឆ្អឹងខ្នង នាំអោយមាន គ្រោះថ្នាក់។ ម៉្យាងទៀត មាន់ដែលមានអាយុលើសពី ១.៥ឆ្នាំ ក៏មិនត្រូវយកមកគៀវដែរ ព្រោះ ពងស្វាសរបស់វាស្អិតជាប់ទៅនឹងសាច់ដុំ ពេលយើងទាញចេញនឹងបណ្តាលអោយដាច់សរសៃឈាម មាន់អាចស្លាប់ភ្លាម ។

មុននឹងគ្រូវយើងត្រូវបង្ខាំងមាន់ទុកនៅក្នុងទ្រុង ហើយត្រូវបង្អត់ ចំណី និងទឹកចំនួនពិ ២៤ ៣៦ម៉ោងយ៉ាងយូរ។ បើមិនធ្វើការបង្អត់ចំណីវាទេ នោះពោះវៀនអាចបាំងពងស្វាសពិបាករក ធ្វើអោយការគ្រៀវមានការពិបាក។ ការដែលយើងមិនអោយទឹកវាផឹក គឺដើម្បីការពារកុំអោយឈាមហូរច្រើនពេក នៅពេលដែលយើងគៀវ ។

- ❑ កាំបិតសំរាប់វះ
- ❑ ដង្កៀបចាប់ម្ជុលដេរ
- ❑ កាំបិតសំរាប់កាត់ខ្សែ និងពងស្វាសមាន់

- ❑ ស្លាបព្រាសំរាប់ទាញយកពងស្វាសមកក្រៅ

២. របៀបគ្រៀវមាន់ :

ការគ្រៀវមាន់មានបីរបៀបគឺ :

- ❑ ការគ្រៀវពីចំហៀង
- ❑ ការគៀវពីក្រោមគូទ
- ❑ ការគ្រៀវដោយបញ្ចូះអ័រម៉ូន

❑ ក/ របៀបគ្រៀវពីចហេ ហៀង :

❑ មុនដំបូងយើងត្រូវវះពីចំហៀ ហៀងខាងមុខ នៃឆ្អឹងជំនីចន្លោះទី ៦ ៧។ បន្ទាប់មកយើងប្រើ រឿងស្ថិតនៅជាប់នឹងជួរឆ្អឹងខ្នង។ ការយកពងស្វាសចេញ ដង្កៀបរុកទៅរកពងស្វាស ដែលមានពណ៌លឿងឥ គឺត្រូវប្រើដោយស្លាបព្រា ហើយពេលនោះយើង យើងត្រូវមានការប្រុងប្រយ័ត្ន ។

❑ ក្រោយពេលយកពងស្ល រស្វាសទាំងពីរចេញរួច យើងត្រូវដេរភ្ជាប់ឡើងវិញ និងត្រូវអោយមាន់ ហកមុខរបួសអាចជាឡើងវិញ នៅសប្តាហ៍ទី ១ រឺទី២ ។ ផឹកទឹក, ស៊ីចំណីជាធម្មតាឡើងវិញ។ ចំណែកមុខរបួសអាចជាឡើយវិញ នៅសប្តាហ៍ទី១ ឬទី២។

ខ/ របៀបគ្រៀវពីក្រោមគូទ:

❑ ត្រូវសម្អាតម្រាមដៃជាមួយអាល់កុល. ទឹកសាប៊ូ រឺទឹកអំបិល។ ត្រូវកាត់ក្រចកដៃអោយ ត្រូវសំអាតស្អាត រឺប្រសិនបើមានប្រេ រឺមានស្រោមដៃប្រើជាការល្អ។

❑ ត្រូវប្រើកាំបិតស្អាត ដោយស្ងោរ រឺជូតអាល់កុល។ ត្រូវវះទទឹងក្រោមគូទ ចំងាយប្រហែល១ - ២ សម រឺឯទំហំវះ គឺប្រ ទំហំវះ៖ គឺប្រហែល ១ធ្នាប់ដៃ (ល្មមលូកចង្អុលដៃ និងចង្អុលកណ្តាលចូល) ។

❑ ត្រូវលូកដៃថ្នមៗតំរង់ទៅរកពងស្វាស ដែលស្ថិតនៅជាប់ជួរឆ្អឹងខ្នង ។ - ត្រូវលូ

ការទាញយកពងស្វាសចេញត្រូវប្រុងប្រយ័ត្ន ព្រោះកាលណាយើងលូកចូលទៅជ្រៅពេក អាចធ្វើអោយរបួសដល់សរីរាង្គផ្សេងៗដែលស្ថិតនៅខាងក្នុង ជាពិសេសគឺសួត និងតំរងនោម ។ការបេះយកពងស្វាសចេញ គឺត្រូវយកចេញអោយអស់ ជៀសវាងនូវការសេសសល់ដែលជាហេតុ បណ្ដាលអោយវានៅតែរកញីបន្តទៀត ។

- ពេលដែលយកពងស្វាសចេញហើយ ត្រូវនេះកន្លែងវះនោះឡើងវិញ ហើយត្រូវលាបធ្យូង លាយនឹងស្ករ ។
- ក្រោយរយៈពេលពី ១២-២៤ម៉ោង ទើបអោយចំណីវាស៊ីធម្មតា។
- ការគ្រៀវនេះ៖ គឺច្រើនអនុវត្តនៅពេលព្រឹក គឺនៅម៉ោង ៧ ៩ រឺនៅពេលមួយត្រជាក់ដើម្បីជៀសវាង នូវការហូរឈាមច្រើន ហើយការគ្រៀវនេះគួរតែមានមនុស្សពីរនាក់ដើម្បីជួយស្ឦរ។

គ/ របៀបភ្ញៀវដោយប្រើអ័រម៉ូន :

ការគ្រៀវរបៀបនេះ គេពុំចាំបាច់ធ្វើការវះកាត់ទេ គឺគេយកគ្រាប់អ័រម៉ូន (Hormone) ដែលមន្ទីរពិសោធន៍បានធ្វើ មានទំហំប៉ុនថ្នដែកកេះ៖ មកចាក់បញ្ចូលនៅនឹងសេលើក្បាលមាន់ គឺជាការស្រេច ។ ការធ្វើរបៀបនេះ មានការងាយស្រួលជាងការគ្រៀវដោយវះកាត់ ព្រោះធ្វើអោយមាន់ គ្មានការឈឺចាប់ រឺមាន់អន់ ព្រមទាំងគ្មានគ្រោះថ្នាក់គៀតផង។

ប៉ុន្តែតាមបទបញ្ញតិរបស់បសុពេទ្យ គឺហាមមិនអោយសំឡាប់វាក្នុងរយៈពេលពី ១-៣ខែ ក្រោយពេលបញ្ចុះអ័រម៉ូន ព្រោះបើយើងយកសាច់ទៅធ្វើម្ហូបអាហារ វាបណ្ដាលអោយប៉ះពាល់ដល់ សុខភាពមនុស្ស ។

II. ចំណីសំរាប់មាន់គ្រៀវ :

មាន់ដែលយើងចង់ភ្ញៀវ ត្រូវជ្រើសរើសនៅពេលវាមានអាយុចាប់ពី ១ខែឡើងទៅ។ យើងត្រូវចាប់បំបែកចេញជាហ្វូងញី រឺឈ្មោល។ ចំពោះមាន់ឈ្មោលយើងត្រូវចិញ្ចឹមបំប៉នដើម្បីអោយវាឆាប់ធំធាត់រហ័សយកទៅគៀវ។ កូនមាន់ដែលមានអាយុពី ១-២ខែ ត្រូវផ្ដល់ចំណីដែលមានប្រូតេអ៊ុនពី ១៨-១៩% និងនៅពេលវាមានអាយុលើសពី ២ខែ ត្រូវផ្ដល់ចំណីដែលមានប្រូតេអ៊ីនទាបជាងនេះ ។

ចំណីសំរាប់មាន់គ្រៀវត្រូវលាយនឹងវត្ថុធាតុដើមដូចជា :

- ពោតលាយចុងអង្ករ ១៥%
- កន្ទក់លេខ ១ ៤៥%
- សណ្តែកសៀង ៣៥%
- ស្លឹកកកន្ធំថេត ៣%

មាន់គ្រៀវរួច ចាប់ពី ៤ - ៦ខែ មាន់ពេញសាច់បរិភោគបាន សាច់មានរសជាតិឆ្ងាញ់ ផុយនិងសំបូរទៅដោយខ្លាញ់ ។

មេរៀនទី ១៤ ករណីដែលត្រូវយល់ដឹងក្នុងការចិញ្ចឹមមាន់

១. ការងារជាប្រចាំនៅក្នុងទ្រុងមាន់ :

- ❑ ត្រូវធ្វើការត្រួតពិនិត្យជារៀងរាល់ថ្ងៃ អំពីស្លឹកទឹក និងស្នូកចំណីតើគ្រប់គ្រាន់ដែររឺទេ ។
- ❑ ត្រូវលាងសំអាតស្លុកទឹក និងស្នូកចំណីជាប្រចាំដើម្បីកុំអោយធំក្លិន ។
- ❑ ផ្តល់ចំណីអោយវាស៊ីអោយបានគ្រប់គ្រាន់ គឺពី ៣-៤ដង /ថ្ងៃ ។
- ❑ ឧស្សាហ៍ប្រមូលស៊ុតអោយបានច្រើនដង (២-៣ដង/ថ្ងៃ) ។
- ❑ មាន់ឈឺ រឺងាប់ត្រូវយកចេញ ដើម្បីកុំអោយឆ្លងទៅមាន់ផ្សេងទៀត ។
- ❑ ចំពោះមាន់ដែលចិញ្ចឹមនៅក្នុងទ្រុងកា (Cage) ពេលប្រមូលលាមករួច ត្រូវរោយកំបោរតិចៗពីខាងក្រោមទ្រុង ។

២. ដើម្បីជៀសវាងនូវកត្តាស្រ្តេស (Stress):

- ❑ មិនត្រូវផ្លាស់ប្តូរទំលាប់ប្រចាំថ្ងៃភ្លាមៗទេ។
- ❑ ត្រូវមានកម្មវិធីផ្តល់ទឹក និងចំណីអោយច្បាស់លាស់ ។
- ❑ ត្រូវផ្តល់ស្នូកទឹក-ស្នូកចំណី និងសំបុកពងអោយបានគ្រប់គ្រាន់។
- ❑ ទ្រុងត្រូវរៀបចំ អោយមានខ្យល់ចេញចូលល្អ ។
- ❑ ត្រូវផ្តល់ពន្លឺអោយបានគ្រប់គ្រាន់ ។ (15-164/day!
- ❑ មិនត្រូវស្រែកឡូឡាធ្វើអោយមាន់ផ្អើល ។

៣. បញ្ហាស៊ុតតូចខុសពីធម្មតា :

- ❑ ការខ្វះប្រូតេអ៊ីននៅក្នុងចំណី
- ❑ ការខ្វះវិតាមីន E នៅក្នុងចំណី
- ❑ តំណាក់កាល មេមាន់ពងដំបូង

៤. ការចឹកស៊ីរោមគ្នា :

គឺបណ្តាលមកពីមូលហេតុផ្សេងៗដូចជា :

- ❑ ទ្រុងចិញ្ចឹម មានលក្ខណ:ចង្អៀតពេក (មាន់លើសចំនួន) ។
- ❑ ខ្វះប្រូតេអ៊ីននៅក្នុងចំណី ។

- ❑ ការប្រើថ្នាំក្រហមទៅលើសត្វ ។
- ❑ ការខ្វះអំបិលនៅក្នុងចំណី ។
- ❑ ការខ្វះសារធាតុខនិជ និងបន្លែស្រស់ ។

៥. ការទន់ជើង និងវៀចឆ្អឹងទ្រូង :

គឺបណ្តាលមកពី :

- ❑ ការខ្វះវិតាមីន D ។

ការខ្វះសារធាតុ Ca និង P ។

៦. សំបកស៊ុតទន់ :

គឺបណ្តាលមកពីខ្វះជាតិ Ca, P និង Mn ។

៧. លាមករាគពណ៌លឿង :

គឺបណ្តាលមកពីលើសប្រូតេអ៊ីន និងអំបិលច្រើនហួស ។

៨. តែមិនរលាយ :

គឺបណ្តាលមកពីខ្វះជាតិសំណើម ដែលមានជាតិអាស៊ីតសំរាប់រំលាយអាហារ ។ ការព្យាបាលគឺយើងត្រូវបញ្ចូលទុយោអោយដល់តែ រួចបញ្ចូលទឹកក្តៅឧណ្ហៗអោយពេញតែនិងចាប់មាន់យូរជើង ឡើងលើ សំយុងក្បាលចុះក្រោម ហើយច្របាច់ចំណីទំលាក់ចេញ។

៩. ការថែថានៅរដូវក្តៅ :

នៅរដូវក្តៅធាតុអាកាសក្តៅខ្លាំង ធ្វើអោយការស៊ីរបស់សត្វមានការថយចុះ។

ដូច្នេះដើម្បី រក្សាគុណភាពសំបកស៊ុត យើងត្រូវបន្ថែមសំបកខ្យង រឺសំបកគ្រែងអោយវាស៊ីនៅក្នុងស្នូកផ្សេង។

១០/ការព្យាបាល :

- ❑ ប្រើ Piperazine : 2,5-3Kg / លាយទៅក្នុងចំណី១តោន។ ដោយអោយវាស៊ីរយៈពេល ២ថ្ងៃជាប់គ្នា។ រឺក៏លាយទឹកក្នុងកំរិត : ២-៤ក្រ/៤លីត្រទឹក ដោយអោយវាផឹករយៈពេល២ថ្ងៃជាប់គ្នា ។
- ❑ ប្រើ Phenothiazine: 0,5 - 1,5g/1Kgទំងន់ ។

មេរៀនទី ១៥ ជំងឺមួយចំនួនដែលតែងតែជួបនៅលើសត្វមាន់

១. ជំងឺញូកាស : (Pestis avium - Newcastle disease)

ជំងឺញូកាសគឺជាជំងឺឆ្លង ដែលបង្កឡើងដោយវីរុស Tortor Furens ។ ក្នុងចំណោមជំងឺដ៏សាហាវទាំងបួនរបស់មាន់ ជំងឺញូកាសជាជំងឺមួយដែលឆ្លងរាលដាលយ៉ាងរហ័ស និងបង្កអោយស្លាប់ យ៉ាងសាហាវដល់ហ្វូងមាន់។ ការចិញ្ចឹមជាលក្ខណៈឧស្សាហកម្ម និងពាក់កណ្តាលឧស្សាហកម្ម ជំងឺ ញូកាសច្រើនបូកផ្សំនឹងជំងឺផ្សេងទៀត ដូចជាជំងឺ C.R.D 1 Chronic Raspiratory Dise ជំងឺនេះអាចឆ្លងរាលដាលយ៉ាងរហ័សពីតំបន់មួយ ទៅតំបន់មួយទៀត តាមរយៈការដឹកជញ្ជូនមាន់ចេញចូល ឆ្លងតាមខ្យល់ តាមវត្ថុផ្សេងៗ រឺតាមមនុស្សដែលចេញចូលក្នុងទ្រុងចិញ្ចឹម ។ ជំងឺ នេះច្រើនកើតនៅរដូវរំហើយដែលមានអាកាសធាតុត្រជាក់ស្ងួត ។

ក/ រោគសញ្ញា:

រោគសញ្ញារួមជាដំបូងមាន : ចំនួនមាន់ក្នុងហ្វូងមានសភាពខ្សោយ សំកុក ធ្លាក់ស្លាប ចឹកស៊ីបន្តិចបន្តួច រឺក៏មិនស៊ី និងផឹកទឹកច្រើន។ កំដៅឡើងដល់ ៤២-៤៣ °C ចំពោះមាន់ឈ្មោលឈប់រងាវ និងមេមាន់ញីថយពង រួចឈប់ពងតែម្តង ។

- ពិបាកក្នុងការដកដង្ហើម ហាមាត់ដូចស្លាប និងមានហៀរសំបោរ។ មាត់ហៀរទឹករំអិល ហើយនៅក្នុងតែមានទឹកពេញ។
- លាមករាគមានពណ៌ខៀវ ហើយប្រែបន្តិចម្តងៗទៅជាពណ៌សដូចកំបោរ និងមានឆ្នូតឈាមមានក្លិនឆ្អាប ។
- មាន់ឈរជើងមិននឹង ញ័រជើង កន្ត្រាក់ខ្លួន និងរមូលក ។
- ពងរាងមិនធម្មតា (សំបកទន់ រឺក៏អត់សំបក និងស៊ុតសរាវ) ។

កូនមាន់ និងមាន់ជំទង់ងាប់ច្រើនជាងមាន់ធំ ។

ខ/ ការការពារ និងព្យាបាល :

ជំងឺញូកាសបង្កឡើងដោយវីរុស ដូចនេះយើងពុំទាន់មានថ្នាំព្យាបាលទេ។ ប៉ុន្តែតាមបទពិសោធន៍របស់អ្នកចិញ្ចឹមមាន់មួយចំនួន កាលណាកើតជំងឺនេះ គេអោយមាន់ផឹកស្រាត្រាំក្លែប (៣-៤cc /ក្បាល) រឺក៏អោយផឹកទឹកខ្ទឹមសបុកលាយជាមួយខ្ទី។

ការព្យាបាលតាមបែបខាងលើនេះ ពុំសូវមានប្រសិទ្ធិភាពប៉ុន្មានទេ វិធីការពារល្អគឺត្រូវធ្វើវ៉ាក់សាំងការពារ ។

២. ជំងឺរាគឈាម : (Coccidiosis avium)

ជំងឺរាគឈាម បណ្តាលមកពីប៉ារ៉ាស៊ីតម៉្យាងរាងមូល (Eimeria tenella និង Eimera necatrix) តោងជាប់នៅក្នុងពោះវៀន ។ ជំងឺនេះបណ្តាលអោយមាន់ងាប់ពី ៥០-៧០% ។ ការកើតមានជំងឺនេះ គឺអាស្រ័យទៅលើកំដៅ និងសំណើមនៃបរិយាកាសខាងក្តៅ។ ក្តៅហើយសំណើមខ្ពស់ ងាយនឹងកើតជំងឺនេះ។ មេរោគអាចឆ្លងតាមរយៈមនុស្ស កណ្តុរ សត្វចាបសត្វរុយ ។ល ។

ក/ រោគ ពតសញ្ញា និងស្លាកស្នាម :

សត្វចុះស្គម មានរោមបះ ខ្នងកោង ក្បាលសំយ៉ុង ភ្នែកបិទ ញ័រញាក់ សត្វងាប់ច្រើនជាពិសេសមាន់ដែលមានអាយុតិចជាង ៣០ថ្ងៃ ។

- ❑ មាន់ចុះខ្សោយ មិនឃ្លានចំណី
- ❑ លាមករាគឈាម មានពណ៌ក្រហមព្រលែត និងតូទប្រឡាក់ទៅដោយឈាម ។ នៅពេលវះកាត់ដើម្បីពិនិត្យគេសង្កេតឃើញ
- ❑ មានចំនុចក្រហមៗនៅថ្នក់ពោះវៀន ហើយពោះវៀនរីកធំ និងមានឈាមកក ។
- ❑ នៅពោះវៀនតូច មានការហូរឈាមក្រោមភ្នាស។
- ❑ ជញ្ជាំងពោះវៀនហើម ។

ខ/ ការការពារ និងការព្យាបាល :

មធ្យោបាយដែលប្រសើរបំផុត គឺកិច្ចការអនាម័យ ។ ប៉ុន្តែអនាម័យតែមួយមុខមិនអាចរាំងខ្ទប់ការឆ្លងរាលដាលនៃជំងឺនេះបានទេ គឺត្រូវតែចាក់ថ្នាំការពារទើបមានប្រសិទ្ធភាព។

វិធានការការពារជំងឺរាគឈាម :

- ❑ កុំចិញ្ចឹមកូនមាន់នៅក្នុងទ្រុង ដែលបានចិញ្ចឹមមាន់ចំរួចហើយ ។
- ❑ បើមានមាន់ឈឺ រឺសង្ស័យថាឈឺនៅក្នុងហ្វូង ត្រូវយកទៅដាក់កន្លែងផ្សេង ។
- ❑ គួរចិញ្ចឹមមាន់នៅលើទ្រនើ ខ្ពស់ពីដី ដើម្បីកុំអោយមាន់ស៊ីលាមកគ្នាវា។

បើចិញ្ចឹមនៅលើផ្ទៃរាប ត្រូវទ្រាប់អង្កាម រឺអាចម៍រណា។ ហើយបើឃើញសើម ត្រូវប្តូរចេញភ្លាម ។

- ព្យាបាល : 3g លាយក្នុងទឹកក្តៅមួយលីត្រ (ក្រឡុកអោយសព្វ) អោយមាន់ផឹកដោយសេរី (រយៈពេលបីថ្ងៃជាប់គ្នា) ។
- ប្រើថ្នាំ Sulfamerazine:
- ការពារ : លាយ 2-5g/Kg ចំណី អោយក្នុងរយៈពេល ៦ថ្ងៃជាប់គ្នា ។
- ព្យាបាល : លាយ 4-5g /Kg ចំណី អោយក្នុងរយៈពេល ៣-៥ថ្ងៃ ។

ប្រយ័ត្ន : កាលណាប្រើថ្នាំការពារ និងព្យាបាលជំងឺរាគឈាមនេះ ត្រូវបន្ថែមវីតាមីន A និងវីតាមីនក្រុម B ក្នុងចំណី រឺទឹកផឹកផង ដើម្បីជួយបង្កើនកំឡាំងអោយមាន់។

ចំពោះមាន់ពង រឺមាន់ពូជ ពុំគប្បីប្រើថ្នាប្រភេទ Sulfamide អូសបន្លាយពេលយូរពេកទេ ។

៣.ជំងឺរលាកផ្លូវបង្ហើម : (Chronic Respiratory Disease) (C.R.D)

ជំងឺរលាកផ្លូវដង្ហើម ជាជំងឺដែលកើតមានច្រើនបំផុតនៅលើ ហើយវាក៏ជាជំងឺដ៏សាហាវមួយនៅក្នុងចំណោមជំងឺសាហាវទាំងបួនរបស់មាន់។

ជំងឺនេះបណ្តាលមកពីមេរោគឈ្មោះ Mycoplasma Gallisepticum ។ ជំងឺនេះឆ្លងពី មាន់ឈឺទៅមាន់ជា រឺក៏ឆ្លងតាមសំភារៈប្រើប្រាស់ ។ល។ ពិសេសទៅទៀត ជំងឺនេះអាចចំលងទៅ តំណក្រោយតាមរយៈស៊ុតដែលមានជំងឺ ហើយក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង បញ្ហានេះអាចកើតមាន ច្រើនណាស់ ។

ក.រោគសញ្ញា :

ជំងឺនេះ ច្រើនកើតនៅលើមាន់ ដែលមានអាយុពី ៤-៦ អាទិត្យ និង នៅលើ មាន់ជិតពង (អាយុ ៤-៥ខែ) ។ រោគសញ្ញាដែលយើងឃើញដំបូងគឺ មាន់មិនសូវស៊ីចំណី ហើយពិបាកក្នុងការដកដង្ហើម, គ្រលាស់ក្បាល និងស្លាប ដកដង្ហើមចេញចូល លឺសូរដូចកើតហឺត។ មាន់មួយចំនួនហៀរសំបោរ ហើមមុខ មាន់ពងមានការថយពង និងមាន់សាច់លែងធំ ចុះទំងន់ ។

ខ.ការការពារ:

- ស៊ុតដែល យើងយកទៅភ្ញាស់ ត្រូវយក់ទៅត្រាំនៅក្នុងសូលុយស្យុង ពពួកអង់ទីប៊ីយូទិចដូចជា : Tylosin, Tiamulin, Lincomycin, Gentamycin.

❑ យើងយកស៊ុតជ្រលក់ចូល ក្នុងសូលុយស្យុង ចំនួន១០នាទី មុននឹងយកទៅភ្ញាស់ ។ ប្រើពពួកអង់ទីប៊ីយូទិច លាយចូលទៅក្នុងចំណី រឺទឹកផឹក Tiamulin (Tiotilin) ។

កំរិតប្រើ : លាយទឹក 1cc / 1លីត្រទឹក

កូនមាន់ និងមាន់សាច់ ផឹក ៣ថ្ងៃ / ១អាទិត្យមានពង អោយផឹក ១អាទិត្យ / ១ខែ ជាប់គ្នា ។

❑ ប្រភេទ Premix ម្សៅ ១០% :

ប្រើលាយក្នុងចំណីកិរិត lg / 2Kg ចំណី រឺប្រើ Norfloxillin លាយ 2ml /-1 លីត្រទឹក៣ថ្ងៃជាប់គ្នា។

រឺប្រើ Tri-alplucine លាយ 1-24 / ១លីត្រទឹក ដោយអោយវាផឹក រយៈពេល ៣-៤ថ្ងៃជាប់គ្នា ។

« តែបើប្រើសំរាប់ព្យាបាលវិញ គឺប្រើក្នុងកំរិត២ដងនៃកំរិតដែលប្រើសំរាប់ការពារ ។

ប្រើសំរាប់ការពារ : លាយទឹកក្នុងកំរិត 1g /4 លីត្រទឹក ។

ប្រើលាយរនៅក្នុងចំណី : 1g / 3kg ចំណី ។

កូនមាន់. មាន់សាច់ ប្រើក្នុងរយៈពេល ៣-៤ ថ្ងៃ / ១អាទិត្យ ។

មាន់ពង : ប្រើក្នុងរយៈពេល ៥-៧ថ្ងៃ / ១ខែ។

- តែបើប្រើសំរាប់ព្យាបាលវិញគឺប្រើក្នុងកំរិត២ដងនៃកំរិតដែលប្រើសំរាប់ការពារ ។ Suanovil ប្រភេទម្សៅ ប្រើលាយក្នុងកំរិត 1g / 2,5 ទឹក/១ថ្ងៃ។ ដោយអោយ វាផឹក ៣-៤ថ្ងៃ / ១អាទិត្យ ។
- Espiravet : ប្រើការពារក្នុងកំរិត : លាយទឹក Icc / 1 លីត្រទឹក ។ ដោយប្រើរយៈពេល៣-៤ថ្ងៃ /១អាទិត្យ ។
- ការធ្វើវ៉ាក់សាំងការពារជំងឺ Mycoplasma Gallisepticum រឺ (C.R.D)
- លើកទី ១ : គឺនៅពេលវាអាយុបាន ៣អាទិត្យ ដោយប្រើក្នុងកំរិត ០.២cc/ ១ក្បាល ។
- លើកទី២ : គឺនៅមុនពេលដែលវាចាប់ផ្តើមពង ពី ២-៤អាទិត្យ ។ ដោយប្រើក្នុងកំរិត ០.៥cc/ ១ក្បាល ។

គ.ការព្យាបាល :

បណ្តាថ្នា ដែលមានប្រសិទ្ធភាព សំរាប់ព្យាបាលជំងឺ C.R.D មានដូចជា :

- Tiotilin ១0% ប្រើសំរាប់ចាក់ Ice / 4-6kg ទំងន់/ ១ថ្ងៃ។ ប្រើរយៈពេល ២-៣ថ្ងៃជាប់គ្នា។
- Tylan (50)ប្រើសំរាប់ចាក់ 1cc / 2-3 kg ទំងន់ ១ថ្ងៃ។ ប្រើរយៈពេល ២- ៣ថ្ងៃជាប់គ្នា ។
- Suanovil (5) ប្រើសំរាប់ចាក់ lee / 1 kg ទំងន់ ១ថ្ងៃ ។ ប្រើរយៈពេល ២-៣ថ្ងៃ

ថ្ងៃជាប់គ្នា ។

៤. ជំងឺហ្គែមបូល្ល (Infection Bursal Disease) (I.B.D) Gumboro Disease)

ជំងឺហ្គែមបូរជាជំងឺឆ្លង ច្រើនកើតនៅលើកូនមាន់ ដែលមានអាយុពី ៣-៦អាទិត្យ ។ បច្ចុប្បន្ន វាជាជំងឺដែល កំពុងរាលដាលខ្លាំងក្នុងវិស័យចិញ្ចឹមមាន់។ ជំងឺនេះកើតមុនដំបូង នៅសហរដ្ឋអាមេរិក ក្នុងឆ្នាំ ១៩៦២ នៅកសិដ្ឋានមួយក្នុងភូមិ Gumboro ។ ជំងឺនេះបង្កឡើងដោយសារវីរុសឈ្មោះ Birna viridae ដែលឆ្លងរាលដាលយ៉ាងរហ័ស តាមរយៈចំណី ទឹកជីក និងស្រមើល ហើយអាត្រា ងាប់អាចដល់ ៣0-៤0% ។ មេរោគនេះធ្វើអោយរលាកថង់ Fabricius ដែលជាអ្នកបង្កើតអង្គប្រ យុទ្ធ ប្រឆាំងនឹងជំងឺនានា ។

ជំងឺនេះច្រើនកើត នៅលើកូនមាន់ដែលមានអាយុ ពី៣-៤អាទិត្យ ។ វីរុសបង្កជំងឺ អាចចំលងតាមខោអាវ ស្បែកជើង ឧបករណ៍ប្រើប្រាស់ ចំណី និងអង្កាមក្រាលទ្រុង ។

ក/រោគសញ្ញា :

មាន់សំកុក. មិនស៊ីចំណី, លាមករាគពណ៌ស បន្ទាប់មកមានពណ៌ត្នោត លាមកស្អិតជាប់ នៅជុំវិញគូទ.ពិបាកដើរ.បះរោម និងហេវហត់ ។ សាច់ទ្រូងនិងសាច់ភ្លៅ មានឆ្អូតឈាមពណ៌ ក្រហម។ ក្នុងកំរិតធ្ងន់យើងធ្វើការវះពិនិត្យ យើងឃើញ ស្រទាប់ស្បែក កន្លែងភ្ជាប់កោះ និងដើមកោះ មានចំនុចចេញឈាមតូចៗ ។ ចំណែកថង់ Fabricius ហើមធំ លើសធម្មតា។

ខ/ការការពារ:

ត្រូវធ្វើអនាម័យទ្រុង.រោងចិញ្ចឹមអោយបាន ជាប្រចាំរៀងរាល់ខែ។ និងត្រូវចាក់ថ្នាំការពារតាមពេលកំណត់ ។

ជំងឺនេះគ្មានថ្នាំព្យាបាលទេ ប៉ុន្តែស្ថិតក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង គេអាចប្រើនូវបណ្តាថ្នាផ្សេងៗ សំរាប់បង្កើនកំលាំង និងឃាត់ឈាម ដោយប្រើក្នុងរយៈពេលពី ៣-៥ថ្ងៃដើម្បីបន្ថយនូវអាត្រាស្លាប់របស់មាន់ ។

- Glucoza 5%: 3-5ml/1ក្បា /1 ថ្ងៃ
- Vitamine C.500: 0,5-1ml/1ក្បា /1 ថ្ងៃ
- Vitamine B12 .1000 : ១អំពូល/១០ក្បា/១ថ្ងៃ
- B. complex : ១អំពូល/១០ក្បា/១ថ្ងៃ
- Vitamine K : ១អំពូល/១០ក្បា/១ថ្ងៃ

យើងត្រូវចាប់ផ្តើម ចាក់ភ្លាមចាប់តាំងពីថ្ងៃដំបូង ដែលមានរោគសញ្ញាបះរោម ។

៥. ជំងឺអុតមាន់ : (Fowl Pox) (Variola avium)

ជំងឺនេះកើតមានច្រើននៅលើមាន់ ដែលបណ្តាលមកពីមេរោគជាវីរុសឈ្មោះ Borreliota avium .

ក/រោគសញ្ញា :

- គេឃើញមានដុំពក ពងខ្ទុះ និងក្រមរ នៅលើត្របកភ្នែក លើក្បាល និង់សិរ ។
- ភ្នែកឡើងប៉ោង។
- មានខ្ទុះនៅក្នុងរន្ធច្រមុះ ។
- ក្បាលហើម និងជូនកាលខ្វាក់ភ្នែក
- ក្នុងករណីធ្ងន់ធ្ងរ ដុំពក និងពងខ្ទុះអាចកើតនៅលើជើង រឺ ស្បែកនៃដងខ្លួន ។

ខ/ ការការពារ :

ការធ្វើអនាម័យ គឺជាការសំខាន់ :

- ជួសអុតការពារ ទៅតាមកម្មវិធីដែលបានកំណត់ ។
- ត្រូវសំឡាប់ មូស និង រុយ ដែលជា ភ្នាក់ងារចំលងមេរោគ។

គ/ការព្យាបាល :

គ្មានថ្នាំព្យាបាលទេ ព្រោះជំងឺនេះបង្កឡើងដោយ វីរុស ។ ប៉ុន្តែគេអាចប្រើពពួកអង់ទីប៊ីយូទិច ដូចជា : Chlotetrasol, Neodexin, Neocycline, Terramycine និង Ampicilline ។ដោយអោយវាផឹក រឺ ចាក់ក្នុងរយៈពេល ៣-៤ថ្ងៃជាប់គ្នា ។

ម៉្យាងទៀតយើងអាចប្រើ Bleu de Methylen 2% រឺ អាល់កុលអ៊ីយ៉ូត ១០% ដោយ លាបទៅលើក្រមរ អុតដែលកើតនៅលើមាន់។ តែបើក្រមរអុត កើតនៅលើមាត់ និងភ្នែកត្រូវប្រើ អាស៊ីតខ្សោយ ដូចជាអាស៊ីត បូរិច (boric 1-3%) រឺ ទឹកក្រូចឆ្មារ លាងដោយថ្នមៗ ។
ត្រូវបំពេញ វិតាមីន A.D.E ទៅក្នុងចំណី រឺ ទឹកផឹក ដើម្បីអោយក្រមរឆាប់ជា។

៦. ជំងឺអាសន្នរោគមាន់ : (Cholera avium, Fowl cholera)

ជំងឺនេះបណ្តាលមក ពីមេរោគឈ្មោះ Pasteurella multocida ហើយមិនសូវកើតមាន នៅលើមាន់ចិញ្ចឹម ជារបៀបឧស្សាហកម្មទេ ព្រោះមាន់ដែលគេចិញ្ចឹមជាឧស្សាហកម្ម គឺមានអនា ម័យល្អ ហើយតែងតែចាក់ថ្នាំការពារ នូវជំងឺផ្សេងៗ។

ក/រោគសញ្ញា:

មាន់សំកុក អត់ផឹក អត់ស៊ី ឈរមួយកន្លែង កំដៅក្នុងខ្លួនក្តៅខ្លាំង សិរជា នៅច្រមុះ និង ចំពុះមានចេញទឹករំអិល ពិបាកដកដង្ហើម ជុះច្រើន និងលាមក មានពណ៌លឿងព្រលែត ។ ក្នុងកំរិតធ្ងន់ធ្ងរ មាន់ងាប់ដោយគ្មានរោគសញ្ញាអ្វីទាំងអស់។ ជួនកាលកំពុងដើររកស៊ី ក៏ងាប់ ភ្លាម និងជួនកាលងាប់នៅក្នុងទ្រុងពេលយប់។ ជំងឺនេះកើតឡើងតែក្នុងរយៈពេល ពីរថ្ងៃ រឺក៏ជួន កាលប៉ុន្មានម៉ោងប៉ុណ្ណោះ ។ ការស្លាប់របស់មាន់មានលក្ខណៈឆាប់រហ័ស និងមិនឃើញមានរោគ សញ្ញា ។
នៅតាមជនបទ យើងឃើញមានជំងឺនេះច្រើនណាស់ ។

ខ/ការការពារ:

បញ្ហាអនាម័យ និង ការពារជំងឺ ដោយធ្វើវ៉ាក់សាំង គឺជាការចាំបាច់ណាស់ ។

គ/ការការពារ :

- ប្រើ Oxytetracycline គឺមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ : ប្រើ ៣០០-៦០០ក្រ/១តោនចំណី ។

- ប្រើ Streptomycine ចាក់សាច់ដុំ ១៥០-២០០ម.ក្រ/១គ.ក្រទំងន់មាន់ ។ ដោយប្រើរយៈពេល ៥-៦ថ្ងៃជាប់គ្នា ។

៣. ជំងឺព្រូនចង្កឹះ : (Ascaridiosis)

ក្នុងចំណោមព្រូនមូល ព្រូនចង្កឹះសំបូរជាងគេ និងបង្កគ្រោះថ្នាក់ធ្ងន់ធ្ងរចំពោះមាន់ ។ វាធ្វើ អោយមាន់ចុះស្គម ថយកំលាំង ធ្វើអោយ របួសពោះវៀន. បញ្ចេញ ជាតិពុលដល់មាន់ និងបង្ក លក្ខណៈងាយស្រួល អោយជំងឺដទៃទៀតរាតត្បាត ។

ព្រូនចង្កឹះ Ascaridia Galli ជាប្រភេទព្រូនមូល ដែលមានទំហំធំជាងគេ។ វាមានប្រវែងពី ៣-១១ស.ម ។

ក/រោគសញ្ញា :

វាធ្វើអោយមាន់ខ្វះឈាម បាក់កំលាំង ចុះស្គម រោមបះ មិនសូវស៊ីចំណី ចិញ្ចឹមក្រធំ មេមាន់ថយពង ចុះទំងន់ និងរាគ។ ក្នុងករណីដែលមានព្រូនចង្កឹះច្រើន. អាចបណ្តាលអោយស្ទះពោះវៀន ស្ទះបំពង់នាំទឹកប្រមាត់ និងបណ្តាលអោយមាន់ងាប់ ។ ចំពោះកូនមាន់ដែលមានព្រូនច្រើន ងាយងាប់ណាស់ ចំនែកមាន់ធំក្រងាប់ជាង។

ពេលវះពិនិត្យឃើញមានព្រូនជាច្រើន នៅក្នុងពោះវៀន។ ពោះវៀនអាចមានដំបៅរលាកចេញឈាម ។

ខ/ការការពារ :

ត្រូវចិញ្ចឹមកូនមាន់ ដោយឡែកពីមាន់ធំ។ អនុវត្តការបញ្ចុះព្រូនតាមកាលកំណត់

ផ្តល់ចំណីអោយបានគ្រប់គ្រាន់ និងសំបូរជីវជាតិ ។

មេរៀនទី ១៦ ការចិញ្ចឹមក្រួច

ប្រភពដើម និងផលប្រយោជន៍ចំពោះសេដ្ឋកិច្ច

សត្វក្រួចត្រូវបានគេយកមកផ្សាំង និង ចិញ្ចឹមនៅក្នុងប្រទេសជប៉ុន ចាប់តាំងពីសតវត្ស ទី ១១ ។ និយាយរួម ការចិញ្ចឹមគ្រួចជាដំបូង មានប្រភពនៅទ្វីបអាស៊ី ដែលជាតំបន់មានអាកាសធាតុសមស្រប គឺក្តៅ ហើយសើម ។

លុះរហូតមកដល់សតវត្សទី ១៨ ទើបសត្វក្រួចត្រូវបានពង្រីកយ៉ាងទូលំទូលាយ ដើម្បីផលិតចេញជាសាច់ និងស៊ុត សំរាប់បំរើសេចក្តីត្រូវការហូបចុក នៅលើបណ្តាប្រទេសជាច្រើននៅលើពិភពលោក ។

បច្ចុប្បន្ននេះនៅក្នុងប្រទេសជប៉ុន ក្នុងមួយថ្ងៃៗគេផលិតបានស៊ុតចំនួន ១.៥លានគ្រាប់ និងប្រហែល ៨០០០០០កូនគ្រួចសាច់ ។ ចំណែកឯបណ្តាប្រទេសផ្សេងៗទៀត ផលិតបាននៅក្នុងកំរិត ទាបជាងប្រទេសជប៉ុន ។

ឧទា : បារាំងក្នុងមួយថ្ងៃៗ ផលិតបានជិត ៣០០០០០គ្រាប់ ។ ចំណែកប្រទេសអេហ្ស៊ីបវិញ ក្នុងមួយឆ្នាំៗ នាំចេញកូនក្រួចសាច់ចំនួន ៣លានក្បាល ។

សព្វថ្ងៃនេះ មានពូជគ្រួចផ្សេងៗគ្នាជាច្រើន ដូចជា :

- Bobwhile
- Singing quil
- Pharaoh, cotusnix, japonica (ជប៉ុន) និងនៅមានពូជក្រួចមួយចំនួន ផ្សេងទៀត របស់បារាំង .អាមេរិក. ហ្វីលីពីន និងម៉ាឡេស៊ី ។

ការចិញ្ចឹមគ្រួច គឺងាយស្រួលជាងការចិញ្ចឹមមាន់ឧស្សាហកម្ម (ពូជមាន់នាំចូល) ។ គ្រួចញីមានមាឌធំ ពងច្រើន មានជំងឺតិចតួចជាងមាន់ សារធាតុចិញ្ចឹម(ស៊ុត) ខ្ពស់ជាងមាន់។ ការចំណាយទុន គឺតិច ចំណែកការប្រមូលដើមមកវិញគឺរហ័សជាងមាន់ (មាន់ញីចិញ្ចឹម ៥ខែទើបពង និងពងជាបន្តបន្ទាប់ចំនួន ៤ខែទើបប្រមូលគ្រប់ទុន ដែលចំណាយដំបូង។ ប៉ុន្តែការចិញ្ចឹមគ្រួចវិញ តែ៤០ ថ្ងៃគឺវាពង ហើយការពងវិញតែ ១៥-២០ថ្ងៃ គឺគ្រប់ទុនដែលយើងបានចំណាយដំបូង ។

ការចិញ្ចឹមគ្រូច

I.ការចិញ្ចឹមគ្រូចពង : គ្រូចញីមួយក្បាលអាចពង ពី៣០០-៣៦០ស៊ុតក្នុងមួយឆ្នាំ បាយ ដើម្បីផលិត សជាច្រើននៅលើគីពី និងមាន គ្រូចញីខ្លះទៀតអាចពងបានលើស ពី៤០០ ស៊ុតក្នុងមួយឆ្នាំ។ សមាមាត្រនៃការពងជាមធ្យម ៧៥-៩០% និង ទំងន់របស់ស៊ុតគឺ ពី១២-១៦ ក្រាម។ កូនក្រូចចិញ្ចឹមក្នុងរយៈពេល ៤០ថ្ងៃគឺវាចាប់ផ្តើម ពង ហើយនៅពេលដែលវាចាប់ផ្តើម ទំងន់របស់គ្រូចញីជាមធ្យមគឺ ១១០ក្រ ។ លុះដល់ពេលវាអាយុ បាន ៦ខែ ទំងន់របស់វាឡើងដល់ ១៥០-១៧០ក្រាម និងមានប្រភេទខ្លះទៀត ទំងន់របស់វារហូត ទៅដល់ ២៥០ក្រាម (ពូជគ្រូចបារាំង) ប៉ុន្តែសមាមាត្រ នៃការផ្តល់ស៊ុតរបស់វា គឺទាបជាង។ សមាមាត្រនៃការផ្តល់ស៊ុតឡើងខ្ពស់បំផុត គឺនៅឆ្នាំដំបូង លុះដល់ឆ្នាំទី២ សមាមាត្រនៃ ការផ្តល់ស៊ុតថយចុះ នៅត្រឹម ៦០%។ រយៈពេលដែលគ្រូចញីផ្តល់ស៊ុតជាមធ្យម គឺ១៤-១៨ខែ បន្ទាប់មកយើងត្រូវជំរុះវាចោល ។

ការជ្រើសរើសពូជ និងការថែរក្សាកូនក្រូច

កូនគ្រូចដែលទើបនឹងញាស់ មានទំងន់ពី ៦-១០ក្រាម មានរោមពណ៌លឿងលាយបង្គង់ពណ៌ខ្មៅ និង កូនគ្រូចមានសុខភាពល្អ ហើយរហ័សជាងកូនមាន់។ ក្រោយពេលកូនគ្រូចទើបញាស់ យើងត្រូវជំរុះចោល នូវកូនដែលមានលក្ខណៈមិនល្អចេញដូចជា : ខ្វិនជើង ចំហផ្សិត មានសភាព ខ្សោយ និងរញីរញ៉ូវ ក៏ត្រូវយកវាចេញដែរ។ ប្រសិនបើយើងដឹកជញ្ជូនកូនគ្រូចទៅកន្លែងឆ្ងាយ ត្រូវ ដាក់វានៅក្នុងចុង រីឡាំងក្រដាស ដែលមានចោះប្រហោងតូចៗ និងគ្របអោយជិតការពារកុំអោយ
ត្រូវភ្លៀង និងខ្យល់ ។ A/ការថែរក្សាកូនគ្រូចដែលមានអាយុពី។១-២៥ថ្ងៃ

១.សីតុណ្ហភាពកំដៅ :

យើងត្រូវដាក់កូនគ្រូចចូលទៅរួ ក្តៅជាមុនក្នុង កំដៅភ្លាម។ មុនពេលដាក់កូនគ្រូចចូលទ្រុងកំដៅ យើងត្រូវដាក់ចង្កៀងកំដៅអោយក្តៅជាក្រោយពេលដែលបានធ្វើការជ្រើសរើសរួចហើយរយៈពេលពី ១៥-៣០នាទី ។

សីតុណ្ហភាពនៅក្នុងទ្រុងកំដៅ ៣ថ្ងៃដំបូងគឺ 35°C ។ ក្រោយមកយើងត្រូវបន្ថយ បន្តិច ម្តងៗ មកនៅត្រឹម 28°C ។ លុះចូលមកដល់អាទិត្យទី២ គឺនៅត្រឹម 25°C ។ ចូលមកអាទិត្យទី៣ និង

ទី៤ យើងពុំចាំបាច់កំដៅទៀតទេ ប្រសិនបើសីតុណ្ហភាពក្នុងរោងចិញ្ចឹមមិននៅក្រោម 20°C ។ ពេលដែលយើងផ្តល់កំដៅ ត្រូវដាក់ចង្កៀងជាប្រចាំទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ ពីព្រោះកូនគ្រួចពុំអាចទ្រាំទ្រ គ្រួចត្រូវស្លាប់ ។នឹងភាពត្រជាក់បានទេ។ ប្រសិនបើការផ្តល់កំដៅអោយវាពុំគ្រប់គ្រាន់ទេ នោះ អាចធ្វើអោយកូនក្នុងរយៈពេលផ្តល់កំដៅអោយកូនក្រួច យើងចាំបាច់ត្រូវតាមដាន និងសង្កេត មើលប្រសិនបើកូនគ្រួចផ្តុំចូលគ្នានៅកន្លែងជ្រុងមួយនៃទ្រុង រឺ ក្បែរកន្លែងដាក់ចង្កៀងកំដៅ នោះ បង្ហាញអោយឃើញថា វាត្រជាក់ខ្លះកំដៅ ។

ប្រសិនបើយើងកំដៅកូនគ្រួចដោយអគ្គិសនី នោះត្រូវប្រើអំពូលភ្លើងមូល 75W ប្រើសំ រ៉ាប់១ ទ្រុងកំដៅ ដែលមានផ្ទៃ 0,5m² ។ បញ្ហាចំបងនៃសីតុណ្ហភាពក្នុងទ្រុងកំដៅ គឺយើងត្រូវធ្វើ ដោយ របៀបលើកឡើង រឺទំលាក់ចុះអំពូលភ្លើង អាស្រ័យដោយលក្ខខ័ណ្ឌសីតុណ្ហភាពនៃមេឃខាង ក្រៅ។ ប្រសិនបើមេឃភ្លៀងត្រជាក់នៅពេលយប់នោះ "ត្រូវតែទំលាក់អំពូលអោយទាប ប៉ុន្តែនៅ ពេលដែលមេឃក្តៅនៅពេលថ្ងៃនោះ យើងត្រូវតែលើកអំពូលភ្លើងឡើងអោយខ្ពស់។ ក្រៅពីអំពូ ល ភ្លើងអគ្គិសនី យើងអាចប្រើចង្កៀងប្រេងដើម្បីកំដៅ ។

២.ទ្រុងកំដៅ និងទ្រុងចិញ្ចឹម :

ក/ទ្រុងកំដៅ :

- ប្រវែងទទឹង ១ម.បណ្តោយ ១.៥ម និងកំពស់ 0.៥ម ។
- បាតទ្រុងកំដៅធ្វើអំពីលួសសំណាញ់ ដែលមានទំហំ ១ស.ម ។ជុំវិញទ្រុង យើងអាច ប្រើបន្ទះរនូតឈើ រឺ ឬស្សីជុំដែកគោល ដែលមានចន្លោះ ១ស.ម។ ប្រសិនបើប្រើលួ សសំណាញ់ ដូចបាតខាងក្រោមកាន់តែល្អ ។
- ពេលកំដៅត្រូវទ្រាប់ក្រដាសនៅបាតទ្រុង រយៈពេល ២-៣ថ្ងៃដំបូង ដើម្បីកុំអោយកូន គ្រួច ផុងជើង និងការពារទប់ទល់នឹងខ្យល់បក់។ នៅជុំវិញទ្រុងកំដៅ ត្រូវតែបាំងក្រ ដាស់ រឺបាវនីឡុងគ្រប អោយជិត ។
- ទ្រុងត្រូវមានជើងហើយមានកំពស់ពីផ្ទៃដី0.៤-0.៥មដើម្បីការពារពីសត្វកណ្តុរ ។

ខ/ទ្រុងចិញ្ចឹម : លក្ខណៈពិសេសរបស់កូនក្រួច គឺធម្មតាវាចេះហើរ និងលោត។ អាស្រ័យ ហេតុនេះ ទ្រុងចិញ្ចឹមគ្រួចត្រូវតែមានលក្ខណៈសមស្រប ជាមួយសរីរៈរបស់កូនគ្រួច ។ -

ទ្រុងចិញ្ចឹមកូនគ្រួចដែលសមស្របបច្ចុប្បន្ននេះ គឺទ្រូងដែលមានថ្នាក់ៗ។ សំណូមពររបស់ទ្រុងចិញ្ចឹម ផ្នែកបាតខាងក្រោមត្រូវធ្វើអំពីលួសសំណាញ់ ដែលមានផ្ទៃក្រឡា ១ស.ម ដូចជាទ្រុងកំដៅដែរ និង គំរបទ្រុងចិញ្ចឹមធ្វើអំពីសំណាញ់នីឡុង។ ប្រវែងចន្លោះ ពីគំរបទ្រុងទៅនឹងបាតប្រហែល ២០-២៥ស.ម ។

ទ្រុងចិញ្ចឹមគ្រួច យើងអាចធ្វើពី ៣-៥ថ្នាក់។ កូនក្រួចដែលទើបញាស់ យើងដាក់ចិញ្ចឹមនៅទ្រុងខាងក្រោមជិតប្រភពកំដៅ ដើម្បីអោយបានទទួលកំដៅ ចំណែកកូនក្រួចធំយើងដាក់ចិញ្ចឹមនៅជាន់ខាងលើ។ ថ្នាក់និមួយៗ យើងអាចធ្វើជាចន្លោះតូចៗ ដែលចន្លោះនិមួយៗមានទំហំ 30cm x 30cm.កូនក្រួចដែលមានអាយុ ១អាទិត្យ យើងអាចដាក់បានចំនួន ៣០ក្បាលកូនគ្រួចដែលមាន អាយុ យុ ២អាទិត្យយើងអាចដាក់បាន ២០ក្បាល កូនក្រួចដែលមានអាយុ ៣អាទិត្យឡើងយើងអាច ដាក់បានចំនួន ១៥ក្បាល។ គឺក្នុង ១ម៉ែត្រក្រឡាយើងអាចដាក់បាន ២៥០

ក្បាល/អាយុ១អាទិត្យ, ១៧០ក្បាល/អាយុ២អាទិត្យ និង ១២៥ក្បាល/អាយុ៣អាទិត្យឡើង។ ទ្រុងចិញ្ចឹមកូនគ្រួច យើងអាចធ្វើពីអំពីឈើ ឫស្សី រឺដែក ។

៣.ការផ្តល់ចំណីសំរាប់កូនគ្រួចអាយុពី ១-២៥ថ្ងៃ :

ចាប់ពីអាយុ ១-២៥ថ្ងៃ យើងត្រូវផ្តល់ចំនី ដែលមានជីវជាតិគ្រប់គ្រាន់ទៅអោយវា។ សារ ធាតុចំណីដែលផ្តល់ទៅអោយកូនក្រួច គឺខ្ពស់ជាងកូនមាន់។ ប្រសិនបើកូនមាន់ត្រូវការសមាមាត្រ ក្នុងចំនីដែលមានប្រូតេអ៊ីន ពី២០-២១% នោះកូនគ្រួចត្រូវការ ពី២៦-២៨%។ ពេលយើងចិញ្ចឹម កូនគ្រួច យើងអាចប្រើចំណីដូចកូនមាន់ក៏បានដែរ តែចាំបាច់ត្រូវបន្ថែមម្សៅត្រីពី ៤-៥% និងសណ្តែកសៀង ពី៤-៥%ដើម្បី

បង្គ្រប់ ។

សមាសភាពចំណីផ្តល់ឲ្យកូនក្រួចមានប្រូតេអ៊ីន ពី២៦- ២៨%

ល.រ	សមាសភាពចំណីផ្សំ	រូបមន្តទី១ (១០ គក្រ)	រូបមន្តទី២ (១០ គក្រ)
១	ពោតក្រហម	៣. ០ គក្រ	១. ០ គក្រ
២	ចុងអង្ករ	១. ០ គក្រ	៣. ០ គក្រ
៣	កន្ទក់ម៉ត់	១. ០ គក្រ	១. ០ គក្រ
៤	ម្សៅត្រី	២.០ គក្រ	២.០ គក្រ
៥	ម្សៅសណ្តែកខៀវ	១. ០ គក្រ	១. ០ គក្រ
៦	ម្សៅសណ្តែកសៀង	១.៧ គក្រ	១.៧ គក្រ
៧	ម្សៅខ្យល ឬឆ្អឹង	០. ២ គក្រ	០. ២ គក្រ
៨	premix រ៉ែ	០.០៥ គក្រ	០.០៥ គក្រ
៩	premix វីតាមីន	០.០៥ គក្រ	០.០៥ គក្រ
១០	Vitamine A. D. E (១កញ្ចប់១០g)	៤ កញ្ចប់	៦ កញ្ចប់

- រូបមន្តទី១ : ប្រើសំរាប់តំបន់ដែលសំបូរពោត និងមានតំលៃថោកជាងចុងអង្ករ រឺកន្លក់។
- រូបមន្តទី២ : ប្រើសំរាប់តំបន់ដែលសំបូរចុងអង្ករ និងកន្ទក់ ដែលមានតំលៃថោកជាងពោត។ ពេលយើងប្រើរូបមន្តទី ២នេះត្រូវបំពេញបន្ថែមនូវ Vitamine A ពីព្រោះនៅក្នុងចុង អង្ករមាន Vitamine A តិចជាងនៅក្នុងពោត។ ការខ្វះ Vitamine, A នឹងធ្វើអោយគ្រូចមាន, ការធំធាត់យឺត ជ្រុះរោម ខ្វាក់ភ្នែក និងពងតិច ។

B/ការជ្រើសរើស, និងការថែរក្សាគ្រូចពង :

ពេលកូនក្រួចមានអាយុលើសពី ២០ថ្ងៃ យើងអាចធ្វើការបែងចែកអំពីកូនឈ្មោល រឺ កូនញី បាន ឆ្លងតាមពណ៌សំបុររបស់វា។ ពេលយើងចិញ្ចឹមវាបានអាយុ ២៥ថ្ងៃនោះត្រូវធ្វើការជ្រើសរើស ដើម្បីទុកធ្វើជាក្រួចសាច់ រឺកូនល្អដើម្បីទុកធ្វើពូជ។

១.ការជ្រើសរើសក្រួចឈ្មោល : យើងត្រូវជ្រើសរើសបណ្តាកូនដែលមានរាងស្រាវ .ស្មារីកមាន សុខភាពល្អ ភ្លៀវភ្លា និងរោមទ្រូងមានពណ៌លឿង។ តាមធម្មតា ក្រួច មានទំងន់ ស្រាលជាងក្រួចញី និង ជាមធ្យមនៅពេលអាយុបាន ២០ថ្ងៃ កូនក្រួច មានទំងន់ពី ១០០- ១៤០ក្រាម ។

២.ការជ្រើសរើសក្រួចញី : ត្រូវជ្រើសរើសបណ្តាកូនដែលមានក្បាលសមសួន កតូចល្មមកែវភ្នែករហ័សរហួន មានរោមភ្លឺរលោង រោមទ្រូងមានបង្កង់ សលាយខ្មៅរហូតទៅដល់ពោះ តូច មានពណ៌ផ្កាឈូក រន្ធគូថទូលាយ ឆ្អឹងត្រគាករីក និងទំងន់ជាមធ្យមពេលមានអាយុ ២០ថ្ងៃគឺ ១២០-១៦០ ក្រាម ។

៣.ការបង្កាត់ : តាមធម្មតាយើងបង្កាត់បា (♂) ក្មេង ជាមួយ (♀) ក្មេង ។ ប៉ុន្តែ តាមបទពិសោធន៍របស់បណ្តាអ្នកចិញ្ចឹមនោះ កូន ចិញ្ចឹមរហូតទៅដល់ ៣-៤ ខែទើបអោយធ្វើការ បង្កាត់ ។ (សមាមាត្រនៃការភ្ញាស់គឺ ពី ៧០-៨០%) និងសមាមាត្រ:

-♂2:♀5, ♂3:♀10, ♂5:♀15 រឺ ♂5:♀20

៤ សមាសភាពចំណីសម្រាប់ក្រួចមានកម្រិត Protein ពី២៤-២៦%

ល.រ	សមាសភាពចំណីផ្សំ	រូបមន្តទី១ (១០ គក្រ)	រូបមន្តទី២ (១០ គក្រ)
១	ពោតក្រហម	២. ៥ គក្រ	៣. ០ គក្រ
២	ចុងអង្ករ	២. ០ គក្រ	១. ៥ គក្រ
៣	កន្ទក់ម៉ត់	២. ៣ គក្រ	២. ៩ គក្រ
៤	ម្សៅត្រី	១.0 គក្រ	១.0 គក្រ
៥	ម្សៅសណ្តែកខៀវ	១.៧ គក្រ	១. គក្រ
៦	ម្សៅសណ្តែកសៀង	0.៣ គក្រ	0.៣ គក្រ
៧	ម្សៅខ្យល ឬឆ្អឹង	0. ១ គក្រ	0. ២ គក្រ
៨	premix រ៉ែ	0.0៥ គក្រ	0.0៥ គក្រ
៩	premix វីតាមីន	0.0៥ គក្រ	0.0៥ គក្រ
១0	Vitamine A. D. E (១កញ្ចប់១0g)	៤ កញ្ចប់	៤ កញ្ចប់

ការគណនា ទៅតាមអាទិត្យនីមួយៗដូចខាងក្រោម:

- ទើបញាស់ដំបូង មានទំងន់ ពី ៦ - ៨ក្រាម
- អាយុ ១អាទិត្យមានទំងន់ ពី ១៧ - ២៥ក្រាម
- អាយុ ២អាទិត្យមានទំងន់ ពី ៣០ - ៤០ក្រាម
- អាយុ ៣អាទិត្យមានទំងន់ ពី ៤៨ - ៦៥ក្រាម
- អាយុ ៤អាទិត្យមានទំងន់ ពី ៧៥ - ៩០ក្រាម
- អាយុ ៥អាទិត្យមានទំងន់ ពី ៩០ - ១០០ក្រាម
- អាយុ ៦អាទិត្យមានទំងន់ ពី ១១០ - ១២០ក្រាម

អាស្រ័យដោយមានតារាងខាងលើដូច្នេះ យើងអាចធ្វើការប្រៀបធៀបជាមួយនឹងគ្រួចដែលយើងចិញ្ចឹម ដើម្បីអោយដឹងតើការចិញ្ចឹមរបស់យើងល្អ រឺអាក្រក់។

ការចិញ្ចឹមគ្រួចសាច់ត្រូវបានចែកជាពីរតំណាក់កាលគឺ :

១/ តំណាក់កាលទី១ : គឺអាយុពី ១-២៥ថ្ងៃ : ក្នុងតំណាក់កាលនេះ យើងត្រូវចិញ្ចឹម ដូចជា គ្រួចពងដែរ ។

២/តំណាក់កាលទី២ : គឺអាយុពី ១-២៥ថ្ងៃ : ក្នុងតំណាក់កាលនេះ ការចិញ្ចឹមគ្រួច គឺងាយស្រួលណាស់ ហើយការស្លាប់របស់វាគឺតិចណាស់ ព្រោះវាស៊ីច្រើនហើយឆាប់ធំ ។ ចូលមកដល់ តំណាក់កាលនេះ គ្រួចសាច់ត្រូវបានចិញ្ចឹមដោយចំណី ដែលសំបូរទៅដោយថាមពល ។

នៅពេលអោយវាស៊ី ពិសេសគឺគ្រួចសាច់ត្រូវអោយវាស៊ីដោយសេរី គឺទាំងថ្ងៃទាំងយប់។ ជាមួយគ្នានេះដែរ ត្រូវផ្តល់ទឹកអោយវាអោយបានគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីកុំអោយវាឡើងគរជាន់គ្នា ។ មិនត្រូវលាយថ្នាំពពួកអង់ទីប៊ីយ៉ូទិច ទៅក្នុងចំណីក្រួចសាច់ក្នុងតំណាក់កាលពី ៣៥-៤៥ថ្ងៃ ។ ពីព្រោះបណ្តាថ្នាំ ពពួកអង់ទីប៊ីយ៉ូទិចដូចជា : Chloramphenicol, Tetracyclin Furazolidon នឹងបន្សល់ទុកនៅក្នុងខ្លួនគ្រួច គ្មានប្រយោជន៍សំរាប់អ្នកបរិភោគ។

ផ្ទៃក្រឡាសំរាប់ចិញ្ចឹមគ្រួច ក្នុងតំណាក់កាល ពី ៣០-៤៥ថ្ងៃ គឺក្នុង១បន្ទប់ ពី៥០-១០០ក្បាល (៧០-៩០ក្បាល/ម) ។

សមាសភាពចំណីសម្រាប់ក្រួចសាច់Protein ពី១២-២៤%

ល.រ	សមាសភាពចំណីផ្សំ	រូបមន្តទី១ (១០ គក្រ)	រូបមន្តទី២ (១០ គក្រ)
១	ពោតក្រហម	៤ គក្រ	៣. ៥ គក្រ
២	ចុងអង្ករ	១. ០ គក្រ	គ្មាន
៣	កន្ទក់ម៉ត់	១. ០ គក្រ	២. ៥ គក្រ
៤	ម្សៅត្រី	១.០ គក្រ	២.០ គក្រ
៥	ម្សៅសណ្តែកខៀវ	១.៧ គក្រ	១.៧ គក្រ
៦	ម្សៅសណ្តែកសៀង	១.៧ គក្រ	១.៧ គក្រ
៧	ម្សៅខ្យល ឬឆ្អឹង	០. ២ គក្រ	០. ២ គក្រ
៨	premix រ៉ែ	០.០៥ គក្រ	០.៥ គក្រ
៩	premix វីតាមីន	០.០៥ គក្រ	០.៥ គក្រ
១០	Vitamine A. D. E (១កញ្ចប់១០g)	៤ កញ្ចប់	៤ កញ្ចប់

ការជ្រើសរើសស៊ុតសំរាប់យកទៅភ្ញាស់ ត្រូវយកចេញពីហ្វូងចិញ្ចឹមដែលបានបំពេញគ្រប់គ្រាន់នូវជីវជាតិក្នុងចំណី ស៊ុតដែលមានឈ្មោលគ្រប់គ្រាន់ទៅតាមសមាមាត្រ ដែលបានកំនត់។ ស៊ុត ដែលទើបនឹងពងបាន ២-៣ថ្ងៃ (រដូវប្រាំង) ឯរដូវភ្លៀង និងរដូវត្រជាក់ គឺកុំអោយលើសពី ៥ ថ្ងៃ ។ ក្នុងពេលដែលពុំទាន់បានបញ្ចូលទៅក្នុងទូរភ្ញាស់ ស៊ុតត្រូវរក្សាទុកនៅកន្លែងដែលត្រជាក់ សីតុណ្ហភាពសមស្រេបតី ពី១៥-២០ °C និង សំណើម ៧០% ។ ត្រូវជ្រើសយកស៊ុតដែលមានរូបរាង អោយសមស្រេបតី : សំបកស្អាតល្អ មិនប្រេះ រីស្រាំមិនធំពេក និងមិនតូចពេក មិនមូលមិនស្តេច ពេក. មិនក្រខ្វក់ និងមិនប្រឡាក់ទឹក ។

ស៊ុតដែលយកទៅភ្ញាស់ ត្រូវយកពីកន្លែងដែលហ្វូងមានសុខភាពល្អ គ្មានជំងឺ ។ ប្រសិនបើយកមកពីកន្លែងផ្សេងៗ ត្រូវធ្វើការរំងាប់មេរោគជាមុនសិន ទើបយកទៅភ្ញាស់ ។

២.ការភ្ញាស់ស៊ុត :

ក/ការភ្ញាស់ស៊ុតដោយធម្មជាតិ : គឺយើងអោយមេមាន់ រឺព្រាបជាអ្នកភ្ញាស់ ។ មិនមាន មេមាន់ណាដែលអាចភ្ញាស់ពងគ្រួចបាន ព្រោះពងគ្រួចតូច ងាយបែក ព្រោះមេមាន់មានទំងន់ធ្ងន់។ ក៏នៅមានអ្នកចិញ្ចឹមខ្លះ អោយមេមាន់ភ្ញាស់ពងគ្រួច ប៉ុន្តែយើងឃើញថាសមាមាត្រនៃការបែកច្រើន គឺរហូតទៅដល់ ២៥-៣០% ។ ការភ្ញាស់ស៊ុតគ្រួចដោយមេមាន់ យើងអាចជ្រើសរើសយកមេមាន់ដែលតូចដូចមាន់ថៃ ហើយយើងអាចភ្ញាស់បាន ពី២០-៣០ពង ។

ចំពោះព្រាប វាក៏អាចភ្ញាស់ស៊ុតគ្រួចបានដែរ គឺព្រាបមេមួយអាចភ្ញាស់ ៤ពងច្រើនបំផុត ។

ខ/ការភ្ញាស់ស៊ុតដោយម៉ាស៊ីនភ្ញាស់អគ្គិសនីៈ

ម៉ាស៊ីនសម្រាប់ភ្ញាស់គ្រួចមាន ច្រើនប្រភេទ។

នៅក្នុងម៉ាស៊ីនភ្ញាស់អគ្គិសនី មានប្រព័ន្ធសម្រួលសីតុណ្ហភាព និងសំណើមដោយស្វ័យប្រវត្តិ។

- សីតុណ្ហភាពពី ១-១៣ថ្ងៃ គឺ ៣៧.២ °C - ៣៨ °C និង សំណើម ៦០%
- សីតុណ្ហភាពពី ១៤-១៦ថ្ងៃ គឺ ៣៧.២ °C - ៣៨ °C និង សំណើម ៧០%

ក្រោយពេលដាក់ភ្ញាស់បាន៣ថ្ងៃ យើងត្រូវចាប់ផ្តើមបង្វិលស៊ុត ១ដងនៅពេលព្រឹក តាមកាលកំណត់មួយច្បាស់លាស់ ។ នៅថ្ងៃទី៣ រហូតដល់ថ្ងៃទី៨ ត្រូវអោយមានខ្យល់ចូលទៅក្នុងម៉ាស៊ិន ភ្ញាស់រយៈពេល ៣នាទី ។ លុះថ្ងៃបន្ទាប់មកទៀត ត្រូវបង្កើនរយៈពេលពី ១៥-២០នាទី ។

គ/របៀបឆ្លុះស៊ុត : ក្នុងតំណាក់កាលភ្ញាស់ស៊ុត យើងត្រូវឆ្លុះស៊ុតចំនួន២ដង ។

- ការឆ្លុះដំបូង គឺនៅថ្ងៃទី៥ ដើម្បីជំរុះចោលនូវស៊ុតដែលគ្មានកំណកំណើត ។
- លើកទី២ គឺនៅថ្ងៃទី១១ ដើម្បីជំរុះចោលនូវស៊ុត ដែលមានកូនងាប់ ។

នៅពេលយើងធ្វើការឆ្លុះស៊ុត គប្បីប្រើចរន្តពន្លឺខ្លាំងដើម្បីងាយស្រួលក្នុងការឆ្លុះ។ ស៊ុតដែលគ្មានកំនកំណើត ពេលនោះយើងឃើញមានពណ៌សថ្លា ឯស៊ុតដែលមានកំនកំនើតយើងឃើញមាន បណ្តាញសរសៃឈាម និងមានអំប្រីយ៉ុងតូច។ ស៊ុតដែលដាក់ភ្ញាស់រហូតដល់ថ្ងៃទី១៥ ទើបវាចាប់ ផ្តើមចោះសំបក ដូច្នេះយើងពុំចាំបាច់បង្វិលវាទៀតទេ។ លុះដល់ព្រឹកថ្ងៃទី១៦ យើងបង្កើនសំណើម "អោយដល់៨០% ដើម្បីអោយកូនគ្រួចងាយស្រួលក្នុងការញាស់ និងជៀសវាងពេលវាញាស់មកកុំ អោយរោមស្អិតជាប់នឹងសំបក ។

រយៈពេលដែលកូនត្រូចញាស់ចេញមក គឺអូសបន្លាយពី២០-៣០ម៉ោង ក្រោយពេលដែលវារីព្រាបជាអ្នកភ្ញាស់។ មិនមាន ព្រោះមេមាន់មានទំងន់ធ្ងន់ ។ ថាសមាមាត្រនៃការបែកច្រើន ងអាចជ្រើសរើសយកមេមាន់ជំងឺឆ្លង ។

- ❑ ប្រសិនបើសីតុណ្ហភាពភ្ញាស់ខ្ពស់ពេក នោះអំប្រ៊ីយ៉ុងមានការលូតលាស់ខ្លាំង រហ័សចឹកសំបក ។ ប៉ុន្តែតាមធម្មតាកូនច្រើនស្ថិតជាប់នឹងសំបក មិនអាចញាស់ចេញរួច ហើយស្លាប់ក្នុងស៊ុត។
- ❑ ប្រសិនបើសីតុណ្ហភាពភ្ញាស់ទាបពេកនោះ នឹងនាំអោយអំប្រ៊ីយ៉ុងមានការលូតលាស់យឺតរោមជាប់នឹងសំបកពោះធំ កូនត្រូចដែលញាស់ចេញមកមានសភាពខ្សោយ និងមួយចំនួនទៀតគឺ ងាប់នៅក្នុងស៊ុត ។
- ❑ ចំណីសំរាប់ត្រូចពង ប្រសិនបើខ្វះ Vitamine B_1. D នោះធ្វើអោយអំប្រ៊ីយ៉ុងស្លាប់នៅ ថ្ងៃទី ១១ រឺកូនត្រូចអាចខ្វិន ។ បើខ្វះ Vitamine A នោះកូនត្រូចឈឺភ្នែក និងខ្វាក់ភ្នែក ។
- ❑ ប្រសិនបើស៊ុតដែលយកទៅភ្ញាស់ទុកក្នុងរយៈពេលយូរថ្ងៃ នោះអំប្រ៊ីយ៉ុងនឹងឈប់លូតលាស់នៅតំណាក់កាលពី ១១-១៦ថ្ងៃ។ ប្រសិនបើញាស់ចេញមក គឺមានសភាពខ្សោយ ហើយ សមាមាត្រនៃការញាស់គឺទាប ។

IVការសិក្សាជំងឺមួយចំនួនដែលធ្លាប់កើតនៅលើត្រូច :

- ❑ ត្រូចសាច់ និង ត្រូចពងពុំសូវមានជំងឺទេ បើប្រៀបធៀបនឹងមាន់។ ប៉ុន្តែមិនមានន័យថា ត្រូច គ្មានកើតជំងឺនោះទេ ពីព្រោះត្រូចក៏ជាប្រភេទបក្សីដែរ ទើបត្រូចក៏នៅតែមានជំងឺដូចជាសត្វស្លាប ដែរ ។

ជំងឺ Salmonellosis

- ❑ នេះគឺជាជំងឺឆ្លងមួយ ដែលបង្កឡើងដោយបាក់តេរី Salmonella ។ ជំងឺនេះអាចលេចចេញ នៅពេលដែលត្រូចទើបនឹងញាស់ និងពេលដែលត្រូចកំពុងពង។ មេរោគឆ្លងតាមរយៈចំណីអាហារ ទឹកផឹកចូលទៅក្នុងខ្លួនសត្វ ។ ជាមួយគ្នានេះដែរ មេរោគអាចឆ្លង

តាមរយៈមេទៅដល់ស៊ុត ធ្វើអោយ អំប្រីយ៉ុងត្រូវស្លាប់ ចាប់ពីពេលដែលដាក់ភ្ញាស់ រឺអំប្រីយ៉ុងមិនងាប់នោះ វានឹងឆ្លងជំងឺភ្លាមនៅពេល វាអាយុបាន១ថ្ងៃ ។

១.រោគសញ្ញាៈ ចំពោះកូនក្រូច ធម្មតាឃើញលាមករាគមានពណ៌ស ឈររញ៉ីរញ៉ៃ បើក ភ្នែកត្រឹម ១ ជើងស្ពួត ជ្រុះរោម ធ្លាក់ស្លាប និងស្លាប់ ។

ចំពោះហ្វូងគ្រូចពង យើងឃើញសមាមាត្ររបស់ស៊ុតមានការថយចុះ ពី១០-៣០% ស៊ីតិច សំកុក លាមករាវ និងមានពណ៌ស ស៊ុតមានជាប់ឈាម រាងស្ពួច និងទន់ រួចស្លាប់ ។

២.ការវះពិនិត្យជំងឺ :

- ថ្លើមស្លេក និងប្រែពណ៌
- ប្រម៉ាត់ហើមធំ
- ពោះវៀនចេញឈាម និងហើម
- កន្ទោមពងស្វិត

៣.របៀបការការពារ និងព្យាបាល :

ក/ការការពារ : យើងអាចប្រើ Chloramphenicol ជាមួយនិង Terramycine i

Neotesol លាយចូលទឹកផឹក រឺចំណី ។

- កូនគ្រូចសាច់ ពី ២-៣៥ថ្ងៃ (១អាទិត្យប្រើ ៤ថ្ងៃ សំរាក ៣ថ្ងៃ) Chloramphenicol : 250g / 1 លីត្រទឹក (១គ្រាប់ 250g) Tetramycine : 250g/1លីត្រទឹក (១គ្រាប់ 250g)រំ គិនអោយម៉ត់ ២គ្រាប់ថ្នាខាងលើ លាយចូលទឹក ១លីត្រអោយវាផឹករយៈពេល ៤ថ្ងៃជាប់គ្នា។ ក្រៅពីប្រភេទថ្នាំទាំង ២ខាងលើ យើងអាចប្រើប្រភេទថ្នាំដូចខាងក្រោម :
- Neotesol 2,5g / 1 លីត្រទឹក (1/½ ស្លាបព្រាកាហ្វេ)
- Amfuridon 6g/1លីត្រទឹក

- ❑ Neo- Terramycine 500g / 1លីត្រទឹក
- ❑ Chlotetrasoli Neocylin 2,5ml/1 លីត្រទឹក
- ❑ Dexamylone 2,5g/1លីត្រទឹក

កំរិតថ្នាំដែលបានរៀបរាប់ដូចខាងលើ យើងអាចលាយក្នុងទឹកផឹកចំនួន ៤ថ្ងៃជាប់គ្នា បន្ទាប់ មកសំរាក ៣ថ្ងៃ។ យើងអាចប្រើរយៈពេល ៦អាទិត្យចំពោះក្រួចសាច់ ចំណែកគ្រួចពងវិញយើង អាចប្រើរហូតក្នុង ១វដ្តនៃរយៈពេលពងរបស់វា។ ប៉ុន្តែក្នុងអាទិត្យនិមួយៗ យើងប្រើថ្នាំសំរាប់ការ ពាររយៈពេល ៣ថ្ងៃ និងសំរាក ៤ថ្ងៃ ។

ខ/ ការព្យាបាលៈ : យើងអាចប្រើមួយ ក្នុងចំណោមពពួកអង់ទីប៊ីយ៉ូទិចខាងលើ ប៉ុន្តែករិត ដែលប្រើគឺត្រូវបង្កើនទ្វេដង នៃករិតការពារ និងត្រូវព្យាបាលក្នុងរយៈពេល ៥-៧ថ្ងៃទើបឈប់។

បណ្តាអង់ទីប៊ីយ៉ូទិចខាងលើ ប្រើក្នុងការព្យាបាលគឺមានប្រសិទ្ធភាព។

ជំងឺ C. R. D (Chronic Respiratory)

គឺជាជំងឺឆ្លងមួយដ៏សាហាវ ដែលបង្កឡើងដោយ បាក់តេរីឈ្មោះ Mycoplasma ។ ជំងឺ C. R. D ធ្វើអោយរលាកប្រព័ន្ធផ្លូវដង្ហើម គឺចាប់ពីច្រមុះ បំពង់ខ្យល់ ធ្វើអោយគ្រួចពិបាកដក ដង្ហើម ស៊ីតិចថយពងធំឃើត រួចហើយក៏ស្លាប់។ ជំងឺឆ្លងតាមផ្លូវដង្ហើម និងឆ្លងតាមរយៈស៊ុត ប៉ុន្តែសំខាន់បំផុតគឺសំបកស៊ុតមានឆ្លងមេរោគ រី ពេលដែលញាស់ចេញមក កូនគ្រួចហិតត្រូវមេរោគ ទើបឆ្លងជំងឺ ។

មេរោគនេះឆ្លងរាលដាល និងជាពិសេសនៅក្នុងតំណាក់កាល ដែលកូនក្រួចមានអាយុ២-៦អាទិត្យ ។ ចំណែកគ្រួចពង ក៏អាចកើតនូវជំងឺនេះដែរ ជាពិសេសនៅរដូវដែលមានភ្លៀងធ្លាក់ ។

១.រោគសញ្ញា : កូនីគ្រួចបន្ថយនូវការស៊ីចំណីមានហៀរទឹកសំបោរតាមច្រមុះស្រែកខ្វេកៗ និងសមាមាត្រនៃការផ្តល់ស៊ុត មានការថយចុះពី ៥-២០% ។

២.ការវះពិនិត្យ : យើងវះតាមបណ្តោយផ្លូវដង្ហើម គឺចាប់ពីច្រមុះរហូតទៅដល់សួត យើង ឃើញមានទឹករំអិលដែលមានស្លេសជាច្រើន និងកូនថង់សួតហើមប៉ោង។

៣.វិធានការការពារ និងព្យាបាល :

ក/ ការការពារ : ប្រើពពួកអង់ទីប៊ីយ៉ូទិច លាយទៅក្នុងទឹកផឹក ៤ថ្ងៃ/អាទិត្យ ដូចការ ការពារជំងឺ Salmonellosis ដែរ គឺចាប់ពីអាទិត្យទី១-អាទិត្យទី៦ ។

- Suanovil (5): 8ml / 1 លីត្រទឹក
- Suanovil (50): 0,5g / 1 លីត្រទឹក
- Tylan (50) : 5ml / 1 លីត្រទឹក
- Dibiotic : 1g/1លីត្រទឹក
- T. T.S : 2,5g / 1លីត្រទឹក (T. T.S : Tylosin, Trimethoprim, Sulfadiazin)

- យើងអាចប្រើថ្នាំសំអាតទ្រុង ដើម្បីការពារសំឡាប់មេរោគ។
- ខ/ ការព្យាបាល់ : យើងអាចប្រើពពួកអង់ទីប៊ីយ៉ូទិច ដែលប្រើសំរាប់ការពារដូចខាងលើ ប៉ុន្តែត្រូវប្រើក្នុងកំរិតទ្វេដង។
- Tylan (50) :10 / 1លីត្រទឹក អោយផឹកក្នុងរយះពេល ពី ៥-៧ថ្ងៃជាប់គ្នា ។
- T. T.S : 5g / 1 លីត្រទឹក អោយផឹកក្នុងរយៈពេល ពី ៥-៧ថ្ងៃជាប់គ្នា។

ចប់ដោយបរិបូរណ៍